

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
576

Subotica, 18. travnja 2014. Cijena 50 dinara

Commission européenne
Europese Commissie

HRVATI IZ SRBIJE U BRUXELLESU

RUMSKI DRAGULJ
POMUČENOG SJAJA

O PRAVIMA VOJVOĐANSKIH
MANJINA U EP

KORIFEJ HRVATSKE
CRKVENE GLAZBE

INTERVJU
RENATA KURUC

Sretan Uskrs

A still life photograph featuring a light blue ceramic bowl filled with dry straw. A single light blue egg with white polka dots sits in the center of the nest. In the background, a bouquet of small white flowers hangs down. In the foreground, several other decorated eggs are visible: a white egg with black speckles on the left, and two more light blue eggs with white polka dots on the right. The background is a soft, out-of-focus light blue.

**SRETAN
USKRS!**

VO/VOBANSKA
Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3.000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SURFUJ BRŽE, ZA SAMO 1 DINAR!

OVOG PROLJEĆA

**izaberi BRŽI ADSL paket,
a plaćaj ga manje!**

Prijavi se sada i dobit ćeš ADSL paket Max 10 po cijeni
nižeg paketa, ADSL Max 5! I to nije sve!

Prva tri mjeseca plaćaj samo **1 din**

TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica

024/555-765

Јавно комунално предузеће „Суботицагаз“ • Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéllalat • Szabadka

Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba : 024/641-211

Lijepa lica dobre književnosti!
Nove knjige u nakladi NIU „Hrvatska riječ“.

Knjige se mogu nabaviti u NIU "Hrvatska riječ" po sljedećim cijenama:

U kompletu 4 knjige - 1.200,00 dinara

SVIM NAŠIM ČLANOVIMA I SIMPATIZERIMA
ŽELIMO SRETNE USKRŠNJE BLAGDANE

DEMOKRATSKI SAVEZ
HRVATA U VOJVODINI

SRETAN USKRS!

Nada Uskrsloga neka krijepi
sve koji čine napore za boljitak
kulture Hrvata u Vojvodini!

SRETAN USKRS!

NAJVEĆI KRŠĆANSKI BLAGDAN – USKRS – SVIMA NAMA
OSVJETLJAVA PUT PREMA ZAJEDNIČKOM DOBRU, TEMELJENOM
NA KRŠĆANSKIM VRIJEDNOSTIMA MIRA, PRAVDE I
DOSTOJANSTVA ČOVJEKA.
NEKA NAM RADOST USKRSA OŽIVI ZAJEDNIŠTVO U
OBITELJIMA I BUDE OHRABRENJE NAŠEM NARODU U SVEMU
ŠTO NAM ŽIVOT DONOSI.

HRVATSKO NACIONALNO VIJEĆE

USKRSNA PASTIRSKA PORUKA BISKUPA DR. IVANA PENZEŠA, SUBOTIČKOG BISKUPA

Iskustvo vjere

Kršćanska braćo i sestre!

Gotovo da nema čovjeka koji u svom životu nije doživio nešto što ne može objasniti. Neki će reći kako ih je dotaknula ruka sudbine, drugi će protumačiti kako ih je pomazila sreća, a mnogi će priznati da je to bio prst Božji. Zašto se iskustvo vjere ne prihvaća baš lako? Vjerojatno zato jer bi onda trebalo mijenjati svoj život u skladu s onim što smo iskusili.

Različita su iskustva mraka. Ono što se ne vidi, gdje se nešto prikriva i gdje želi ostati nerazumljivo, to je magija okultizma. Najgori je mrak neznanja i laži. Oni koji su u tami ne uspijevaju stvari gledati ispravno. Sumnje, ogorčenja, neprijateljstva i mržnja bacaju ljude u sumnju i očaj. Čovjek može pomisliti kako nema izlaza. To pritišće i ne da disati. To je mrak. To je dubina zla. Ali Isus prosvjetljuje. Svojim riječima i uskrsnućem. On može rastjerati svaku tamu iz ljudskog bića. Ima trenutaka u životu kad nam mrak padne na oči i ne vidimo dobro. To je onda kad nam drugi pokvare raspoloženje, kad nas rastuže ili naljute svojim ponašanjem. I mi možemo drugima navući mrak na oči. I mi druge možemo rastužiti. Oni koji su Isusa voljeli bili su tužni zbog njegove smrti. Došli su rano ujutro. Došli su iz mraka svoje zbunjenosti. Došli su pronaći svjetlo i novi put.

Teško nam je prihvatiti smrt drugih ljudi. Teško nam je vjerovati kako ih više nema i da ih više nikada nećemo vidjeti, slušati i uživati u njihovoj blizini. Bili su naši bližnji, ali su se od nas udaljili. To su bolna iskustva koja proživljavamo u našem svagdašnje životu. Ja ću otvoriti vaše grobove i izvesti vas iz vaših grobova. Tako je prorok u Starom zavjetu navijestio Krista. Ne samo jednom u vječnosti. Sada nam je potrebno uskrsnuće.

USKRSNA PASTIRSKA PORUKA BISKUPA MONS. ĐURE GAŠPAROVIĆA

»Što tražite živoga među mrtvima?«

»Kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen, i mi tako hodimo u novosti života.« (Rim 6,4b)

Odzvanja u ovo uskršno vrijeme u Crkvi vazmeni navještaj: »Uskrsnuo je, nema ga ovdje!« (Mt 16,6) i potvrda svetoga apostola Pavla: »Kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen, i mi tako hodimo u novosti života.« (Rim 6,46). U »noći sjajnijoj od dana« svemoguća Božja riječ, koja je stvorila nebesa i zemlju i koja je oblikovala čovjeka na svoju sliku i priliku, dozvala je na neumrlji život novoga Čovjeka, Isusa iz Nazareta, Sina Božjega. To se dogodilo na dan Uskrsa, najpotresniji, najveći, najvažniji i najradosniji dan

u povijesti čovječanstva i kršćanstva. To se zbilo na našu najveću svetkovinu, svetkovinu nad svetkovinama kada je Isus uskrsnuo za mene, za nas, za svakog čovjeka. On je pobijedio grijeh, mržnju, zlo i tamu svijeta, da mi zadobijemo milost, ljubav, dobrotu i svjetlo u našem životu.

»Što tražite živoga među mrtvima? Nije ovdje, nego uskrsnu! Sjetite se kako vam je govorio dok je još bio u Galileji: 'Treba da Sin čovječji bude predan u ruke grešnika, i raspet, i trećeg dana da ustane.'« (Lk 24,6). Eto vječne poruke uskrsnog dana i časa: nepobjediva je smrt pobjeđena; raspeti, mrtavi i pokopani vratili su se iz smrti u život: to je istinska novost, vijest na našoj zemlji. A potvrda da je Isus uskrsnuo, da je živ, jest riječ Nebeskog Oca po glasniku, anđelu. Prazan grob nam puno ne govori niti potvrđuje, govori nam i potvrđuje Bog Isusovim glasom, njegovom riječju i lomljenjem kruha.

Sa zalaskom sunca završio je židovski dan, subota, dan počinka i molitve. U osvit nedjelje žene žure grobu da mrtvom Učitelju iskažu posljednju počast. Naći će prazan grob i poruku: »Nije ovdje, nego uskrsnu!« Rijetko je koji čovjek završio tako bijedno kao Isus. Kalvarija je, gledano običnim očima, bila katastrofa, krah njegovih navještanja i njegova života. Sve je prikovano na golgotski križ. Sve je bilo potonulo u tamu Velikog petka, pokopano je u grob. Od svih i svakog ostavljen i napušten. Umirao je među razbojnicima. Učio je, propovijedao mir, praštanje, ljubav, a mržnja ga je razapela, pokopala i nad mrtvim postavila stražare da čuvaju zapečaćeni grob. No, Gospodin je polomio pečate groba i smrti: vratio se u besmrtnost, u život.

Našoj vjeri dovoljan je navještaj da je Isus uskrsnuo i tada naša nada nije isprazna, naše srce ne plače nad grobom, naša ljubav ne grli mrtva- ca nego živoga, uskrsloga, besmrtnog pobjednika smrti i ništavila. Uskrsnuće Isusovo njegova je potvrda vlastite riječi i života, potvrda je to naše vjere, sigurnost naših nada i iščekivanja da ostaje život, život bez kraja i suza. S Kristom kao kršćani dijelimo njegovu besmrtnost, njegov uskrsli život. Odatle naše uskršno veselje, naše povjerenje u život.

Ima ljudi koji nisu osjetljivi na svoje bližnje i na njihove potrebe i probleme. Kažemo za njih kako im je srce tvrdo i hladno kao kamen, da imaju kameno srce. Čitamo u Evanđelju kako su Isusu, dok je visio na križu, kopljem proboli rebra. Isus nam se predao, otvorio nam je svoje srce. Za svoga zemaljskog života imao je srca i vremena za svakog čovjeka. Pomagao je ljudima, opraštao grešnicima, liječio rane bolesnima, podizao pale. Konačno, svojim uskrsnućem svima je otklonio kamen sa srca.

Budimo poštteni prema svom životu i poštujemo životna iskustva. Više nego tradicija, glad za istinom, životom i spasenjem otkrit će čežnju vjere koju svako ljudsko biće nosi u sebi.

U Uskrsu je posijano sjeme vječnosti, sjeme rasta i sazrijevanja – sjeme svih naših mijena. Vjera prepoznaje Božji plan s čovjekom. Vjera se pak razumu nameće više kao ponuda prihvaćanja, negoli kao opreka ili ograničenje. Razum je već toliko puta došao do svih granica. Vjera ih preskače i poziva u tu preskočenu stvarnost. Vjerničko iskustvo je obogaćenje našega života. Vjera će nam pomoći da izađemo iz svoga mraka na svjetlost koju nam Uskrsli pruža, zove nas, privlači i zahvaća u srca ljudi.

Ovim mislima svima želim sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

+ Ivan
biskup

Kristovim uskrsnućem nastao je silan pokret. Isus dolazi k svojim, on želi s njima biti, s njima razgovarati i blagovati. On stavlja u pokret i svoje učenike. Svjedoci Isusova uskrsnuća, po Učiteljevu primjeru, služe braći. Iz svjedočenja će izvirati i rasti bujan aktivni kršćanski život. Svjedočenje će se pretvoriti u konkretno djelovanje na korist čitave ljudske zajednice.

Naša vjera u Uskrsloga čini nas svjedocima. Želimo li biti svjedoci Uskrsloga i sami baštiniti plodove njegova uskrsnuća, moramo s njime jesti i piti, moramo se hraniti njegovim tijelom i krvlju, hraniti se njegovom riječju i u svemu tome ga prepoznati poput učenika na putu u Emaus i u Emausu. A svjedočiti Uskrsloga Krista znači već ovdje započeti vlastito uskrsnuće. Započeti bijeg iz tame i prepustiti se Kristovu svjetlu. Znači osposobiti se da budemo bljesak u životu ljudi koji su još obavijeni tamom. Biti bljesak za onoga koji je obavijen tamom samoće, za dijete bez roditelja, za roditelje koji očajavaju, za bolesnog ili invalida u kolicima, za mlade koji ne vide smisao svog života niti pravu budućnost, za obitelj razdiranu svađama, za susjede prožete zavišću. Svoje ćemo svjedočenje za Uskrslog Krista na poseban način pokazati svojom obiteljskom molitvom, nedjeljnim slavljenjem svete mise, revnim primanjem svetih sakramenata, djelima ljubavi prema braći, molitvom za pravedan i trajan mir, jer njegov uskrsni pozdrav apostolima i svima nama jest »mir vama«.

Kristov mir želim svima vama draga braćo i sestre, dragi svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjeroučitelji, župni suradnici i svima vama koji ste promicatelji vrednota uskrslog Krista u društvenom, kulturnom i javnom životu. Molim Gospodina da vam podari radost i nadu Uskrsa.

Želim da Isusovo uskrsnuće prožme naša bića i naše vrijeme i sve naše odnose, te čestitam svima vama Kristovo uskrsnuće.

Srijemska biskupija, o Uskrsu 2014.

Duro Gašparović, srijemski biskup

SNAŽNA PROPOVIJED PAPE FRANJE NA CVJETNICU

Neka se svatko upita – tko sam ja pred trpećim Isusom?

Svečanu misu na Nedjelju muke Gospodnje ili Cvjetnicu na Trgu svetog Petra u Vatikanu predvodio je papa Franjo. U dirljivoj pa i dramatičnoj propovijedi na misi Papa je istaknuo kako moramo biti samokritični. Kršćani se, kao uvijek, moraju pitati jesu li i oni izdali Krista kao i Juda za tridesetak novčića. Istaknuo je kako svatko treba jasno i otvoreno zauzeti stajalište o Isusu.

»Ovaj tjedan započinje slavljeničkom povorkom s maslinovim grančicama: cijeli narod dočekuje Isusa. Djeca i mladi pjevaju, iskazuju hvalu Isusu. No, ovaj se tjedan nastavlja u otajstvu Isusove smrti i uskrsnuća. Čuli smo Gospodinovu Muku: no, dobro je da se svatko upita: tko sam ja? Tko sam ja pred mojim Gospodinom? Tko sam ja pred Isusom koji slavno ulazi u Jeruzalem? Jesam li u stanju izraziti mu svoju radost, hvaliti ga? Ili se udaljujem? Tko sam ja pred trpećim Isusom?

Čuli smo puno, puno imena: skupine vođa, nekih svećenika, farijeza, učitelja zakona, koji su ga odlučili ubiti. Čekali su priliku da ga uhvate. Jesam li ja poput jednoga od njih? Čuli smo i drugo ime: Juda. 30 novčića. Jesam li ja poput Jude? Čuli smo i druga imena: učenika koji ništa ne razumješe, koji su tonuli u san dok je Gospodin trpio. Je li moj život uspavan? Ili sam poput učenika, koji nisu razumjeli što znači izdati Isusa; ili sam poput onog drugoga učenika koji je sve htio riješiti mačem: jesam li poput njih?

Jesam li poput Jude koji se pretvara da ljubi te poljupcem izdaje Učitelja, kako bi ga predao, izdao? Jesam li ja izdajnik? Jesam li poput onih vođa što su na brzinu sazvali sud i potražili lažne svjedoke: jesam li ja poput njih? I, kad činim sve to, ako to činim, mislim li da spašavam narod? Jesam li poput Pilata, pa kad vidim da je situacija teška, perem ruke i ne znam preuzeti vlastitu odgovornost, te dopuštam da se ljude osudi – ili ja osuđujem?

Jesam li poput one mase koja nije pravo znala nalazi li se na vjerskome okupljanju, na sudu ili u cirkusu, te izabire Barabu? Njima je svejedno: bilo je zabavnije poniziti Isusa. Jesam li poput vojnika koji su udarali Gospodina, pljuvali po njemu, vrijeđali ga i zabavljali se ponižavajući Gospodina? Jesam li poput Cirenca koji se vraćao s posla umoran, no imao je dobru volju pomoći Gospodinu da nosi križ?

Jesam li poput onih koji su prolazili ispred Križa i rugali se Isusu: »Ah...jako je hrabar! Neka side s križa, pa ćemo povjerovati u Njega!...« Ruganje Isusu... Jesam li poput onih hrabrih žena i poput Isusove mame, koje su bile tamo i patile u tišini? Jesam li kao Josip, potajni učenik, koji s ljubavlju nosi Isusovo tijelo da ga pokopa? Jesam li poput dviju Marija koje ostaju na vratima Groba, plačući i moleći? Jesam li poput vođa koji su dan poslije otišli Pilatu i rekli: »Onaj je rekao da će uskrsnuti: da se ne bi dogodila još jedna prijevarena?«, te blokiraju život, blokiraju grob, kako bi obranili nauk, da život ne bi izašao van? Gdje je moje srce? Kojoj od ovih osoba sličim? Neka nas to pitanje prati tijekom cijeloga tjedna, rekao je papa Franjo u propovijedi.

IKA/RV/Bitno.net

NA POZIV ZDRAVKE BUŠIĆ HRVATI IZ SRBIJE U BRUXELLESU

»Naš prvi glas u Europskom parlamentu«

»Jako je teško biti Hrvat u Srbiji i tim ljudima moramo pružiti što veću podršku – logističku, institucionalnu i financijsku, a sve u cilju održavanja hrvatske zajednice u Srbiji«, kazala je Bušić

Preko programa »Posjetitelji«, a na poziv Ureda hrvatske zastupnice u Europskom parlamentu *Zdravke Bušić*, Bruxelles su posjetili predstavnici kulturnih i civilnih udruga Hrvata iz Vojvodine, odnosno Srbije. U sklopu svoga dvodnevnog posjeta, 7. i 8. travnja, imali su prigodu sudjelovati na panelu *Andreja Plenkovića*, nositelja HDZ liste na izborima za zastupnika u Europskom parlamentu, približiti se s funkcioniranjem Europskog parlamenta, te upoznati znamenitosti toga grada. U sklopu panela o položaju Hrvata u Srbiji govorio je *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, što je bilo prvi put da su predstavnici Hrvata iz Vojvodine, odnosno Srbije govorili u Europskom parlamentu.

BUŠIĆ O HRVATIMA U SRBIJI

Zbog trenutačno teškog položaja Hrvata u Srbiji, zastupnica Zdravka Bušić je htjela ovim

posjetom dati do znanja vojvođanskim Hrvatima kako ipak negdje postoji politička volja i za rješavanje njihovih problema. »Jako je teško biti Hrvat u Srbiji i tim ljudima moramo pružiti što veću podršku – logističku, institucionalnu i financijsku, a sve u cilju održavanja hrvatske zajednice u Srbiji u životu«, kazala je Bušić.

Zastupnica Zdravka Bušić u nekoliko je navrata intervenirala na raspravama na plenarnom zasjedanju, na odborima i delegacijama, ukazujući na problem Hrvata u Srbiji. Tako je stalno naglašavala zabrinutost činjenicom da se podjela Hrvata na subetničke skupine kao što su Bunjevci i Šokci potiče od strane relevantnih institucija Republike Srbije, te tvrdi kako bi to moglo rezultirati asimilacijom hrvatskog naroda u Srbiji, a tome u korist ide i demografska slika. »U posljednjih devet godina u Republici Srbiji statistički je nestalo 13.000 Hrvata! Ne umiru Hrvati brže od drugih nacija, nego se među

ostalim i sve više deklariraju kao Bunjevci ili Šokci, što potiče vlast u Republici Srbiji«, rekla je Bušić na panelu Plenkovića. Također je upozoravala i na nedostatak implementacije inače korektnog zakonskog okvira o zaštiti nacionalnih manjina. »Zakon ne znači ništa ako ostaje mrtvo slovo na papiru. Hrvati u Srbiji su u nemogućnosti ostvariti izravnu zastupljenost u parlamentu na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini«, ističe Bušić.

SADRŽAJ PANELA

Na panel raspravi Plenkovića, čija tema je bila »Novi položaj hrvatskog iseljništva u državama članicama EU«, okupilo se više od 120 gostiju, te je to do sada skup s najviše Hrvata na jednom mjestu u Europskom parlamentu.

Pozdravljajući i otvarajući skup, Andrej Plenković je govorio o novim pravima nakon što je Hrvatska postala članica Europske unije, te o mogućnostima glasanja na izborima. Osim Plenkovića, skup je pozdravio i *Joseph Daul*, predsjednik Europske pučke stranke, koji je između ostalog naglasio kako će kriteriji za ulazak u EU ostati isti, tj. neće oslabiti za države koje još nisu u Uniji, te je pohvalio rad hrvatskih zastupnika u parlamentu.

O mogućnostima i ulozi Hrvatskog iseljništva u državama članicama Europske unije govorili su: zastupnik u Europskom parlamentu iz Slovenije *Alojz Perle*, predsjednik predstavničkog vijeća Hrvata u Francuskoj dr. *Marc Gjidara*, predstavnica Hrvata iz BiH *Željana Zovko*, bivši hrvatski ministar i veleposlanik *Janko*

Vranyczanyj-Dobrinović, fra Šimun Šito Ćorić, predsjednik Hrvatskog helsinškog odbora za ljudska prava Ivan Zvonimir Čičak, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Marin Knezović, saborski zastupnik Ante Babić, predstavnik Hrvatskog gospodarskog saveza Njemačke Franjo Akmdža te predstavnik Hrvata iz Vojvodine, odnosno Srbije Tomislav Žigmanov.

AMATERIZAM I ENTUZIJAZAM

Izlaganje Tomislava Žigmanova o izazovima Hrvata u Srbiji pobudilo je veliki interes svih prisutnih na panelu, koji je potvrđen velikim pljeskom u znak podrške i spremnosti za pomoć ovoj hrvatskoj dijaspori. U izlaganju je Žigmanov iznio kratak povijesni pregled društvenog položaja Hrvata u Srbiji, istaknuvši vrijeme Miloševićeva režima, u kojemu su Hrvati u Vojvodini bili jedina nacionalna zajednica koja je bila objekt etničkog nasilja, odnosno etničkog čišćenja, naglasivši kako nitko za to nije odgovorao. O aktualnom položaju hrvatske nacionalne manjine Žigmanov je rekao kako su Hrvati u Srbiji najsiromašniji Hrvati koji žive u svijetu, budući da Srbija ima najmanji bruto nacionalni dohodak,

OČEKUJEMO NASTAVAK SURADNJE

»Bila mi je velika čast što smo bili posjetitelji zastupnice u Europskom parlamentu Zdravke Bušić i što sam imao priliku sudjelovati na panel raspravi zastupnika Plenkovića. Ovo je prvi put da su predstavnici Hrvata iz Vojvodine na ovom važnom mjestu, u Europskom parlamentu. Nadamo se kako će naša komunikacija i suradnja sa zastupnicima u Europskom parlamentu biti nastavljena«, rekao je Žigmanov.

Panel rasprava

pri čemu postoje iznimno veliki negativni stereotipi, te vjerojatno nakon Hrvata u BiH, odnosno Republike Srpske, imaju najteže mjesto u društvenom okruženju. »Načela demokracije u Srbiji su često fasada, institucije nisu razvijene, pravni sustav je kaotičan i na temelju toga Hrvati se suočavaju s velikim problemima u ostvarivanju svojih prava, iako je evidentna razlika tih prava na republičkoj i pokrajinskoj, povoljnijoj razini«, rekao je Žigmanov.

Govoreći o izazovima Hrvata u Srbiji, Žigmanov je naglasio nepostojanje politike koja bi

projicirala prava hrvatske nacionalne zajednice, te da se temeljem toga hrvatstvo svodi na amaterizam i entuzijazam, što uz svoje prednosti ima i velike nedostatke. Radi upotpunjavanja slike o položaju Hrvata u Srbiji, Žigmanov je naveo različite mjere zaprečavanja u ostvarivanju manjinskih prava. Ukazao je na nesudjelovanje predstavnika hrvatske zajednice u procesima donošenja odluka na državnoj razini, odnosno na odsustvo Hrvata u Skupštini Srbije, te na problem velike podzastupljenosti Hrvata u tijelima državne uprave i na upliv države u identitetsko pitanje Hrvata, aludirajući na priznavanje Bunjevaca posebnom nacionalnom manjinom. Žigmanov se dotaknuo i problema u području obrazovanja, gdje osim odsustva tiskanja udžbenika nema niti obrazovanja na

visokoškolskim institucijama, te na neriješeno pitanje obrazovanja nastavnog kadra i na problem oko odsustva primjene službene uporabe jezika i pisma, napose na području lokalnih samouprava u Srijemu. Ukazao je i na mogući problem u informiranju na hrvatskom jeziku, s obzirom da je najavljen komplet zakonskih mjera, prije svega u sferi privatizacije lokalnih medija.

Kada je u pitanju budućnost, Žigmanov nije krio očekivanja od Europskog parlamenta i od hrvatskih zastupnika u njemu: »Očekujemo da će procesi europeizacije biti na taj način rješavani da će se i naša prava moći lakše ostvarivati i da će se prostor i osjećaj slobode i sigurnosti za pripadnike hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji povećati, jer uvijek imamo problem da se Hrvati zbog negativne stigmatizacije nerado uključuju u manjinska pitanja i da na taj način možemo kao i druge nacionalne zajednice biti objekti i takvih odnosa.« Pozitivne odnose između Srbije i Hrvatske Žigmanov je također naveo kao uvjet poboljšanja klime za Hrvate u Srbiji, naglasivši kako Hrvatska mora stalno i sustavno pokazivati interes kako bi resursima svoje moći uspjela poboljšati položaj svoje dijaspore.

Jelena Dulić

Zastupnica Zdravka Bušić u nekoliko je navrata intervenirala na raspravama na plenarnom zasjedanju, na odborima i delegacijama, ukazujući na problem Hrvata u Srbiji.

ZATVORENO
STEČAJ

FORMIRANJE NOVE VLADE

Strukturne reforme iznad ostalih pitanja

Pregovori o novoj Vladi odvijali su se prema predviđanjima i najavama putem medija, naprednjaci su pregovore počeli s predstavnicima Saveza vojvođanskih Mađara, nastavljeni su s liderom socijalista *Ivicom Dačićem*, potom je lider Srpske napredne stranke *Aleksandar Vučić* izjavio da će u novoj Vladi sigurno biti i predsjednik Socijaldemokratske partije Srbije *Rasim Ljajić*, a nakon toga se u sjedištu SNS-a sastao s predstavnicima Nove demokratske stranke - *Borisom Tadićem*, *Nenadom Čankom* i *Dušanom Petrovićem*.

Izjave stranačkih dužnosnika nakon tih sastanaka mogle bi se sažeti u zajedničku poruku da svi žele pomoći budućoj Vladi, a oni koji će možda biti u opoziciji – neće biti opozicija Srbiji. Vučić je izjavio da bi nova Vlada trebala biti formirana do 27. travnja i da će imati 17 članova, a najavio je i da će u Vladi biti i eksperti, a ne samo oni koji su poznati u političkom životu Srbije.

Razgovori su se, dakle, odvijali više-manje prema očekivanjima, ali ono što čudi je da Srpski pokret obnove i Nova Srbija, stranke koje su na parlamentarnim izborima nastupale na listi SNS-a, prema pisanju medija, nisu upoznate s namjerama Aleksandra Vučića glede formiranja nove Vlade, niti su do sada te stranke pozvane na razgovor o toj temi od kada su izbori završeni, a prema izjavama njihovih lidera, ne znaju ništa o programu koji budući premijer

piše, niti su upoznati o kadrovskoj kombinatorici za novu Vladu, a ne znaju ni da li će biti njen dio, tj. hoće li zauzeti neka od ministarskih mjesta.

REFORMSKI ZAKONI

Vlada će ubrzo biti formirana, a glede neminovnosti rješavanja teških ekonomskih pitanja Vučić je neprestalno govorio i prije i nakon održanih izbora. Prema njegovim riječima – zadatak nove Vlade će biti sprovođe-

Drugi dio strukturnih reformi bit će rješavanje problema poduzeća u restrukturiranju, dok se treći dio odnosi na dramatičnu promjenu oko svega što se zbiva u javnim poduzećima.

Za pretpostaviti je da je mjesto ministra, koji će biti zadužen za resor rada i socijalnu politiku, »osjetljivo«, jer će to biti »vrući krumpir« za bilo kog ministra kada počne sprovođenje najavljenih reformi, a u tijeku pregovora o novoj Vladi, predsjednik Saveza samostalnih sindikata

kao što su: minimalne zarade, isplata otpremnina, reprezentativnost sindikata, ugovori na određeno vrijeme, dok je prema ocjenama stručnjaka, jedno od ključnih pitanja fiskalne politike Republike – hoće li se ići na smanjenje poreza i doprinosa na zarade, a naročito najnižih? Dakle, hoće li se ići na smanjenje fiskalnih nameta gospodarstvu?

Očekuje se i novi Zakon o planiranju i izgradnji, postavlja se pitanje hoće li se uvesti elektronsko izdavanje građevinskih dozvola na republičkoj razini, a pitanje je i kako osigurati kontrolu javnih poduzeća u procesu izdavanja suglasnosti? Slijedi i pitanje hoće li biti usvojen i novi Zakon o ulaganjima i nastavlja li se politika davanja poticaja po otvorenom radnom mjestu? U nizu pitanja je i Zakon o privatizaciji, glede kojega je izgleda najvažnije pitanje kojim mjerama će se pomoći okončanje procesa restrukturiranja? To jednostavnije rečeno znači rješavanje revitalizacije i rješavanje problema brownfield lokacija i neuspjelih privatizacija. Tu je naravno i staro pitanje o pojednostavljivanju postojećih birokratskih procedura.

Pred novom Vladom i pred stanovništvom je put teških reformi u koje će Srbija neminovno ući. U prošlosti smo se naslušali raznih priča o raznim reformama, koje, kako se pokazalo, nisu bile uspješne. Nadajmo se da ovog puta neće biti tako.

Z. Sarić

»Važna je potreba za decentralizacijom ekonomskog razvoja koja bi podrazumijevala veći utjecaj lokalnih samouprava na republičke institucije i javna poduzeća, usvajanje zakona o investicijama koji će omogućiti gradovima i općinama da sami definiraju politiku promocije investicija, preusmjeravanje brownfield lokacija u nadležnost lokalne razine vlasti i podršku jačanju kapaciteta lokalne administracije«, navodi se u priopćenju Nacionalne alijanse za lokalni ekonomski razvoj.

nje tri dijela strukturnih reformi. Što bi to trebalo značiti u praksi?

Kako je Vučić najavio, slijede dramatične uštede u javnom sektoru i agresivno jačanje privatnog sektora. Konkretno, prvi dio najavljenih strukturnih reformi bi podrazumijevao da ubrzo budu usvojeni svi najvažniji reformski zakoni, poput zakona o radu, stečaju, privatizaciji, osiguranju, planiranju i gradnji, kao i zakoni iz oblasti pravosuđa.

Srbije *Ljubisav Orbović* je najavio da će radna skupina za izradu prijedloga Zakona o radu ubrzo predstaviti rezultate do kojih je došla.

EKONOMSKA AGENDA ZA BUDUĆI PERIOD

U ekonomskoj agendi Vlade Srbije za budući period nezao-bilazno je rješavanje, prije svega, ključnih dilema u Zakonu o radu,

U SOMBORU PREDSTAVLJENE MOGUĆNOSTI KORIŠTENJA EU FONDOVA

Za suradnju s Hrvatskom 30 milijuna eura

Ovi podaci čuli su se na prezentacijama fondova Europske unije za period od 2014. do 2020. godine, koje je u Somboru, odvojeno, s danom razmaka, organizirao Ured za europske poslove iz Novog Sada i Pokrajinsko tajništvo za međuregionalnu suradnju i lokalnu samoupravu. »Novi programski period od 2014. do 2020. godine nudi nove mogućnosti, ali donosi i nova pravila i izazove. Osim što su sredstva za predpristupnu pomoć veća za 30 postotaka, novina je i što se sve veći fokus stavlja na mala i srednja poduzeća, na razvoj poduzetništva i privatni sektor«, kazao je *Andrija Aleksić* iz Ureda za europske poslove AP Vojvodine. Poznate su i konkretne brojke, pa se tako zna da će u idućih sedam godina Srbija godišnje iz fondova namijenjenih predpristupnoj pomoći moći računati na 260 milijuna eura.

Prezentacija novog natječajnog perioda bila je prigoda i za kratak osvrt na korištenje sredstava EU u prethodnih sedam godina. Kako se moglo čuti, najveći dio sredstava IPA fondova namijenjen prekograničnoj suradnji realiziran je u Vojvodini i od 344 projekata, koliko je odobreno Srbiji, čak 281 bio je iz Vojvodine. Najveći dio projekata realiziran je s Mađarskom i Rumunjskom. Suradnja s Hrvatskom bila je daleko slabija i s Hrvatskom su realizirani projekti vrijedni četiri milijuna eura. Iz prvog IPA poziva preostalo je još raspisivanje trećeg poziva Srbija-Hrvatska, ali se još ne zna kada će taj natječaj biti raspisan.

I dok se čeka natječaj iz programa IPA I Srbija-Hrvatska počele su pripreme za program IPA II. Za taj program iz proračuna EU bit će izdvojeno 30 milijuna eura, a prvi natječaj očekuju se sredinom iduće godine. »Ovoga puta s našim partnerima iz Hrvatske konkretno sudjelujemo u planiranju. Pomoću ovog programa očekujemo značajne aktivnosti u Bačkoj i Srijemu, jer su to područja koja mogu sudjelovati u tom programu. Što se tiče samih sudionika na ovim natječajima, tu se manje-više ništa ne mijenja i dalje će to biti udruge građana, javne institucije s jedne i druge strane granice, KUD-ovi i dio gospodarstva koji se odnosi na udruživanje i razmjenu iskustava s obiju strana granice«, kaže pokrajinski tajnik *Branislav Bugarski*. Prema riječima *Olivera Georis*, načelnice sektora za teritorijalnu suradnju u hrvatskom Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova EU, novi sedmogodišnji period predstavlja nastavak uspješne suradnje Hrvatske i Srbije iz prošlog proračunskog razdoblja.

Z. Vasiljević

Ukrajinska zvona

U posljednje vrijeme mi dan počinje i završava Ukrajinom. Često se pitam dokle će trajati balans, mir, kada će se stati s neprestanim provokacijama s obje strane. Tijekom hladnog rata postojao je izraz »ravnoteža straha«, a čini se kao da se vraćamo toj terminologiji. No, naš tjednik nije najbolje mjesto za elaboriranje svjetskih tema. Premali smo da bi se bavili nečim za čega svijet ne nalazi rješenje.

Ipak, nešto me je ponukalo da ipak pokušam provući ovu temu kroz komentar. Prije 96 godina, moj pradjed *Petar Zubak* poginuo je u Galiciji na samom koncu Prvog svjetskog rata. Moja obitelj dugo nije znala gdje je Galicija. Postoji jedna regija sličnog naziva u Francuskoj, ali tamo nije bilo okršaja u kojem su sudjelovale austrougarske trupe. Tek sam početkom ukrajinske krize došao do saznanja da je Galicija zapravo regija u Ukrajini. Tamo su kosti ostavili brojni vojnici iz Bosne, Vojvodine, Hrvatske...

Dakle, Ukrajina nije samo globalna tema, ona lako može postati drama koje će se sjećati generacije, poput moje bake *Katalin* koja je izgubila oca i odrasla bez njega. Povijest nas je naučila da nakon gibanja naroda iza Karpata kasnije slijedi val ka toplim morima. Za kratko vrijeme stepa će se osušiti i tenkovi će moći ići preko njiva.

A sve je počelo kao prosvjed protiv društvene nepravde, protiv tajkuna protiv kojih su se digli studenti.

Tamo se za dva mjeseca desilo slično kao i kod nas za 10 godina. Građanski bunt je izmanipuliran i na koncu je došlo do još veće tajkunizacije. Tijekom prosvjeda na Euromajdanu Europa i SAD obećale su pomoć, a zatim su pod paskom MMF prepolovljene mirovine.

Da se vratimo na nas. Ako bude ugrožena ukrajinska žitnica, rast će svjetska cijena pšenice. To je rijetko na korist poljoprivrednika, češće se omaste izvoznici. Budimo pametni, čuvajmo što imamo jer bez ukrajinskih žitarica svijet čeka glad.

Žao mi je što se u našoj zajednici uvijek nameće tema kulture, a gospodarstvo je nešto prizemno, nešto nebitno. Imamo književne večeri, izložbe i glazbu, pjesmu i igru, a razgovora o životnim pitanjima baš i nema. Mislim da je vrijeme za otrežnjenje. Jesu li nakon ratova za sirovine iz proteklih desetljeća počeli ratovi za hranu? Koja je naša pozicija u tome?

Predložiti ću da tijekom Dužijance održimo osim kulturnih dešavanja i poljoprivredno-gospodarsko savjetovanje. Dok traje kriza u Ukrajini imamo vremena misliti na sebe. Iskoristimo to.

Nikola Perušić

RENATA KURUC, ČLANICA PREDSJEDNIŠTVA DSHV-A, TAJNICA MZ SONTA

*Sve je lakše ukoliko imate jasan cilj i spremnost na suradnju sa svima * Pred nama je završetak Lovačkog doma i početak gradnje kanalizacije*

Investicije i u ovoj godini

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Energična i uvijek nasmijana četrdesetgodišnjakinja Renata Kuruc do maksimuma je posvećena poslu kojega radi s puno entuzijazma, stručna i sposobna za rješavanje problema u hodu, vrlo komunikativna, snalažljiva i u novim, nepoznatim situacijama. Vrlo dobru suradnju uspostavila je sa svim političkim opcijama u Savjetu MZ Sonta. Renata Kuruc je članica Predsjedništva Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, a na nedavnoj izbornoj skupštini birana je za dopredsjednicu Foruma žena Podružnice Južno Podunavlje.

HR: Kako uspijevate balansirati između različitih političkih opcija koje često i nisu u idealnim međusobnim odnosima?

Nije mi uvijek lako, ali ukoliko imate jasan cilj i posjedujete spremnost uraditi nešto dobro za vašu zajednicu i sugrađane, sve postaje lakše i problemi s kojima se suočavate postupno se rješavaju. Dobro se dobrim vraća, a moja

spremnost pomoći svima koji su mi se obraćali kao najodgovornijoj osobi Mjesne zajednice Sonta, urodila je povjerenjem naših mještana, a i članova Savjeta, koji su me protekle godine, s velikom većinom ponovno postavili na tu dužnost. Moram napomenuti kako se na račun MZ Sonta u proteklom četverogodišnjem razdoblju iz raznih tajništava APV i ministarstava slilo više od 20 milijuna dinara bespovratnih sredstava, zahvaljujući projektima kojima smo aplicirali na natječaje. Mislim kako su ljudi, bez obzira na političku pripadnost, moj rad u tom segmentu prepoznali kao uspješan.

HR: Neki Sončani tvrde kako Savjet u radu više vode stranački interesi, nego interesi sela. Ima li u toj tvrdnji istine?

Savjet MZ, kao tijelo, te predsjednik Savjeta kao ovlaštena osoba i tajnik kao voditelj službe MZ koja upošljava 13 radnika i obavlja kompletnu komunalnu djelatnost, od proizvodnje i

distribucije vode za piće, preko odvoženja i zbrinjavanja komunalnog otpada, dimnjačarskih usluga, do tržišne djelatnosti, imaju veliku odgovornost u radu i bez obzira na različitu stranačku pripadnost svi smo povezani zajedničkim nastojanjima da pratimo i što je moguće više unaprijedimo rad naših službi. Tu nema mjesta uskostranačkim interesima, a kriterij uspješnosti rada Savjeta su interesi našeg naselja, koji svima moraju biti na prvom mjestu. Tako i jest, bez obzira na tvrdnje nezadovoljnih pojedinaca, koji uvijek i u svemu nalaze razloge za kritiziranje. Naravno da uvijek može bolje i mi smo tu da našim znanjem i iskustvom osiguramo još više dobrih projekata, a samim tim i još više investicija, koje su od velikog značaja za razvoj sredine u kojoj živimo.

HR: U posljednjih nekoliko godina MZ Sonta je uspješno aplicirala na više projekata. Koji su, po Vašem mišljenju, najznačajniji?

Apliciranjem na nekoliko natječaja u Pokrajinskom tajništvu za vodoprivredu, zahvaljujući kvalitetnim i održivim projektima, u MZ Sonta prispjelo je više od 17 milijuna dinara za potrebe tvornice vode u Sonti, koja je organizacijski određena kao radna jedinica MZ Sonta. Imajući u vidu značaj opskrbljenosti naselja kvalitetnom vodom za piće, bušenjem i opremanjem još jednog bunara na izvoru u sklopu postojeće tvornice vode, osigurali smo dodatne količine vode za piće za Sončane, dijelom iz sredstava mjesnog samodoprinos, a dijelom sredstvima APV. Ono što zaslužuje pozornost svakako je i projekt proizvodnje tekućeg natrij-hipoklorita potrebnog za dezinfekciju vode iz kuhinjske soli, putem procesa elektrolize, bez ikakvih štetnih utjecaja po okoliš, potpuno sigurno za izvršitelje, s mogućnošću daljinskog monitoringa. Projekt je vrijedan 15 milijuna dinara, a realiziran je bespovratnim sredstvima APV teme-

ljem sudjelovanja na natječaju. Svakako treba istaknuti i projekt uređenja kanalske mreže u funkciji odvodnjavanja poljoprivrednog zemljišta, u k.o. Sonta, u slivu »Bogojevo«, koji nije čišćen nekoliko desetljeća. Projekt vrijednosti 5,7 milijuna dinara je odobren i isfinanciran od strane JVP »Vode Vojvodine«, Općine Apatin i Pokrajinskog taništva za poljoprivredu. Odobren nam je i projekt izgradnje atarskih putova s podlogom od tucanika, gdje smo dijelom i vlastitim udjelom financirali postavljanje tucanika u dvjema ulicama naselja Sonta, koje se nalaze u obodnom dijelu i nisu imale tvrdu podlogu – investicija je vrijedna oko 2 milijuna dinara. Bilo je još nekoliko projekata koji su odobreni u Tajništvu za nacionalne manjine. Njima smo unaprijedili uporabu hrvatskog jezika u Sonti postavljanjem dvojezičnih ploča i informativnih ploča s nazivima putnih pravaca, ploča dobrodošlice i kartu naselja Sonta s dvojezičnom legendom. U te smo svrhe uložili više od 200.000 dinara u proteklom razdoblju.

HR: Kamen spoticanja između LD »Fazan« i MZ Sonta dugo je bio Lovački dom u gradnji. Kakva je sada situacija glede toga projekta?

S obzirom da je naše ne tako malo selo ostalo bez odgovarajućeg prostora – dvorane za održavanje raznih manifestacija i proslava, odlučili smo i dogovorili sa sončanskim Lovačkim društvom, uz posredovanje i pomoć predsjednika Općine Apatin, pokrenuti nastavak gradnje Lovačkog doma u Sonti i investirati u opremanje i uređenje višenamjenske dvorane s restoranom kapaciteta 250 gostiju. Na površini od 265 četvornih metara urađeni su građevinski, zanatski, vodoinstalaterski, elektroinstalaterski i ostali radovi u vrijednosti od 3.619.857 dinara (osnovni ugovor: 3.345.645 dinara i aneks ugovora: 274.211 dinara) od strane MZ Sonta u 2013. godini. Sredstva su osigurana iz proračuna Općine Apatin

NOVI PROJEKT FORUMA ŽENA DSHV-a

»Na drugoj izornoj skupštini Foruma žena DSHV-a naše Podružnice sa sjedištem u Sonti izabrali smo novo čelnništvo. Za predsjednicu je izabrana Ana Tudor, naša članica i sugrađanka. Prihvatila sam dužnost dopredsjednice, jer je svakoj organizaciji potrebna dobra logistika, a vjerujem da će moj rad u tom segmentu dati dobre rezultate. Upravo u Forumu žena radimo na jednom projektu iz oblasti kulture, kojim želimo promovirati kako Sontu i našu kulturno-povjesnu baštinu, pa i ostale dijelove naše Općine, osobito Specijalni rezervat prirode »Gornje Podunavlje«, koji se osim šireg područja Apatina proteže i kroz dio k.o. Sonta. Ne plašim se obveza i nije mi teško pomoći gdje god mogu i uvijek saznati nešto novo kroz rad sa ljudima«, kaže Renata.

i dio u iznosu od 136.296 dinara od strane Lovačkog udruženja »Fazan« Sonta. Opremanje prostora višenamjenske dvorane-restorana, kuhinje sa šankom, skladištem, sanitarnih čvorova i ostalih pomoćnih prostorija po svim europskim standardima, ulazi u posljednju fazu. Radi se fina montaža i postavljanje unutarnje i vanjske stolarije i bravarije. Ovih dana pokrećemo i postupak javne nabave za gradnju druge faze, uređenja pročelja s termoizolacijom i gradnju prilaznih staza i parkirališta. Ovom ćemo investicijom upotpuniti turističku i ugostiteljsku ponudu Sonte.

HR: U više navrata najavljivana je gradnja kanalizacije. Mogu li Sončani u skoro vrijeme očekivati rješenje ovoga problema?

Na sljedećoj sjednici Savjeta MZ, koja se planira ovih dana, na dnevnom redu je i donošenje odluke o pokretanju postupka javne nabave za početak gradnje gravitacijskog kolektora za kanalizaciju u naselju Sonta. Proračunom lokalne samouprave odobreno je 7 milijuna dinara za prvu fazu izgradnje glavnog kolektora, a kada se raspišu natječaji za te namjene aplicirat ćemo i osigurati dodatna sredstva za nastavak gradnje. Za gradnju sekundarne mreže kanalizacije u

Sonti potrebno je postaviti 42 km cjevovoda i ostale opreme i izgraditi glavni gravitacijski kolektor DN 300 mm duljine 1,7 km. To je kapitalna investicija za naše selo, koja iziskuje značajna finansijska sredstva i zbog toga se mora graditi fazno. Bitno je da smo osigurali dio potrebnih sredstava, koje možemo prikazati kao vlastiti udio kod apliciranja na natječaje domaćih ministarstava, a osobito pri apliciranju na natječaje EU, gdje je to i preduvjet za dobivanje sredstava iz proračuna predpristupne pomoći.

HR: Poput većine ruralnih sredina i u Sonti je veliki broj praznih kuća i placeva u krajnje zapuštenom stanju, a veliki problem je vezan i uz stambeno-poslovnu zgradu u središtu sela, čiji je okoliš potencijalno leglo zaraze. Može li lokalna vlast učiniti bilo što u svrhu rješavanja ovih problema?

Iz primjera navedene zgrade evidentno je koliko je našem selu neophodna kanalizacija, jer se jedino na taj način može riješiti problem prezasićenih septičkih jama koje se u ovom slučaju ne prazne dovoljno često od strane vlasnika stanova stambene zgrade, što je ekološki neprihvatljivo i predstavlja stalni problem općinskih inspekcijских službi, osobito Inspekcije za zaštitu

životnog okoliša, koji konstantno opominju stanare. Svi stanovi su u privatnom vlasništvu, te su vlasnici dužni, kao i svi ostali stanovnici Sonte, starati se o otpadnim vodama koje proizvedu, dok se ne izgradi kanalizacija u selu i kvalitetno riješi odvod i pročišćavanje otpadnih voda. Za prazne kuće kojih na žalost ima i kod nas, kao i u drugim naseljima, mogu samo konstatirati kako ukoliko postoji opasnost od rušenja za prolaznike, uvijek reagiramo i pozivamo građevinsku inspekciju koja dalje postupuje sukladno svojim ingerencijama, kontaktira vlasnike i poduzima odgovarajuće mjere. U selu ima dosta praznih kuća, a manji broj njih krajnje je zapušten, no nažalost ni taj problem nije u ingerenciji MZ.

HR: Što najbitnije za život u svojem selu Sončani mogu očekivati ove godine?

Ove godine planiramo nekoliko investicija. Osim gore navedenih, planiramo i gradnju nogostupa gdje je to potrebno, gradnju otesišta na atarskim putovima, pomoć u sanaciji atarskih putova u kooperaciji s poljoprivrednim poduzećima i individualnim poljoprivrednim proizvođačima u našem selu i nastavak uređenja kanalske mreže u dijelovima atara gdje je to prioritarno. Kada dobijemo suglasnost nadležnih općinskih tijela, planiramo završiti projektnu dokumentaciju za gradnju nove zelene tržnice u Sonti, a ukoliko na natječajima osiguramo bar dio potrebnih sredstava, namjeravamo otpočeti i s radovima. Postoji još puno ideja i započetih inicijativa koje bi trebalo realizirati, a za to su potrebna finansijska sredstva i određeno razdoblje za provođenje transparentnih i sa sve većim brojem novih zakona usklađenih postupaka. Zato naši Sončani moraju biti strpljivi i imati razumijevanja, jer mislim kako bez obzira na sveopću krizu, o Sonti skrbi i dalje jedna od, po svojem poslovanju i načinu rada, uspješnijih mjesnih zajednica.

PREDSJEDNIK HNV-A SLAVEN BAČIĆ NA PANELU U EUROPSKOM PARLAMENTU

O pravima vojvođanskih manjina

U Vanjskopolitičkome komitetu Europskoga parlamenta 10. lipnja održan je panel o pravima manjina u Vojvodini. Zahvaljujući Fondu »Europski poslovi« APV-a, Misiji Srbije pri EU te vojvođanskoj Vladi, na panelu je sudjelovalo i vojvođansko izaslanstvo, koje su predvodili dopredsjednica pokrajinske Skupštine *Anna Tomanová-Makanová* i pomoćnik pokrajinskog tajnika za propisu upravu i nacionalne zajednice *János Orosz*, te predsjednici nacionalnih vijeća četiriju najvećih manjina u Vojvodini, čije su matične države ujedno i članice EU – uz *Makanovu*, *Tamás Korhecz*, *Marcel Drăgan* i *Slaven Bačić*, koji su iznijeli viđenje prava manjina u Vojvodini, osobito sa stajališta svoje manjinske zajednice.

O PRAVIMA HRVATA

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić je u svojem izlaganju istaknuo kako su prava manjina u Vojvodini tijesno vezana s autonomijom Vojvodine, što potvrđuju i odluke Ustavnoga suda, koje su nastale »kao rezultat rigidnih političkih ideja, te kršenja europskoga principa supsidijarnosti i ustavnoga principa afirmativne akcije tj. pozitivne diskriminacije«.

»Podsjetio sam kako su pokrajinske vlasti prve u Srbiji uvodile mnoge novine, kako po pitanju ljudskih i manjinskih prava općenito – npr. pokrajinski ombudsman, a tek poslije je uz dosta muke ustanovljen republički ombudsman, tako i u odnosu na hrvatsku manjinsku zajednicu – uvođenje hrvatskoga jezika u službenu uporabu u Skupštini Vojvodine i kasnije na pokrajinsku razinu, postavljanje sudskih prevoditelja za hrvatski jezik. Naglasio sam kako HNV najbolje surađuje upravo s pokrajinskim

tijelima vlasti, budući da su iskreno posvećene ostvarivanju i zaštiti manjinskih prava, dok je suradnja s republičkim tijelima krajnje nezadovoljavajuća, a s lokalnim samoupravama ambivalentna. Dodao sam i kako je jedan od glavnih političkih zahtjeva hrvatske manjine u Srbiji provedba bilateralnog sporazuma o zaštiti

vijeća, u namjeri da njima ovladaju, iskoriste ih za svoje stranačke interese i derogiraju manjinsku samopравu, što je nezamislivo u drugim zemljama, npr. da stranka *Viktora Orbana* Fidesz u Mađarskoj, ili SDP ili HDZ u Hrvatskoj, ulaze u izbor manjinskih vijeća. Zaključio sam kako jamstvo opstanka autonomije

konzervativaca (Fidesz), *Kinga Gál* (Europska pučka stranka – Fidesz), članica Izaslanstva za odnose s jugoistočnom Europom, *Zdravka Bušić*, članica EP (Europska pučka stranka – HDZ), te *Jean-Eric Paquet*, direktor za jugoistočnu Europu u Generalnom direktoratu za proširenje Europske komisije.

Jelko Kacin je u svome uvodnom izlaganju istaknuo kako Vojvodina predstavlja jedan od ključnih prednosti koje Srbija treba iskoristiti na putu k članstvu u EU, među ostalim i kroz njezin snažan multikulturni karakter, koji predstavlja značajan potencijal za jačanje veza Srbije s njezinim susjedima kroz kontakte vojvođanskih manjina s državama članicama EU, kaže Slaven Bačić. »Ukazao je kako su zahvaljujući manjinskim nacionalnim vijećima, prava manjina uglavnom na adekvatan način zaštićena, ali da treba raditi na punoj implementaciji zakona. U tom smislu je Srbija u proteklom razdoblju dostigla dobar stupanj zaštite nacionalnih manjina, osobito u Vojvodini. Međutim, postoji prostor za napredak na polju osiguranja prava na službenu uporabu jezika i pristupa medijima, što su pitanja koja će se morati riješiti tijekom pregovora o članstvu u EU. On je izrazio i nadu da će sve pravne nejasnoće nakon presuda Ustavnog suda glede nadležnosti Vojvodine i nadležnosti nacionalnih vijeća na odgovarajući način biti uklonjene kroz aktivnosti radnih skupina koje trenutačno rade na tome«, navodi Bačić. Tijekom svojega uvodnog izlaganja Kacin je istaknuo kako sa zadovoljstvom ističe da su hrvatski, mađarski, slovački i rumunjski već službeni jezici EU i da treba raditi na tome da i srpski, jezik većine u Vojvodini, to postane što prije.

D. B. P.

DOBRO POZNAVANJE PROBLEMATIKE

»Ne samo Jelko Kacin, već i svi ostali govornici pokazali su dobro poznavanje problematike manjina i ustavnog položaja Vojvodine, posebno glede najnovijih odluka Ustavnoga suda Srbije, i iznijeli iskustva iz pristupnoga razdoblja svojih zemalja (Mađarska, Slovačka) Europskoj Uniji. Zdravka Bušić je govorila o položaju hrvatske manjine u Vojvodini, dok je Jean-Eric Paquet naglasio kako nije bitan točan datum ulaska u EU već aktivnosti tijekom procesa pristupanja kojima se pokazuje prihvaćenost europskih standarda«, kaže Bačić.

manjina s Hrvatskom, kojim se Srbija obvezala uvesti zajamčeno parlamentarno zasupstvo za hrvatsku manjinu na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini, čemu se vlasti u Beogradu opiru, te sam izrazio nadu da bi Vojvodina i ovdje mogla otvoriti vrata, te za sljedeće pokrajinske izbore promijeniti izborne propise i primijeniti bilateralni sporazum, te osigurati jedno ili dva zajamčena mjesta u pokrajinskom parlamentu za hrvatsku manjinu. Izrazio sam bojazan da najveću opasnost za manjinsku samopравu, kao i prije 4 godine, predstavlja ulazak velikih manjinskih političkih stranaka u predstojeće izbore za nacionalna

Vojvodine i manjinske samouprave u Srbiji može biti ostvarena kroz proces pregovora Srbije radi pristupanja EU«, kaže Slaven Bačić.

POTENCIJAL ZA JAČANJE VEZA

Domaćin panela bio je *Jelko Kacin*, izvijestitelj EP za Srbiju i dopredsjednik Izaslanstva EP za jugoistočnu Europu, a sudjelovali su i zastupnici EP: *Eduard Kukan* (Europska pučka stranka – kršćanski demokrati), predsjednik Izaslanstva EP za jugoistočnu Europu, *László Surján*, dopredsjednik EP ispred Europske pučke stranke – europskih

ODSJEK ZA POSLOVNE PROSTORE PROVJERAVA STANJE

Deset milijuna više od zakupa

Najprije smo započeli reviziju poslovnih prostora, zakupa i zakupaca, a istodobno smo ozbiljno pristupili naplati nenaplaćenih potraživanja koja su se mjestimično gomilala, kaže Gabriella Füleki

Godinama unatrag gradski poslovni prostori bili su vruća tema u javnosti, protiv gradskih dužnosnika podnošene su kaznene prijave zbog sumnji u nezakonito otuđivanje, a jedno vrijeme su postojale i dvije evidencije na dva mjesta – u gradskoj upravi i u JP Ravnateljstvo za izgradnju grada. Od rujna prošle godine formiran je novi Odsjek za poslovne prostore pri Službi za imovinsko-pravne poslove, te je Grad Subotica u cijelosti preuzeo evidenciju, a prvi rezultati vidljivi su i u rebalansiranom proračunu. Očekuje se deset milijuna dinara više prihoda od zakupa gradske imovine i naplate potraživanja iz prošle godine, te se umjesto 76 milijuna očekuje 86, a u prva tri mjeseca u gradsku kasu je uplaćeno 17 milijuna dinara. Odsjek ima osam zaposlenih, od kojih su veći dio mladi pripravnici, te je riječ o potpuno novoj ekipi koja radi na problematici gradskih poslovnih prostora. Do sada je evidentirano oko 600 poslovnih prostora, od kojih su 370 komercijalni, ali revizija je još u tijeku.

REVIZIJA JE U TIJEKU

»Najprije smo započeli reviziju poslovnih prostora, zakupa i zakupaca kako bismo stekli jasnu sliku i upoznali te poslovne prostore, a s druge strane smo ozbiljno pristupili naplati nenaplaćenih potraživanja koja su se mjestimično gomilala«, kaže Gabriella Füleki, šefica Odsjeka za poslovne prostore.

Ona dodaje kako nova Odluka o davanju prostora u zakup predviđa raskid ugovora o zakupu već poslije dva mjeseca uzastopno neplaćenog zaku-

Gabriella Füleki,
šefica odsjeka
za poslovne
prostore

pa, ali za početak su pod slovo odluke potpali dužnici s tri, četiri neplaćene zakupnine, dok su oni s višegodišnjim dugovanjima i utuživani. Desetak njih je s Gradom zaključilo sporazum o reprogramu duga, ali to ipak nije dalo dobre rezultate. »U praksi se pokazalo da samo nekoliko zakupaca poštuje taj sporazum, budući da su dužni platiti tekući zakup i rate nagomilanog duga. Stoga nismo imali drugi izbor osim predati te slučajeve gradskom pravobranilaštvu, kako bi se provelo rješenje o raskidu ugovora, a to je onda tema izvršenja eventualnog parničnog postupka s tim zakupcima«, kaže Gabriella Füleki.

Službenici odsjeka trenutačno rade reviziju poslovnih prostora u zgradama Otvorenog sveučilišta i Nove općine. Grad je na Otvorenom sveučilištu suvlasnik s 22 posto s ostalih sedam suvlasnika, među kojima su: Otvoreno sveučilište, Sindikat, Erste banka, Socijalistička partija Srbije, i neke privatne osobe. Ovdje je Grad suočen s plaćanjem nerazmjerno velikih troškova struje i grijanja, pa je to jedna od tema razgovora sa suvlasnicima. »Na Otvorenom sveučilištu postoje neki zakupci koji baš i nemaju pravovaljanu pravnu osnovu da budu tamo. Osim političkih stranaka, postoje subjekti kojima je ranijim odlukama omogućeno

da dođu do poslovnog prostora bez naknade, što nova odluka više ne dopušta, odnosno Grad svoje poslovne prostore može dati na korištenje bez naknade isključivo javnim poduzećima i ustanovama kojima je osnivač Grad Subotica, a nikako nekim poduzećima ili drugim pravnim osobama. Zakazali smo sastanke sa svim korisnicima koji trenutačno koriste prostorije OS, jer je potrebna racionalizacija i u smislu veličine prostorija koje zakupci koriste«, kaže Gabriella Füleki.

CIJENE ZAKUPA

Grad godinama nije ulagao u održavanje svojih poslovnih prostora, te je i to jedan od problema zbog kojih se dio prostora ne može izdavati. Gabriella Füleki kaže da se planiraju ulaganja u prostore koji su relativno komercijalni, a za čije renoviranje nije potrebno previše novca, te će i oni biti ponuđeni budućim zakupcima. Ona smatra da cijene zakupa u odnosu na druge gradove nisu previsoke, odnosno da su u »zlatnoj sredini«. »Imamo fiksne cijene koje su donesene 2011. godine, i određene su prema šest zona i djelatnostima koje se vrše u poslovnom prostoru. Najskuplja je financijska djelatnost, a to su banke, koje u ekstra poslovnoj zoni plaćaju približno sedam eura po četvornom metru, slijede ugostiteljska djelatnost, trgovina na malo, proizvodnja, zanatstvo, itd. Mislim da je Subotica u zlatnoj sredini kad je riječ o cijenama poslovnih prostora u centru grada, nije najskuplja niti najjeftinija«, kaže Gabriella Füleki.

S. M.

Plus i minus obrazovanja na hrvatskom jeziku

STANISLAVA STANTIĆ-PRČIĆ,
ravnateljica OŠ »Matija
Gubec« Tavankut

Bilingvalna nastava je plus

Smatram kako je jedna od značajnih prednosti školovanja na hrvatskom nastavnom jeziku to što se formiraju mali školski odjeli, što osigurava da djeca dobivaju kvalitetniju i sadržajniju obradu nastavnog procesa. Budući da živimo u višenacionalnoj sredini, te je hrvatski jezik u službenoj uporabi, završavanjem jednog stupnja školovanja na hrvatskom nastavnom jeziku djeca imaju mogućnost lakšeg zapošljavanja u uslužnim djelatnostima. Nastava na hrvatskom jeziku se iz godinu u godinu unapređuje, te primjerice od jeseni u školi »Matija Gubec« počinjemo s bilingvalnom nastavom na hrvatskom i engleskom jeziku, u okviru koje se primjenjuje suvremeni i međunarodno priznati nastavni plan i program, te se uz plaganje međunarodnog ispita učenicima omogućava nastavak školovanja u 150 zemalja svijeta. Program se provodi u okviru Cambridge International Examinations, koja je jedna od vodećih obrazovnih institucija i nudi međunarodne programe za sve razine obrazovanja i odgoja, od predškolskog do gimnazijskog, koji se provode u više od 9.000 škola. Ovakva nastava neće biti proširena dodatnim satima, nego se u okviru nastavnog programa dio programa obrađuje i na engleskom jeziku. Naravno, nastava na hrvatskom jeziku za pripadnike hrvatske zajednice neizostavna je u smislu očuvanja nacionalnog identiteta i očuvanja jezika. Među ključnim nedostacima, a to su već višegodišnji problemi, jest manjak kvalitetnih i općenito udžbenika, kao i nemogućnost verifikacije diploma profesora hrvatskog jezika.

S. M.

IVAN STIPIĆ,
ravnatelj OŠ »Ivan
Milutinović« Subotica

Temeljan rad

Obrazovni sustav Republike Srbije je posljednjih nekoliko godina doživio značajne promjene i u velikoj mjeri uskladio svoje pravilnike sa standardima razvijenih obrazovnih sustava. Najvažniji je postavljanje obrazovnih standarda na kraju prvog ciklusa (četvrti razred) i na kraju drugog ciklusa (8. razred) i provjera ostvarenosti standarda u vidu testiranja učenika iz matematike, hrvatskog jezika i prirode i društva za 4. razred, dok je završni ispit učenika 8. razreda samo malim dijelom vezan za upis u srednju školu. Ove rezultate svaka škola, po odjelu i predmetima, s analizama usvojenosti standarda, usporedbom ocjena i bodova na testu, područjima učenja, dobiva kao povratnu informaciju na početku školske godine. Ove analize služe školama kao poticaj u korekciji i unapređenju rada. Isključivo na temelju ovih zahtjeva obrazovnog sustava trebamo gledati mogućnosti obrazovanja na hrvatskom jeziku. Rad u hrvatskim odjelima, koja često puta imaju manji broj učenika, je temeljniji jer učitelji i nastavnici imaju više vremena za individualni rad s učenicima. Drugo, aktivni učitelja i nastavnika, kao najvažnija operativna organizacija koja određuje nastavu u školi, su usmjereni na čvrstu suradnju i samoprovjeru jer je nastava specifična zbog jezika i angažiranosti učenika izvan škole. Treće, spoznaja da se na kraju ciklusa provjerava razina usvojenosti gradiva i da se posebno iskazuju uspjesi svakog odjela pa tako i hrvatskog, su dodatna motivacija i velika obveza učitelja i nastavnika za što bolju i učinkovitiju nastavu.

S. M.

LJILJANA DULIĆ,
ravnateljica
OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin

Raditi od srca

Još od 2002./03. školske godine, kada je prva generacija djece počela slušati nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku, upitno je jesu li svi čimbenici kvalitetne nastave prisutni ili nisu. Od samog početka bilo je potrebno krenuti u nešto što nije temeljito strategijski razrađeno, raditi stihijski i složene aktere procesa nastave rješavati u »hodu« ili čekati još neko vrijeme kako bi se sve »kockice složile« i boriti se sa Zakonom, pronalaskom stručnog kadra, usklađivanjem nastavnih planova i programa te snalaženjem pronalaska udžbenika. Pravo na obrazovanje na materinjem jeziku je Zakonom regulirano, a za ostale segmente nastave se ne bi moglo reći da je država osigurala. Sreća što su se roditelji organizirali i nisu čekali da se svi čimbenici ispune, jer mi ni do sada ne bismo imali nastavu na hrvatskom jeziku. Veliki entuzijazam roditelja kao i prosvjetnih djelatnika, prije svega učitelja, da se nastava odvija što kvalitetnije učinili su da danas već imamo maturante koji su i srednju školu mogli završiti na svom materinjem jeziku. Bilo bi puno lakše da se provedba nastave na hrvatskom jeziku radi od srca, iz stvarne želje da se nastava na jezicima nacionalnih manjina kvalitetno organizira, a ne zbog dobivanja »političkih pluseva«. Ipak, djeca koja upišu nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku odrastaju uz spoznaju tko su i što su, imaju priliku upoznati matičnu domovinu kroz sudjelovanje na raznim natjecanjima, gostovanjima, bogateći svoja iskustva i koristeći prednosti koje im omogućuje bogatstvo jezika, kultura i običaja.

Je. D.

RAZGOVOR S POVODOM: ANA HODAK, NASTAVNICA IZBORNOG PREDMETA HRVATSKI JEZIK S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE U SOTU

Najteže je bilo započeti

Vjeronučiteljica u OŠ »Sremski front« u Šidu i nastavnica izbornog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u područnoj školi u Sotu, teologinja Ana Hodak, diplomirala je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a od 2011. godine je na poslijediplomskom studiju na istom fakultetu i specijalizira pastoralnu teologiju. U slobodno vrijeme je aktivna članica Hrvatskog kulturnog društva »Šid« i djeluje u okviru folklorne sekcije.

Kako je došlo do organiziranja nastave na hrvatskom jeziku?

Na poticaj Hrvatskog nacionalnog vijeća, Skupština općine Šid izglasovala je 2011. godine promjenu statuta općine, koja bi omogućila uvođenje hrvatskog jezika u službenu uporabu u Sotu, u kojem Hrvati čine oko 40 posto stanovništva, i u Batrovcima, gdje Hrvata ima 29 posto. Nakon toga su krenule pripreme i za uvođenje nastave na hrvatskom jeziku u Sotu. Potom je, 2012. godine, obavljeno anketiranje roditelja djece uzrasta do četvrtog razreda, budući da se u školi u Sotu održava nastava samo za niže razrede. Nakon što su se roditelji pozitivno izjasnili u anketi, u školi su poduzeli sve potrebne korake kako bi im omogućili ostvarenje njihovog prava.

Je li bilo problema, smetnji ili neugodnosti?

Do sada se nisam susrela s nekim problemima, niti sam čula da su učenici i roditelji imali problema ili neugodnosti. Jedino je procedura trajala malo duže, pa se s nastavom nije počelo na početku školske godine, nego tek

Stvoreni uvjeti za ostvarivanje nacionalnih prava

početkom dvanaestog mjeseca. Ali, ravnateljica škole i učiteljice u Sotu lijepo su prihvatile uvođenje hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture i izašle su nam u susret oko organiziranja rasporeda i izvođenja nastave, tako da mogu reći kako je sve prošlo ugodno i u najboljem redu.

Kako je sve primljeno kod roditelja, a kako kod djece?

Na samom anketiranju gotovo su svi roditelji prihvatili da njihova djeca izučavaju hrvatski jezik. Zadovoljni su što su napokon stvoreni uvjeti za ostvarivanje njihovih nacionalnih prava, te što njihova djeca imaju priliku upoznati svoj materinji jezik, te naučiti njime se aktivno koristiti, jer je to vrlo važno za očuvanje nacionalnog identiteta. Djeca su jako zainteresirana, doista je lijepo s njima raditi. Iako već dosta znaju, trude se usvojiti i nova znanja. Interesantno im je koliko je hrvatski jezik sličan sa srpskim, a opet poprilično različit, tako da se trude govoriti hrvatski.

Na koji se način odvija nastava na hrvatskom jeziku?

Nastava se odvija jednom tjedno blok sat. Trudim se da tih 90 minuta prođe što zanimljivije, te da kroz interesantne sadržaje upoznaju svoj jezik i kulturu. Od nedavno škola je nabavila laptop i projektor, pa je sada moguće nastavu učiniti djeci još privlačnijom. Od Hrvatskog nacionalnog vijeća dobili smo neke udžbenike, a od »Hrvatske riječi« redovito

dobivamo »Hreka«, tako da sve to koristimo u nastavi koliko je moguće. Radne listiće za vježbu i ponavljanje im sama izradim. Uglavnom, svaki novi sat upoznaju neke riječi, vježbaju govor, upoznaju običaje i kulturu Hrvata u Vojvodini, ali i Hrvata u Hrvatskoj. Mnogo su toga naučili, ali još ih mnogo toga čeka. Ovo je još uvijek tek početak.

Koliko djece očekujete u sljedećem upisu?

Koliko vidim do sada je neki prosjek bio tri učenika svake školske godine, tako da ne očekujem ni sljedeće školske godine neku znatnu promjenu. Gotovo svi učenici koji se izjašnjavaju kao Hrvati već pohađaju hrvatski jezik, tako da će se nastaviti vjerojatno priključiti samo oni koji će upisati prvi razred. Stoga će skupina brojčano ostati ista, jer taman koliko ih završi četvrti

razred i ode u Šid, toliko će doći prvaša. To su neke moje procjene, nadam se da neće biti neugodnih iznenađenja što se tiče broja učenika.

Na koncu, kako vidite budućnost nastave na hrvatskom jeziku u vašem mjestu, ali i okolici?

Iako postoji velika zainteresiranost od strane roditelja i djece za izučavanje hrvatskog jezika, mislim da budućnost nije sjajna. Općenito, škole imaju problem zbog sve manjeg broja djece, pa je tako i s nama. Što se tiče uvjeta izvođenja nastave i prihvaćenosti od strane škole i mještana, mislim kako tu stvari mogu ići samo na bolje i da u budućnosti s tim neće biti nikakvih problema. Najteže je bilo započeti. Ali nam na ruku ne ide starosna struktura stanovništva.

Dražen Prčić

NEVOLJE MALIH PROIZVOĐAČA MLIJEKA U SOMBORU

Zbog viška sirovina »Somboled« smanjio otkup

Odluka mljekare da od proizvođača smanji otkup mlijeka za 15 posto pogodila je male proizvođače koji mlijeko predaju na otkupnim mjestima. Mali i razjedinjeni, ne mogu učiniti ništa i ne preostaje im ništa drugo osim taj gubitak knjižiti na svoj konto

Za proizvođače mlijeka nema godine bez problema u proizvodnji. Ili je to niska cijena, problem s premijama, s otkupom, aflatoksinom... Ovoga puta u nevolji su mali proizvođači s po nekoliko krava u stajama, na kojima su se prelomile posljedice smanjene tražnje za mlijekom u trgovinama. Mljekarama, konkretno somborskom Somboledu, najjednostavnije je bilo smanjiti otkup sirovine od onih malih, koji dnevno predaju mlijeko na otkupnim mjestima. Oni veliki s proizvodnjom na farmama i bazenima za mlijeko, čija se dnevna proizvodnja mjeri stotinama litara, nisu pogođeni tom mjerom, jer s takvom proizvodnjom oni su, za razliku od malih proizvođača, značajni partner prerađivačima.

»MLIJEKO DIJELIMO RODBINI«

»Na osnovi količine mlijeka koju predajemo, a koju su mjerili dva dana, odredili su da umjesto 30 litara sada možemo dnevno predavati 25 litara mlijeka. O tome smo samo obaviješteni, a to što ćemo mi s mlijekom koje ostane, naš je problem. Mjesečno, to je u našem slučaju 150 litara mlijeka. Što da radim s tim mlijekom? Pravim sir i dijelim rodbini. Rečeno nam je da je ovo smanjenje otkupa samo privremeno, pa se nadamo da neće potrajati. I onaj aflatoksin je bio pa prošao«, kaže *Janja Pekanović* iz salašarskog naselja Nenadić i dodaje da će na konačnom obračunu financijski osjetiti posljedice ovakvog poteza mljekare.

Slične su i priče drugih proizvođača mlijeka koji u svojim

Janja Pekanović

stajama imaju po nekoliko krava i koji zbog ovakvog poteza prerađivača dnevno imaju viškove mlijeka. »Navečer, kada smo odnijeli mlijeko, dočekala nas je obavijest da se otkup od sutra smanjuje za

10 litara mlijeka viška. Što nam drugo preostaje nego to mlijeko dijeliti rodbini. Koliko će ova mjera trajati ne znamo, ali što mi možemo uraditi?«, rezignirano kaže *Goran Firanj* iz Nenadića. Njemu je mjesečni otkup mlijeka smanjen za 300 litara. Ukoliko se uzme prosječna cijena od 28 do 29 dinara po litri, njegov će gubitak s premijom biti iznad 10.000 dinara mjesečno. Logično pitanje koje se namjeće je – razmišlja li o smanjenju broja muznih krava ili čak i o tome da odustane od proizvodnje mlijeka? »U ovoj situaciji u kojoj je naša poljoprivreda kada je sve nesigurno nemam hrabrosti za takav korak. Ipak je ovo neki redoviti prihod«, kaže *Goran*.

Da je otkup mlijeka smanjen zbog viška potvrđuju u

SOMBORSKI SIR NEMA TKO PRAVITI

Jedan od načina da mali proizvođači prevaziđu nedaće koje imaju s mljekarama je proizvodnja sira. Kako je somborski sir nedavno dobio certifikat o geografskom podrijetlu to bi mogla biti prilika da se krene u masovnu proizvodnju ovog sira. No, iako je od dobivanja certifikata zaštićenog geografskog podrijetla prošlo nekoliko mjeseci još uvijek se nije ništa konkretno uradilo. Sve je i dalje ostalo na proizvodnji ovog sira samo u privatnoj mljekari u Stapar, dok drugih zainteresiranih proizvođača nema.

PROIZVODNJA I POTROŠNJA

U Srbiji se godišnje proizvede približno 1,9 milijardi litara mlijeka. Oko 34 posto te proizvodnje u Srbiji je s teritorija Vojvodine. Godišnje se po stanovniku potroši 180 litara, što je duplo manje od Finske koja ima najveću potrošnju mlijeka na svijetu. Po potrošnji mlijeka Srbija je na 34 mjestu u Europi.

15 posto. Tim potezom bili smo zatečeni i iznenađeni, jer je to i u suprotnosti s ugovorom koji smo potpisali i u kojemu piše da će mljekara otkupljivati sve količine mlijeka koje zadovoljavaju kvalitetom. Mi sada dnevno imamo

Somboledu i navode da su količine sirovog mlijeka koje kompanija Somboled trenutačno ima u svom proizvodnom pogonu takve da prevazilaze tehničke kapacitete mljekare, koja je dostigla svoj povijesni maksimum s

POLA STAJA PRAZNO

Popis poljoprivrede pokazao je da se obistinilo ono što su ranijih godina poručivali proizvođači mlijeka – staje i farme bit će sve praznije. Popis je pokazao da u Zapadnobačkom okrugu ima skoro 5.500 objekata za stoku kapaciteta više od 72.000 grla stoke. U stajama ima 30.000 goveda, od čega je 11.000 muznih krava, što znači da je više od polovice kapaciteta u stajama i na farmama neiskorišteno.

otkupom i preradom 180 tona mlijeka dnevno. U toj tvornici još dodaju da rade na proširenju kapaciteta, što će omogućiti i veći otkup sirovog mlijeka. U »diplomatskom« odgovoru stoji i da Somboled razumije male proizvođače mlijeka i stoga i u ovoj situaciji nastavlja otkup od svih proizvođača.

KLASTER TEK U POVOJU

Prije nekoliko godina osnovana je Udruga proizvođača mlijeka Zapadnobačkog okruga, a članovi udruge su uglavnom farmeri – veliki proizvođači mlijeka koji nisu pogođeni najnovijim potezom mljekare, pa je u ovom slučaju izostala i reakcija ove udruge glede problema koji imaju mali proizvođači s nekoliko krava u stajama. Sombor se može

pohvaliti da je jedinstven i po tomu što ima klaster »Mlijeko«, ali on još nije preležao dječje bolesti i ostvario svoju svrhu, a to

Snežana Gajdobranski

je okupljanje proizvođača mlijeka kako bi zajednički štitili svoje

interese. »Ideju da osnujemo klaster koji okuplja proizvođače mlijeka dali su nam Nizozemci, od kojih smo čuli da je njihova udruga proizvođača mlijeka stara 40 godina. I još jedna, za nas nezamisliva stvar, udruženi proizvođači vlasnici su 78 posto preradnih kapaciteta mljekarske industrije u Nizozemskoj. Naš klaster početak će živjeti tek onda kada proizvođači shvate da udruženi mnogu puno više, nego kao pojedinci«, kaže stručna suradnica u Regionalnoj gospodarskoj komori Sombora Snežana

Gajdobranski. Naša sugovornica iz Gospodarske komore kaže da proizvođači koji imaju farme i intenzivno se bave proizvodnjom mlijeka nemaju namjeru raditi i preradu, jer to zahtijeva izgradnju prerađivačkih kapaciteta. Proizvodnjom sira bave se mala poljoprivredna gazdinstva s nekoliko krava. No, sada se preorijentirati na proizvodnju sira nije ni malo jednostavno, jer treba za to naći i kupce, koji uglavnom već imaju svoje proizvođače od kojih redovito kupuju.

Zlata Vasiljević

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 18. do 24. travnja

18. TRAVNJA 1964.

Premинуo *Albe Vidaković*, skladatelj, muzikolog, sveučilišni profesor, regens chori zagrebačke katedrale, osnivač Instituta za crkvenu glazbu, koji danas nosi njegovo ime. Nakon školovanja u Rimu, od 1946. godine djeluje u Zagrebu. Najznačajniji je zgovornik reformirane crkvene glazbe i njezina povratka izvorima. Napisao je veliki broj liturgijskih skladbi i drugih djela. Rođen je 1914. godine u Subotici.

18. TRAVNJA 1981.

Osam dana nakon završenog popisa, priopćeni su zbirni podaci: subotička općina ima 154.008 stanovnika, a sam grad 100.245 žitelja. Oni žive u 56.300 kućanstava, od toga gradskih – 38.855. raspolazu s 56.300 stanova, od kojih u gradu ima 36.855 stanova ili kuća.

19. TRAVNJA 1963.

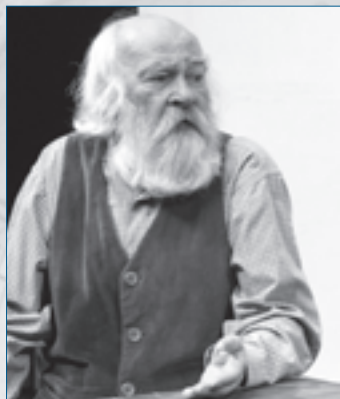
Pokopan je veleposjednik, istaknuti javni djelatnik, aktivni suradnik NOP-a, ministar u Vladi NR Srbije *Lajčo Jaramazović*. Na svom salašu je za vrijeme II. svjetskog rata imao veliku ilegalnu bazu, u njoj je skrivao i opskrbljivao borce Subotičkog partizanskog odreda. Iz nje je u brojne diverzantske akcije polazio potkraj ljeta i u jesen 1944. do oslobođenja Subotice.

19. TRAVNJA 1896.

Subotičke novine prikazale su prvu zabavu, s koncertom, koju je priredilo novoutemeljeno Bunjevačko kulturno društvo »Kolo mladeži«. Pokraj Sviračkog zbora, tamburaša i recitatora, s uspjehom je pjevala i Srpska pjevačka družina.

20. TRAVNJA 1943.

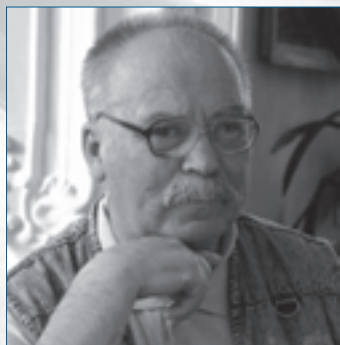
Rođen je *Vlatko Dulić*, filmski, televizijski i kazališni glumac i redatelj. Pravo je studirao u

Beogradu, a glumu na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti. Glumačku karijeru započinjje u zagrebačkom kazalištu Gavella, a kasnije djeluje i u drugim hrvatskih teatrima. Ostvario je veliki broj likova na sceni, koje su gledatelji zapazili, a kritika visoko ocijenila.

20. TRAVNJA 1946.

Rođen je *Vojislav Sekelj*, spisatelj i publicist. Objavio je preko deset knjiga pjesama, romana, kritika i dr. Zbirka pjesama »Rič fali«,

pisana idiomom bačkih bunjevačkih Hrvata, doživjela je više izdanja. Bio je pokretač i urednik (25. travnja 1994.) dvotjednika »Žig«, koji je izlazio pet godina. Sada uređuje »Glas ravnice«, glasilo DSHV-a.

20. TRAVNJA 2006.

Oko tri tisuće Subotičana prati izvedbu »Carmine Burane« Carla Orffa, koju je u Dvorani sportova upriličio Simfonijski orkestar subotičke Muzičke škole, uz veliki zbor od 280 sudionika i solista iz Budimpešte i Segedina, pod ravnanjem dr. sc. *Elvire Huszár*. Bila je to kruna njezina tridesetogodišnjeg glazbenog djelovanja.

21. TRAVNJA 1914.

Uprava novoutemeljene Prve bunjevačke školske zadruge, uputila je na ovjeru pravila s osnivačke skupštine održane 14. ožujka 1914. Ministarstvo unutarnjih poslova dalo je suglasnost, osim na pravila, i na održavanje nastave vjeronauka na materinjem bunjevačkom, odnosno hrvatskom jeziku. Odluka nije zaživjela zbog izbijanja I. svjetskog rata.

22. TRAVNJA 1983.

Na tribini Otvorena knjiga (Radničkog sveučilišta) gostovao je poznati novinar i publicist iz Zagreba *Stevo Ostojić*. On je s prisutnima razgovarao o svojoj knjizi Javni dnevnik. Novinarsku karijeru je započeo 1945. godine u Uredništvu ondašnjeg dnevnika »Hrvatska riječ«.

23. TRAVNJA 1743.

Ukazom kraljice *Marije Terezije* potvrđen je ugovor sklopljen između predstavnika Magistrata novooslobođene varoš Szent Mária (Sveta Maria, Subotica) i Kraljevske komore Ugarske da je naše mjesto, do sada Subotički vojni šanac, stekao status povlaštene, slobodne kraljevsko-komorske varoši. Drugim riječima, izdvojen je iz jurisdikcije

Potiske vojne krajine i prešao je pod civilnu upravu.

23. TRAVNJA 1987.

Umro je književnik *Balint Vujkov*, po obrazovanju pravnik, koji je gotovo 57 godina sakupljao, obrađivao i komentirao prozno narodno stvaralaštvo podunavskih Hrvata, osobito Bunjevaca, na cijelom teritoriju nekadašnje Jugoslavije, zatim Austrije, Češke i Slovačke, Mađarske i Rumunjske. Do smrti mu je objavljeno više od dvadesetak knjiga, a posthumno gotovo isto toliko. Rođen je 27. svibnja 1912.

23. TRAVNJA 1996.

U društvo književnika Vojvodine primljeni su: *Viktorija Aladžić* (r. *Vujković-Lamić*), *Lazar Francisković*, *Laura Kovač*, *Boško Krstić*, *Snježana Rončević* i *Ante Vukov*, autori poznati po svojim pjesničkim, proznim i esejističkim ostvarenjima.

24. TRAVNJA 1975.

Zvanje zaslužnih sportaša Jugoslavije stekli su stolnotenisači *Vilim Harangozo* i *Josip Gabrić*, hrvaci *Sreten Damjanović* i *Boško Marinko*, nogometaši *Tihomir Ognjanov Bata*, rukometašice *Erika Tot-Simić*, *Magda Hegediš* i *Anka Evetović*, boksač *Dragan Vujković*, džudistica *Mileva Vasić* i sportski jedriličar *Milan Glogovčan*.

24. TRAVNJA 2004.

U izdanju Hrvatskog akademskog društva objavljen je I. svezak Leksikona podunavskih Bunjevaca i Šokaca. Sadrži osamdesetak natuknica pod slovom A, glavni urednik je dr. sc. *Slaven Bačić*.

NA PALIĆU ODRŽANA SKUPŠTINA POSLOVNOG UDRUŽENJA »PIJACE SRBIJE«

Protiv potpune privatizacije

Većinsko vlasništvo nad javnim i komunalnim poduzećima trebalo bi u postupku restrukturiranja ipak ostati u nadležnosti države, odnosno lokalnih samouprava, stav je Poslovnog udruženja »Pijace Srbije«. Udruga je na Paliću 9. i 10. travnja održala svoju redovitu godišnju skupštinu, na kojoj se, među ostalim, razgovaralo i o mogućim rješenjima vezanim uz najavljeni proces restrukturiranja javnih i javnih komunalnih poduzeća.

»Smatramo kako cjelokupna privatizacija neće donijeti dobro našoj djelatnosti, niti javnim komunalnim poduzećima općenito. Praksa je pokazala u mnogim okolnim zemljama, gdje su javna poduzeća privatizirana, kako ih je kasnije država opet otkupila od privatnika, jer je cilj

privatnika ostvariti što veći profit, a mi ipak imamo obvezu biti servis građana. Naš je stav da bi trebalo izvršiti privatizaciju, s tim da uvijek ostane većinski udio u vlasništvu države«, kazala je Ilinka Vukoja, direktorica »Subotičkih tržnica« i predsjednica UO Poslovnog udruženja »Pijace Srbije«.

Udruga je podržala inicijativu Privredne komore Srbije, kojom se predlaže pokretanje šire javne rasprave prije donošenja konačnih rješenja o modelu restrukturiranja javnih komunalnih poduzeća, uz sudjelovanje predstavnika ovih poduzeća, koja imaju neposredna iskustva i praktično znanje, kako bi se

došlo do najboljih rješenja. »S obzirom na značaj komunalnih djelatnosti, sva buduća rješenja vezana za proces restrukturiranja trebaju istaknuti interes države i lokalnih samouprava. Stav je udruge da se treba zalagati za model restrukturiranja po kojemu će cjelokupno ili većinsko vlasništvo nad javnim i javnim komunalnim poduzećima ostati pod kontrolom države, odnosno tijela lokalne samouprave«, kazao je Predrag Veinović, direktor JKP-a »Gradske pijace« iz Beograda i potpredsjednik UO PU »Pijace Srbije«.

On je dodao kako je jedan od preduvjeta svih radnji u pravcu restrukturiranja – konsolidacija

postojećih poduzeća, povećanje učinkovitosti, smanjenje troškova i unapređenje kvalitete usluga koje pružaju. Veinović je kazao kako je prije definiranja konačnih rješenja restrukturiranja ovih poduzeća potrebno definiranje ciljeva i modela transformacije, kao i usvajanje seta zakonskih rješenja, osobito Zakona o komunalnim djelatnostima i Zakona o tržnicama i veletržnicama.

Udruga je osnovana prije 11 godina, ima 26 članica, odnosno 410 tržnica u Srbiji u okviru kojih se odvija 80 posto prometa ukupne djelatnosti na tržnicama. Promet proizvoda na tržnicama Srbije je tijekom 2013. godine bio oko 31,5 milijardi dinara, što je za 12,6 posto više nego u prethodnoj godini.

S. M.

Praksa je pokazala u mnogim okolnim zemljama, gdje su javna komunalna poduzeća privatizirana, kako ih je kasnije država opet otkupila od privatnika, jer je cilj privatnika ostvariti što veći profit, a mi ipak imamo obvezu biti servis građana, kazala je Ilinka Vukoja

U proračunu 700 milijuna više

Subotičko je Gradsko vijeće usvojilo prijedlog rebalansa ovogodišnjeg proračuna, prema kojemu će on biti uvećan za 13,79 posto. U prijedlogu o kojem će Skupština raspravljati na sjednici u četvrtak 17. travnja, navodi se kako rebalansom predloženi obujam proračuna iznosi više od 5,7 milijardi dinara, što je 13,79 posto ili 694 milijuna dinara više u odnosu na proračun.

U strukturi iznosa povećanja obujma proračuna prenesena neutrošena sredstva iznose 81,6 milijuna, planirano povećanje tekućih prihoda iznosi 361,4 milijuna dinara, a povećanje primanja proračuna 250,9 milijuna dinara. Najveća povećanja na prihodnoj strani planirana su na osnovi povećanja transfera s drugih razina vlasti, u visini od 31 posto, zatim od prodaje dobara i usluga, za 36,33 posto, kao i na osnovi prihoda od imovine, gdje se očekuje povećanje od 31 posto.

Gradonačelnik posjetio Subotičku biskupiju

Lokalna samouprava Grada Subotice želi izraditi ravnopravni odnos prema svim crkvama i vjerskim zajednicama u našem gradu, kazao je gradonačelnik *Jenő Maglai* prilikom posjeta Domu biskupije u četvrtak 10. travnja, gdje je razgovarao s biskupom *Ivanom Péntesom*.

Gradonačelnik je kazao kako bi Gradska uprava željela unaprijediti potporu crkvama i drukčije pristupiti prema njima, te zatražio suradnju s Crkvom vezanu uz pitanje poreznih prijava, izražavajući razumijevanje za probleme s kojima se Katolička crkva susreće u procesu restitucije. Mons. Slavko Večerin, generalni vikar Subotičke biskupije, istaknuo je važnost poštovanja crkvenih struktura i načina djelovanja Crkve. Problem je, podcrtao je, što je status Crkve neriješen, a vječito snalaženje nikome ne odgovara.

Povjerenik o objavljivanju podataka poreznih dužnika

Republički povjerenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka osoba ispitat će zakonitost objavljivanja imena poreznih dužnika u Subotici na internetskoj prezentaciji lokalne samouprave. Postupak je pokrenut na osnovi prijave jedne osobe, izjavio je za Radio Suboticu zamjenik republičkog povjerenika za informacije *Aleksandar Resulović*. Ovlaštene osobe povjerenika će u subotičkoj lokalnoj poreznoj administraciji obaviti nadzor nad provođenjem i

izvršavanjem Zakona o zaštiti podataka o osobi. Ukoliko bi se utvrdile nezakonitosti u ovom postupku, povjerenik može izreći upozorenje ili narediti da se eventualne nepravilnosti otklone u određenom roku. Može privremeno zabraniti objavljivanje podataka, može narediti brisanje podataka koji su prikupljeni i objavljeni suprotno zakonu, ili pak podnijeti i prekršajnu prijavu. Subotička porezna administracija je nedavno objavila popise pravnih i fizičkih osoba i poduzetnika koji po osnovi javnih prihoda Subotici duguju više od tisuću dinara, pozivajući se na Zakon o porezom postupku i poreznoj administraciji koji, kako je priopćeno, predviđa kvartalno objavljivanje obavijesti o iznosu poreznog duga svih poreznih obveznika.

Grijanje radi i tijekom uskršnjih blagdana

Premda je grijaa sezona službeno završena, iz »Subotičke toplane« su priopćili kako će zbog najava o padu temperature sezona biti produžena do petka 18. travnja. »Toplana« će ostati u pripravnosti do utorka 22. travnja, za slučaj potrebe za grijanjem tijekom vikenda i uskršnjih blagdana.

Vodovod traži povećanje cijena vode

Nadzorni odbor JKP »Vodovod i kanalizacija« uputio je Gradskoj upravi zahtjev za davanje suglasnosti na odluku o cijenama čiste vode, odvođenja i pročišćavanja otpadnih voda. Korekcija cijena stupila bi na snagu 1. svibnja. Po prijedlogu, za korisnike u individualnom i kolektivnom stanovanju ukupni račun za čistu vodu, odvođenje i pročišćavanje otpadnih voda bit će viši 13,5 posto od sada važećih cijena. Kod korisnika u poslovnim prostorima u odnosu na sadašnje, ukupna cijena bi bila niža za 0,88 posto. Za potrošače iz kategorije zanatstva ukupna cijena bi bila viša za 3,33 posto ili niža od postojećih cijena. Odluka će stupiti na snagu tek po pribavljenoj suglasnosti Skupštine Grada Subotice.

Nabava protugradnih raketa

Gradsko vijeće je donijelo rješenje o nabavi protugradnih raketa, radi doniranja Ministarstvu unutarnjih poslova – Sektoru za izvanredne situacije. Sredstva potrebna za nabavu protugradnih raketa, u cilju uspostavljanja što učinkovitije protugradne zaštite na području Grada Subotice, od 3,5 milijuna dinara, dio su financijskog plana poljozaštite za 2014. godinu.

Tjednik i časopis na dar

NIU »Hrvatska riječ« ustanovama, udrugama i pojedincima daruje neukorištene kompletne tjednika »Hrvatska riječ« i časopisa »Klasje naših ravni«.

Zainteresirani se trebaju prijaviti do 1. svibnja tajništvu putem telefona 024 553-355, ili kompletne naručiti putem emaila: hrvatskarijec@tippnet.rs.

POGLED S DRUGE STRANE: TRŽNICA I KUPOVNA (NE)MOĆ

Proljeće je počelo...

Dan uoči Cvjetnice subotička je Mliječna i voćna tržnica prizorom odasla rjeđe viđenim vedrim ozračjem i žamorom brojnih posjetitelja, onim lakim subotnjim usputnim čavrljanjima sa znancima, ambijentom koji je podsjećao na, materijalno i svaki drugi način, opuštenija vremena. Blagdani su... Nakon nekoliko tmurnih dana, osunčana subota ispunila je klupe šetališta na Radijalcu i prolaze k tržnici s tezgama u proljetnim bojama. Pune tezge rotkvica, zelene salate, mladog luka, muškatalja za ukrašavanje prozora, buketa jorgovana i ciamaca u i oko tržnice; priroda pokazuje obilje boja i roda kojim nas u ovo doba godine daruje. Proljeće je, vrijeme buđenja prirode i optimizma... U tržničkoj razmjeni dojmova, opet, i optimizma i starih tema u novom godišnjem dobu: »Dva tjedna nisam bila na tržnici, oduševljena sam promjenom, stojim i divim se šarenilu na tezgama...«; »Tlak mi je povišen, a još mi je dodatno skočio neljubaznošću na šalteru ambulante. U zdravstvu očekujem više suosjećajnosti...«; »Hu, cijena 50 dinara??«, »Sve sam drugo kupila nego što sam planirala... i druge opaske i priče među tezgama. Nešto vedrijim tonom nego prethodnih tjedana.

Upravo dan ranije, Poslovno udruženje »Pijace Srbije« nakon sastanka na Paliću priopćilo je pokazatelje o prometu na tržnicama u svakodnevnoj ponudi voća, povrća, mlijeka, mliječnih proizvoda, mesa, mesnih prerađevina, obrtničkih proizvoda i robe široke potrošnje. U strukturi prometa poljoprivrednih proizvoda na tržnicama, priopćeno je, najviše sudjeluju sljedeće skupine proizvoda: povrće 31 posto, voće (19 posto), mlijeko i mliječni proizvodi (17 posto) i perad i jaja (14 posto). Za poljoprivredne proizvođače, zanatske obrte i poduzetnike tržnice su tradicionalni kanal distribucije kojim izravno stižu do potencijalnih kupaca, a za kupce jedino mjesto na kojem se izravno susreću s proizvođačima. Iako je posljednjih godina konkurencija marketa velikih trgovačkih lanaca u stalnom porastu, tržnice i dalje drže stabilnih 20 posto udjela u ukupnoj trgovini voćem, povrćem, mlijekom i mliječnim proizvodima, jajima i peradi. Tržnice su važan faktor opskrbe i u manjim mjestima i prigradskim naseljima, tamo gdje za profitabilniju trgovinu nema interesa.

Tržnica je u subotu punila dušu proljetnim bojama i obiljem s tezgi, ali su, ipak, mnoge košarice ostale praznikave. Ovim tradicionalnim mjestom za kupnju, pa i suvremenim marketima, na ponudu se može proći šutke kraj tezgi, ali su u Podgorici, kako izvještavaju mediji, i službeno uveli mogućnost za odgovor »neću ništa«. Riječ je o kafiću u koji često zbog blizine škole navraćaju učenici i ne naručuju ništa ili samo čašu vode. Sada i »neću ništa« u kafiću košta – pola eura. Dođe desetak učenika, troje naruče kavu, a ostali »neće ništa«. Bilježe sjećanja takve primjere i u Subotici, kada se oko jednog stola i tri kave okupljalo deset srednjoškolaca, ali se »neću ništa« u to vrijeme još nije naplaćivalo. Službena statistika kazuje o prosječnoj potrošnji prosječnog tročlanog kućanstva u iznosu od 2.500 dinara tijekom mjeseca na izlaske po kavanama i restoranima, odlaske u kino i kazalište, ili bilo koji sličan vid zabave. Ali to je prosjek, a individualno se računica proteže na gore i dolje koliko i svaka obiteljska novčarka. Komentirajući statističke podatke, jedan subotički

umirovljenik iznosi kako u njegovoj potrošačkoj košarici lijekovi čine čak 10 posto. Stanovanje, tj. računi za struju, vodu, odvoz smeća, održavanje i čišćenje u zgradama, energenti grijanja (17 posto), zatim komunikacije, tj. telefoni, internet, kabelaška (skoro 5 posto) i transport od također 5 posto, što bi, riječju, nazvali »režija«, objedinjeno čine veliku svakomjesečnu obiteljsku stavku na popisu izdataka, u odnosu na koju se planiraju svi ostali troškovi kućanstva, pa i za hranu, iako statistički prosjek pokazuje i dalje najveći udio prehrane u potrošnji kućanstva. Naime, režijske je račune neophodno isplatiti, inače slijedi prijetnja isključenjem, pa i gubitak usluge, a za hranu, obnovu garderobe, rekreaciju, obrazovanje, kulturu, knjigu, novine, opremu za stanovanje i druge civilizacijske potrebe suvremenog čovjeka, koliko i kako kome preostane. Ukupna obiteljska potrošačka košarica je poluprazna, kakvih je najviše i onih subotnjih, tržničkih dana. Kupuje se najjeftinije i po malo, potvrđuju i trgovci.

Katarina Korponaić

OD ŠKOLSKE GODINE 2014./15.

Bilingvalna nastava i u Tavankutu

Ove će godine, na inicijativu Hrvatskog nacionalnog vijeća, u Tavankutu biti pokrenuta nastava u hrvatsko-engleskoj kombinaciji

Prateći trend razvoja školskoga odgoja, posljednjih smo godina svjedoci kako bilingvalna, odnosno dvojezična nastava postaje sve popularnija zbog svojih kvalitativnih prednosti. Riječ je o školskoj nastavi koja se odvija na materinjem jeziku, u kombinaciji s jednim stranim jezikom, najčešće engleskim ili njemačkim. U Republici Srbiji prvotno je uvedena bilingvalna nastava u kombinaciji srpskog i jednog stranog jezika, dok je prošle godine tu mogućnost zatražila i mađarska nacionalna manjina u Senti, te je i nastava na mađarskom jeziku obogaćena bilingvalnom kombinacijom.

U »PETRU PANU« I »MATIJI GUPCU«

Od školske godine 2014./15. ovaj se oblik nastave organizira i za nastavu koja se odvija na hrvatskom nastavnom jeziku u kombinaciji s engleskim, i to u vrtiću »Petar Pan« i OŠ »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu. Povodom toga u petak je, 11. travnja, održan radni sastanak predstavnika lokalnih i pokrajinskih struktura koje rade na realizaciji ovog obrazovnog sustava, a u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Donjem Tavankutu. Sastanku su nazočili predstavnici Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, podtajnik Mato Groznica, viši stručni suradnik za normativno-pravne poslove Zsolt Szakállas, Tatjana Kuran, zadužena za područje predškolskog obrazovanja i odgoja, kao i Milica Gagić, zadužena za područje međuregionalne prosvjetne suradnje i projekte iz područja obrazovanja. Iz subotičke lokalne samouprave nazočna je bila Erika Tot-Salai, koordinatorica za suradnju s nacional-

nim vijećima, te dr. Slaven Bačić, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća, Darko Sarić Lukendić, predsjednik Izvršnog odbora i Anđela Horvat, članica Izvršnog odbora zadužena za obrazovanje. Sastanku su nazočili i predstavnici obrazovnih ustanova u kojima će se ova nastava realizirati od sljedeće školske godine: ravnatelj PU »Naša radost« Jašo Šimić, psihologinja Milana Jovičević, pedagoginja Biljana Bošnjak, ravnateljica OŠ »Matija Gubec« Stanislava Stantić-Prčić, odgojiteljica Anica Čipak i učiteljica Marica Skenderović, koje će od sljedeće školske godine realizirati nastavu. Podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje i nacio-

nalne zajednice Mato Groznica nam je o samome projektu rekao: »Ove će godine, na inicijativu Hrvatskog nacionalnog vijeća, u Tavankutu biti pokrenuta nastava u hrvatsko-engleskoj kombinaciji. Iako je ova proračunska godina definirana, te ove godine hrvatsko-engleska skupina ne može računati na sredstva iz Pokrajine, treba računati na proračunsku rezervu bilo kojih institucija, kako bi nastava mogla započeti u rujnu.«

DJECI ZANIMLJIVO, RODITELJI ZADOVOLJNI

Hrvatsko nacionalno vijeće iniciralo je ovu vrstu nastave

na hrvatskom nastavnom jeziku. »Daci iz Tavankuta u idućoj školskoj godini imat će prigodu nastavu slušati na dva jezika, to nam je posebno drago, jer do sada je ova mogućnost postojala samo za djecu iz grada. Kako će od rujna i u predškolskoj ustanovi biti bilingvalna skupina na hrvatsko-engleskom jeziku, stvorit će se temelji za još raniji razvitak ovog oblika nastave«, izjavila je Erika Tot-Salai, čiju je kvalitetu potvrdila i Milana Jovičević. Prema njenim riječima, u Predškolskoj ustanovi »Našu radost« se u više objekata odvija bilingvalna nastava, a prema njihovim dosadašnjim iskustvima djeci je ovaj oblik nastave zanimljiv, a roditelji su zadovoljni postignutim rezultatima i atmosferom u bilingvalnim skupinama. Stanislava Stantić-Prčić nam je rekla kako se još ne zna koji će broj djece pohađati ovu nastavu, s obzirom da su upisi u tijeku: »O zainteresiranosti roditelja još ne možemo govoriti, jer je upis u tijeku. Moram istaknuti kako smo seoska škola koja ima malo đaka, tako će od sljedeće školske godine u Donjem Tavankutu đaka biti manje od dvadeset. Ovaj projekt ne radimo za jednu godinu, ovo je vizija i za budućnost. Važno je početi ove godine, da roditelji vide što je prednost ove hrvatsko-engleske nastave.« U s vezi sa samom organizacijom nastave ravnateljica je izjavila kako su inače vrlo mala sredstva koja škola dobiva za opremanje, kao što ove godine niti jedna škola nije dobila niti jedan dinar za opremanje škola za unapređenje nastave. »No, to nas ne sprečava da pišemo projekte i apliciramo na razini lokalne samouprave, pokrajine i ministarstva, kao i na natječaju u Republici Hrvatskoj«, kazala je Stantić-Prčić.

I. D.

Prema riječima predsjednika HNV-a dr. Slavena Bačića, ostvarenje bilingvalne nastave je rezultat višemjesečnog rada nadležnih u HNV-u, ponajprije predsjednika IO i članice IO zadužene za obrazovanje i suradnju s nadležnim pokrajinskim tijelima. »Bez potpore i lokalne uprave do ovoga bi projekta teško došlo. U ovome je projektu došlo do značajne suradnje HNV-a, lokalne samouprave i pokrajinskih tijela«, rekao je Bačić.

SAJAM TURIZMA I GASTRONOMIJE U NOVOM SADU

Akutni problemi agroturizma

Ovogodišnji nastupi na Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu obilježeni su ne samo uobičajenom turističkom ponudom Tavankuta i Bačkog Monoštora, već i sudjelovanjem na konferenciji dunavskog turističkog klastera Istar 21, koji je tematizirao akutne probleme agroturizma u Vojvodini, poglavito probleme s kojima se susreću sela koja su članovi spomenutog klastera, a tu se ubrajaju Bački Monoštor i Tavankut.

Fokus je bio na iznošenju određenih problematika koje se tiču edukacije stanovništva u selima koja se bave seoskim turizmom, i potrebe za standardizacijom usluga, kao i još uvijek aktualnom temom o potrebi povezivanja pojedinaca ili seoskih gazdinstava koji nude različite turističke usluge u jednom selu, kao i sve izraženije potrebe da se sela međusobno povezuju kako bi mogla kreirati objedinjenu i sadržajnu turističku ponudu.

Pokrajinski tajnik za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova Miroslav Vasin, ovom je prigodom istaknuo široke mogućnosti promicanja vojvođanskog multikulturalizma, kao vrijednosti koja se izrazito cijeni u jednom širem, europskom kontekstu. To je, ujedno, osnova koja podrazumijeva kontinuiranu i organiziranu nadgradnju, jer bilo koji društveni resurs, a zaključeno je da vojvođanski multikulturalizam upravo to i jest, zahtijeva skrb ne samo pokrajinskih već i republičkih institucija.

Kako sama konferencija ne bi bila obilježena aktualnim problemima, predstavnici HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta su bili pozvani, kao primjer dobre prakse, predstaviti dosadašnji napredak u izgradnji turističke ponude ovog sela, kao i planova koji se tiču proširenja spomenute ponude. Na sajamskom štandu Tavankučana posjetitelji su mogli vidjeti i kupiti slike i suvenire od slame, a i ovoga puta je primjetna visoka razina zainteresiranosti, ali i informiranosti o slamarkama i njihovom specifičnom umjetničkom izričaju.

Monoštorci su svojim programima, nošnjama i hranom privukli pozornost nazočnih. Promovirani su programi za posjet selu za različite skupine: programi za mlade, željne avanture, izleti za djecu, edukacijski programi, programi za team-building, ljubitelje ribičije, programe koji uključuju vožnju brodićem i čamcima, tradicijske obrte i kulturu, vikend posjete Monoštoru i Somboru...

D. Bilinović

TJEDAN U BAČKOJ

Nemoćni pred sustavom

Priča prva: Privuklo mi je ovih dana pažnju pismo jedne mještanke Kule koja se, u svojoj nemoći da bilo što promjeni u sustavu, konkretno zdravstvenom, lokalnom tjedniku obratila tekstom pod naslovom »I Hipokrat bi se postidio«. Ispričala je svoju golgotu koju je doživjela na odjelu somborske neurologije, gdje su čak dvije liječnice postavile pogrešnu dijagnozu. Iako je i laiku bilo jasno da je njena majka doživjela moždani udar, s klasičnim simptomima oduzetosti, liječnice su tvrdile da je u pitanju napad žuči ili slijepog crijeva, a pacijenticu u teškom stanju nitko nije pogledao cijeli dan. Na sreću, uspjela je, tek angažiranjem direktora bolnice, izboriti se za drugog liječnika i adekvatno liječenje majke. Hoće li te liječnice nekome položiti račun?

Priča druga: Poražen pred činjenicom da nema niti jedne inspekcije ili bilo kakve službe koja može reagirati u slučaju kada pas pit bul na ulici napadne dijete, otvorenim pismom javnosti se obratio jedan Somborac. Policija na poziv ne izlazi, zoohigijenska služba ne može odnijeti psa jer on više nije na ulici nego u dvorištu vlasnika, komunalna je policija nemoćna, veterinarska inspekcija nenadležna, a u međuvremenu isti pas ponovno je napao prolaznika na ulici. Što će biti ako pas ponovno napadne i nekome ugrozi zdravlje ili život?

Priča treća: Vlasniku stada ovaca iz Bajmoka nije preostalo ništa drugo nego da svoje jade ispriča novinarima. A ojađen je itekako, jer su mu lopovi odnijeli šezdesetak ovaca i isto toliko janjadi. Sam je pratio tragove i stigao do kradljivaca, ali slaba mu vajda od toga. Slaba mu vajda i od informacije da protiv onih, koje on sumnjiči za krađu ovaca, već postoje kaznene prijave za krađu i preprodaju stoke i mehanizacije. U policiji mu rekoše da nemaju dovoljno ljudstva da krenu u pretres, jer tamo je svaka kuća naoružana. Što mu je drugo preostalo, no da sam postavi stražu na izlasku iz tog naselja ne bi li tako spriječio da ukradene ovce budu transportirane iz sela. Ima li koga tko će spriječiti nove krađe?

Ovakvih i sličnih priča, kada pred sustavom jednostavno u nevjerici dižete ruke ili se donkihотовski borite, ima svaki dan.

E, dragi moji političari i svi ostali koji nam ispredate velike priče o Europskoj uniji, Europska unija počinje od toga da su njeni građani zaštićeni. Tamo se zna tko je za što odgovoran, što je čiji posao. Tamo se čovjek osjeća kao čovjek. Za početak, nama je i to dovoljno.

Z. Vasiljević

NEIZVJESNA SUDBINA BIVŠEG HRVATSKOG DOMA

Rumski dragulj pomućenog sjaja

Dok se ne riješi pravni i imovinski status »rumski dragulj«, koji je trenutačno svačiji i ničiji, nastavit će propadati bez obzira što je jedna od najznamenitijih povijesnih zgrada u tom srijemskom gradu i mjesto prvih okupljanja hrvatskih udruga iz tog dijela Srijema

Jedna od najrepresantativnijih građevina u Rumi je zgrada Doma JNA, odnosno Hrvatskog doma, koga mnogi s pravom nazivaju »rumski dragulj pomućenog sjaja«. Zgrada je pod zaštitom Zavoda za zaštitu spomenika kulture i od velikog je kuturnog i povijesnog značaja za Rumu. Danas se taj arhitektonski objekt nalazi u prilično lošem i zapuštenom stanju.

IZ POVIJESTI HRVATSKOG DOMA

Ideja za podizanje ovog objekta potekla je od Rumljana okupljenih u organizaciju Hrvatski sokol 1905. godine. Zgrada je podizana dobrovoljnim priložima pojedinaca i društava, a osnovna zamisao bila je podizanje zdanja koje će moći primiti sve kulturno-sportske organizacije rumskih Hrvata, kao oblik otpora germanizaciji i mađarizaciji. Priča se da je mjesto za izgradnju tog objekta namjerno izabrano u »švapskom kraju«, vjerojatno kako bi se izbjegla svojevrsna getoizacija i podjela Rume na germanski i slavenski dio. Otud i potječe prvobitan naziv »Hrvatski dom«. Pretpostavlja se da je projekt za izgradnju zdanja izradio Osječanin Viktor Askman, projektant zgrade stare rumske gimnazije. Zgrada je projektirana u stilu secesije i historizma i pripada periodu Jugendstila, modernog u to vrijeme u prijestolnicama K und K monarhije. Originalnost ovoj zgradi daju prije svega plastičnost fasade s herbalnim motivima, ovalni

vitražni prozori, skulpture »djeda i unuka« i specifičan krov centralnog dijela zgrade. Izgradnja zgrade je trajala sve do 1912. godine, a izvođač radova bio je izvjesni Zvonimir Erbežnik. U vrijeme Prvog svjetskog rata zgrada je služila kao lazaret, odnosno vojna bolnica, i vrlo je vjerojatno da je pod svoj krov primila kuhinju 25. Landšturm regimente Josipa Broza, čija se jedinica oporavljala u Rumi poslije gubitaka na Ceru i Kolubari. U periodu između dva svjetska rata zgradi se vraća prvobitna namjena, kada pod svojim krovom okuplja sva hrvatsko kulturno-sportska društva u Rumi. Ovo zdanje bilo je mjesto okupljanja mnogih Rumljana, koji su svoje maturske večeri proslavljali u tom objektu, a kako se navodi, rumski soldati su svoje prvo upoznavanje s Rumom počinjali upravo na tom mjestu. Godine 1957. iz zgrade su iseljene civilne institucije i ona je dodijeljena na korištenje Jugoslavenskoj narodnoj armiji, da bi službeno postala Dom JNA 1958. godine.

NERIJEŠEN VLASNIČKI STATUS

Danas ova zgrada stoji napuštena, oštećene fasade, polupanih ovalnih vitraža i čeka neka sretnija vremena. Bez prethodne najave, 2011. godine je sektor za materijalne resurse pri Ministarstvu obrane Republike Srbije u okviru master plana na svom web sajtu objavilo prodaju, kako su ga oni tada nazvali, »Kluba Vojske na parceli 0,1197 hektara, površine objekta 625

m²«, iako se tu zapravo radi o nekadašnjoj zgradi Hrvatskog doma u Rumi, koji je 1957. godine dan na korištenje tadašnjem Sekretarijatu za narodnu obranu, a za čiji je povrat na osnovi Zakona o prijavljivanju i evidentiranju oduzete imovine blagovremeni zahtjev uputilo Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec« iz Rume, kao jedini pravni slijednik hrvatskih udruga koje su dom svojedobno gradile. Tadašnji predsjednik HKPD-a »Matija Gubec« Milenko Kulušić izjavio je tada za »Hrvatsku riječ« da je vlasnik Hrvatskog doma u stvari Kreditna hrvatska seljačka zadruga koja je uknjižena kao vlasnik, a pravo korištenja su imale i sve druge hrvatske udruge u Rumi. Prilikom posjeta Rumi o vlasničkom statusu Hrvatskog doma razgovarali smo sa sadašnjim predsjednikom HKPD-a »Matija Gubec« Pavlom Škrobotom. »Postoji određena zakonska regulativa i mi se u tim zakonskim okvirima i krećemo. Hrvatska zajednica imala je tri do četiri društva koja su u tom objektu radila i ono društvo koje je preuzelo taj rad, po pravilu treba preuzeti i sva prava i obveze. Svi Rumljani bili su

gosti te zgrade, a trenutačno se ta zgrada ne koristi ni za kakve namjene. Mi smo kao društvo dobili od općine drugu zgradu na trajno korištenje još sedamdesetih godina i od članarina smo sami podizali dodatne objekte. U Hrvatski dom, koji je poslije pretvoren u Dom JNA, uloženo je dosta rada i truda tijekom proteklih sto godina. Trenutna zakonska regulativa nam ne ide na ruku. Očekujemo izmjenu zakona, koja bi nam omogućila da uđemo u posjed, jer smatram da je to naša moralna obveza prvenstveno prema našim precima«, istaknuo je Pavle Škrobot. Odgovornu stranu pokušali smo pronaći u općini Ruma i obratili smo se čelnicima lokalne samouprave. Međutim, i pokraj objašnjenja o povodu našeg dolaska, odgovor je bio da nemaju vremena, da pokušamo neki drugi dan. A dok se ne riješi pravni i imovinski status, ili eventualno izmjena nekog zakonskog propisa, »rumski dragulj«, koji je trenutačno svačiji i ničiji, nastavit će propadati bez obzira što je jedna od najznamenitijih povijesnih zgrada u tom srijemskom gradu i mjesto prvih okupljanja hrvatskih udruga iz tog dijela Srijema.

Suzana Darabašić

FESTIVAL TAMBURAŠKE GLAZBE »ZLATNE ŽICE«

Filmska glazba tamburicom svirana

Četvrti po redu festival tamburaške glazbe omladinskih orkestara »Zlatne žice« održan je u četvrtak, 10. travnja, u srijemskomitrovačkom kazalištu »Dobrica Milutinović«. Osim domaćina, tamburaškog orkestra iz Srijemske Mitrovice »Srem«, u programu su sudjelovali i gosti – tamburaški orkestar iz Rume »Plavi čuperak«, orkestar iz Erdevika »Erdevički tamburaši« te orkestri iz hrvatskih kulturno-prosvjetnih društava »Matija Gubec« iz Rume i Tavankuta.

Članove ovih orkestara veže prijateljstvo i ljubav prema tamburici i glazbi, kao i volja za vježbom i napretkom. Ovi mladi ljudi pokazali su koliko je tambura »moćan« instrument i kako je na njemu moguće odsvirati gotovo svaku vrstu glazbe, pa i filmsku, što je i bila tema ovogodišnjeg festivala.

Rumski tamburaški orkestar »Plavi čuperak« posjetiteljima festivala se predstavio skladbama »Vojvođanska igra br. 2« iz filma »Montevideo,

Bog te video« i »Andino kolo«, dok su rumski tamburaši HKPD-a »Matija Gubec« svirali skladbe »El condo pasa«, »Avagio za solo prim«, »Godfather Love Theme« - teme iz filma »Kum«. »Erdevički tamburaši« pokazali su da se na tamburi mogu odsvirati i rock skladbe te su spremili pjesmu »Crni leptir« poznate YU grupe, »Ovim su šorom prolazili svati« - tema iz filma »Salaš u malom ritu« i »Erdevičko čardak tamburaško kolo«. Ljubitelji tamburice mogli su uživati u melodijama »Larine pjesme«, poznate teme iz filma »Doktor Živago« koju su spremili tamburaši HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta te su se, osim ove, gledateljima predstavili i skladbama »Rumunjski zimski marš« i »Malo bunjevačko kolo«. Domaćini festivala, tamburaški orkestar »Srem«, publici se predstavio s »Bohemian Rhapsody« te skladbom »Mađarska rapsodija«.

Koncert je organizirao Centar za kulturu »Sirmiumart«.

Ana Dujć

18. travnja 2014.

TJEDAN U SRIJEMU

Brodom prema europskim destinacijama

Naslov za sebe sve govori. Doduše, pomalo neobično zvuči ali zaista je tako. U Srijemskoj Mitrovici protekloga tjedna upriličena je ceremonija porinuća prvog broda Amavista u Vahali brodogradilištu u Zasavići. Kruzer napravljen za inozemnog kupca dugačak je 135, širok 16 metara, a namijenjen je za plovidbu rijekama. U pitanju je prvi brod koji je napravljen u tom brodogradilištu od kada ga je kupila kompanija Vahali. Brod vrijedan oko 20 milijuna eura, namijenjen prijevozu putnika i naručen od američke tvrtke »AmaWaterways«, otisnuo se put europskih destinacija pravo iz Srijema. Kako je tom prigodom istaknuo prvi čovjek grada na Savi *Branislav Nedimović*, nada se da je ovaj brod samo jedna od investicija u nizu koji slijedi. Novi kruzer uskoro će zaploviti rijekom put Nizozemske, a potom i po ostalim europskim destinacijama prevozeći oko 150 putnika. S obzirom da je renoviranje brodogradilišta počelo s ograničenim financijskim sredstvima, može se reći da su zacrtani ciljevi ove američke tvrtke urodili plodom. No, primijetimo da su izostali pitanje i odgovor - kolika je cijena karte? Hoće li Srijemci moći sebi priuštiti vožnju do neke najbliže europske države, ili će im i ta mogućnost biti uskraćena zbog ograničenog kućnog proračuna.

U Rumi se intenzivno radi na obuci osoba s invaliditetom kako bi im se omogućilo zaposlenje. Nacionalna služba za zapošljavanje u suradnji sa srednjom stručnom školom u tom gradu organizirala je informatičku obuku za osobe s invaliditetom. Obuku je završilo osam polaznika od 132 osobe koliko ih se nalazi na evidenciji službe za zapošljavanje, od kojih njih četrdeset dvoje aktivno traže posao. Podaci govore da su poslodavci sve više zainteresirani za zapošljavanje osoba s invaliditetom, naravno uz subvencije, a to propisuje i Zakon o profesionalnoj orijentaciji, tako da su i javna poduzeća zainteresirana za angažiranje osoba s invaliditetom za programe javnih radova. Ove vrste obuke, kao i certifikati koje te osobe dobivaju, osim Srbije važe i u inozemstvu, što je bila samo dodatna motivacija za mnoge koji su pohađali ovu obuku. Ruku na srce, iako zakon propisuje obvezu zapošljavanja, čini se da i osobe s invaliditetom nemaju mnogo povjerenja, pa nadu za mogućnost zaposlenja ipak vide u nekoj drugoj državi.

Suzana Darabašić

»ŠARANA JAJA BOJAMA GRADA« U OSIJEKU Šokačka grana ponovno okićena laskavom titulom

Jubilarna, 15. po redu manifestacija na Cvjetnu subotu – »Šarana jaja bojama grada« – i ove je godine bila vrlo uspješna, te je okupila 52 udruge i društva, koje financijski podupire Grad Osijek i koje u svojim programima imaju očuvanje baštine i tradicijskih običaja. Oni su na 76 štandova ponudili mnoštvo zanimljivih detalja vezanih uz običaj Uskrsa, a šarano jaje je bilo u središtu pozornosti.

Većina udruga je pripremila i prigodan program koji je izveden na središnjem osječkom Trgu dr. Ante Starčevića i sve je to privuklo mnoštvo Osječana. Točno u podne gradonačelnik *Ivica Vrkić* je proglasio pobjednike manifestacije, a Šokačka grana se ponovno okitila ovom laskavom titulom, a potom su mališani iz 15 osječkih osnovnih škola prodefilirali kostimirani u znaku proljetnog cvijeća tvoreći pri tom cvjetni korzo. Zavičajna udruga Gibarčana na ovoj manifestaciji sudjeluje već po 14. put, a Šokačka grana od svojega osnutka, dakle po 10. put.

S. Žebić

U OSIJEKU OKUPLJENO VIŠE OD STOTINU IZLAGAČA Sajam Salori

Sajam lova, ribolova i turizma, Salori, koji se u Osijeku ove godine organizira po 11. put, okupio je više od stotinu izlagača iz čitave Hrvatske, Mađarske i Slovenije, na sajamskom prostoru na Pampasu. Organizatori sajma osigurali su bogatu ponudu županijskih lovačkih saveza i ribolovno-sportskih udruga te komercijalnih izlagača, a sve u cilju stvaranja boljih uvjeta za razvitak kontinentalnog turizma. Osijek se već

okušao i kao odličan domaćin velikih priredbi, poput svjetskog i europskog prvenstva u streljaštvu i svjetskog prvenstva u sportskom ribolovu. Upravo na tome je svoje izlaganje zasnovao i župan *Vladimir Šišljagić* nagovijestivši već tradicionalnu manifestaciju Dani vina i turizma, koja će se narednih desetak dana održati u svim vinorodnim krajevima Osječko-baranjske županije. Sajam je promovirao i gastronomiju, pa su u dva dana svoje kulinarske vještine pokazali lovci spravljajući lovački gulaš, dok su majstori kotlića spravljali nezaboravni fiš. U tri dana održavanja, sajam Salori je posjetilo dvadesetak tisuća posjetitelja.

S. Žebić

Uskrsna izložba u Tavankutu

U Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame, a u suradnji s HKPD-om »Matija Gubec« u Tavankutu, u petak, 11. travnja, otvorena je Uskrsna izložba. Prikladne rukotvorine s uskršnjim motivima, a prodajnog karaktera, priredile su tavankutske slamarke te pojedinci koji se bave izradom rukotvorina s uskršnjim motivima. U programu otvorenja sudjelovale su učenice 6.a razreda *Milica Vuković* i

Nataša Benčik recitirajući pjesmu »Uskrsno jutro« *Alekse Kokića*. Izložbu je otvorila *Anđela Horvat*, članica IO HNV-a zadužena za obrazovanje, koja je napomenula važnost značaja ove izložbe koja znači i tradicionalno okupljanje oko onoga što nam je zajedničko, a to je križ, ali i radost stvaranja.

I. D.

Uskrsna izložba u Hrvatskom domu

Klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću« HKUD-a »Vladimir Nazor« organizirao je u subotu, 12. travnja, Uskrsnu izložbu. Članice sekcije izložile su uskrsna jaja i drugu uskrsnu dekoraciju, a organizirana je i svojevrsna burza na kojoj su posjetitelji

razmjenjivali rasad, sjeme i sadnice cvijeća. Kako je istaknula pročelnica Kluba ljubitelja biljaka *Klara Karas-Šolaja*, ovo je peta uskrsna izložba koju organiziraju članice ovog kluba.

Z. V.

TEHNIKE UKRAŠAVANJA USKRŠNIH JAJA U MONOŠTORU

Oku **milo,** **srcu drago**

Veliki je petak dan kada se u kućama hrvatskih obitelji u Bačkoj boje uskršna jaja. Ukoliko nema te ideju kako to uraditi, možda vam ideju daju naše dvije priče iz Monoštoru. Jedna govori o tome kako su prije četrdesetak godina u Monoštoru uskršna jaja počela ukrašavati pod utjecajem koji je stigao iz Njemačke. Druga je pak priča o starom načinu bojenja jaja bojama za vunu.

SVILA, ŠLJOKICE I TRAKE

Uskršna jaja, ukrašena šarenom svilom, šljokicama, trakama, koja neodoljivo podsjećaju na raskoš šokačke nošnje, toliko su se odomacila u monoštorskim kućama da su, slobodno se može reći, postala dijelom tradicije. No, u Monoštoru doznajemo zanimljiv podatak. Takav način ukrašavanja uskršnih jaja utjecaj je njemačkih običaja, koje

su Monoštorke donijele u selo kada su prije četrdesetak godina krenule na rad u Njemačku. U Njemačkoj postoji tradicija ukrašavanja i vješanja jaja na grane drveća i živicu u dvorištima. S obzirom da su Monoštorke na rad u Europu, pa i u Njemačku, krenuli prije nekoliko desetljeća, donijele su otud običaj ukrašavanja i vješanja uskršnih jaja na grančice cica mace. »Prvo su iz Njemačke u Monoštor stigla plastična jaja, koja su Monoštorke počele ukrašavati. Kasnije su počela ukrašavati obična kokošja jaja. Ukrašava se jorgan svilom, koja se prvo isiječe prema kartonskom kalupu i lijepi na jaje. Svila se isiječe na četiri dijela i obično boje kombiniram tako da dva dijela budu bijela, a dva u boji. Može biti i u jednoj boji. Onda se na sastave stavlja ukrasna traka i na kraju se na vrhove stavljaju šiške i traka za vješanje. Šiške se prave od trakica i čiodama i lijepkom pričvršćuju na gornji i donji dio jajeta. U jednu šiskicu ode metar tanke trake, odnosno dva metra za jedno jaje. Za jedno jaje treba oko 15 minuta rada«, priča nam *Katica Ivkov*. No, prije toga treba pripremiti jaja, koja se prije ukrašavanja ispušu, operu i osuše, pa su tek poslije dva dana spremna za ukrašavanje.

Naša sugovornica za ovaj je Uskrs napravila oko 200 jaja. Nešto proda, nešto daruje, a veliki broj ukrašava i njenu kuću.

Eva Vakoš

BOČKE

Obišli smo i baku *Evu Vakoš*, koja ima 86 godina i koja je do nedavna radila bročke. To su bila jaja koja su bojena bojom za vunu i tutkalom. Malo smo se raspitali i čuli kako danas u selu nitko ne boji jaja na takav način. A kako se to nekada radilo priča nam baka Eva. »U velikoj se šerpi kuhalo i po 50 jaja. Kuhana, još vruća jaja umakala su se u boju za vunu koja je kuhana s tutkalom. Tako vruća, zapravo vrela jaja se vrte prstima kako bi se dobile šare. Događalo se da sam za Uskrs napravila i do 300 bročki. Bojena su u plavo, crveno, zeleno, žuto«, prisjeća se baka Eva.

Nekada je u selu bilo nekoliko žena koje su »na veliko« pravile bročke. One su prodavane ili mijenjane za jaja, što znači da jaja nisu šarana u svakoj kući, već su kupovana ili mijenjana. S obzirom da je u kući bunjevačkih Hrvata običaj i zapravo

red da svaka kućanica boji jaja, ovo nam je malo iznenađenje. Međutim, *Marija Šeremešić*, dobra poznavateljica običaja monoštorskih Šokaca, pojašnjava kako su Monoštorci bili vrlo praktični i da je postojala neka vrsta podjele poslova. »Oni koji su radili na njivi nisu imali vremena peći kolače i šarati jaja, jer su do zadnjega dana završavali poslove u polju. Onda se brzo spremala kuća kako bi se svetac dočekaio duhovnom molitvom i odlaskom u crkvu. Zato su u selu postojale žene koje su pekly kolače i bojile jaja«, kaže Šeremešić i dodaje nam još jedno pojašnjenje – zašto se obojeno jaje zove bročka. Kaže, to je od naziva crvene boje u koju su nekada bojena uskršna jaja. »Crveno jaje se bojilo prirodno, biljkom broč, koja je rasla na području otkuda su podrijetlom stanovnici s ovih područja – južni dio Istre i gornji dio splitskog zaleđa. Tako je nastala bročka, a usprkos preseeljavanju naroda, naziv je ostao«, pojašnjava Marija Šeremešić.

Zlata Vasiljević

Zavjet ljubavi

Doznajemo za jedan zanimljiv običaj u Monoštoru. Momak koji je imao ozbiljne namjere s curom za Petrovo, kada je kirbaj u selu, poklanjao je curi papuče ili licitarsko srce. Cura koja je prihvatila tu ozbiljnu ljubavnu ponudu odgovarala je poklanjanjem uskršnjeg jajeta. Ljubaznošću Katiche Ivkov fotografirali smo jedno takvo jaje pravljeno prije oko 25 godina.

Kazalište

Prošloga je tjedna u Subotici održan 64. festival profesionalnih kazališta Vojvodine. Ova tradicionalna manifestacija uvijek je povod za promišljanje o kazališnom životu u pokrajini, kojemu pridonose i kazališta nacionalnih manjina. U kontesktu ovdašnjih Hrvata, to znači još jedno podsjećanje na nepostojanje profesionalne ustanove ovog tipa (drame/scene/kazališta), kakve imaju neke druge nacionalno-manjinske zajednice u Vojvodini.

Naime, u AP Vojvodini danas djeluje desetak ozbiljnih – profesionalnih ili poluprofesionalnih – kazališta nacionalnih manjina. Prednjači mađarska zajednica, čija je kazališna produkcija i kvantitativno i kvalitativno najjača (o čemu svjedoče i nagrade dodijeljene na festivalu s početka teksta). Mađari imaju šest takvih kazališta (drama), tri u Subotici, dva u Novom Sadu i jedno u Senti. I druge manjine, zahvaljujući ponajviše znatno dužem manjinskom statusu, u ovom su području bolje pozicionirane u odnosu na Hrvate: Slovaci imaju Slovačko-vojvođansko pozorište u Bačkom Petrovcu, Rumunji scenu »Petar Krdu« pri Narodnom kazalištu u Vršcu, Rusini Rusinski narodni teatar »Petro Riznić Đađa« u Ruskom Krsturu.

Kao način da se ova podzastupljenost Hrvata riješi, viđen je osnutak, odnosno reosnutak Drame na hrvatskom jeziku pri Narodnom pozorištu-Narodnom kazalištu-Népszínházu u Subotici. O tome se najviše pričalo prilikom početka izgradnje nove zgrade toga kazališta. Dakle, prije sada već skoro sedam godina. U posljednje vrijeme ovim se pitanjem, u vidu reosnutka Hrvatske drame, bavi udruga Hrvatska nezavisna lista, čiju je inicijativu podržalo i Hrvatsko nacionalno vijeće. Evidentno je da ova inicijativa, barem za sada, nije ozbiljnije »prodrmla« nadležne instance, a to su u ovom slučaju osnivači subotičkog kazališta – Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje i Grad Subotica.

Uspostava profesionalnog ili poluprofesionalnog teatra ozbiljan je, složen i dugoročan projekt, a izazova na tom putu ne manjka. Kako će ovo pitanje u slučaju vojvođanskih Hrvata biti dalje riješavano, ostaje da se vidi. Dotle, ostaje samo nada kako bismo neki od budućih Festivala profesionalnih kazališta Vojvodine mogli dočekati i s hrvatskim teatrom u konkurenciji.

D. B. P.

STUDENTI ETNOLOGIJE IZ ZAGREBA NA TERENSKOJ PRAKSI

Istraživanje običaja i tradicije Šokaca

Praksa da studenti etnologije iz Zagreba na ovim prostorima izučavaju tradiciju i običaje Hrvata nastavljen je i ove godine, pa tako u Beregu, Monoštoru i Somboru boravi skupina od 12 studenata etnologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ovo je prvi puta da su istraživanjima obuhvaćena šokačka mjesta, jer su ranijih godina studenti obilazili naselja u kojima žive bunjevački Hrvati.

svakoj obitelji gdje sam bila postoji očuvan bogat fundus šokačke nošnje. Drago mi je da su to htjeli pokazati«, priča Lucija.

Njena kolegica *Mirna Posavica* istraživala je kakve su se dječje igre igrale u ovim mjestima i kakve su bile igračke ovdašnje djece. »Imala sam odlične sugovornike. Neki su se toliko potrudili i prije nego što sam došla napravili su popis igara koje su igrali. Točno su mi objašnja-

Ivana Horvat i Sara Mikelić s kazivačicom Evom Terzić

Studenti prikupljaju podatke o tradiciji šokačkih Hrvata u Beregu i Monoštoru, kao i tradiciji pripadnika ovog subetnikuma koji su se iz tih sela preselili u Sombor. Nošnje, prehrana, dječje igre i igračke, narodni lijekovi, narodna vjerovanja, seoski turizam – neke su od tema koje su odabrali ovi studenti.

»Kolegij se zove praksa terenskog istraživanja i zamišljen je kao vježba za studente etnologije. Na temelju našeg istraživanja na terenu uradit ćemo seminarske radove, a na temelju građe koju prikupimo može proizaći i neki ozbiljniji znanstveni rad«, kaže studentica *Lucija Halužan*. Ona je odabrala temu šokačke nošnje, koje je prvi puta imala priliku uživo i vidjeti. »Kod svakog kazivača imala sam priliku vidjeti nošnju, jer u

vali kakve su bile igračke, koje su se, kao recimo krpenjače, pravile od onoga što su imali na raspolaganju. S kazivačima sam razgovarala u Beregu i Monoštoru i uglavnom su to iste dječje igre, samo se u nekim slučajevima koriste drugačiji nazivi«, doznajemo od Mirne.

Istraživanjem se bavila i *Sara Mikelić*, a među mladim istraživačima pronašli smo jednog studenta informacijskih znanosti *Ivana Horvata*, koji je uzeo kolegij iz etnologije. »Tema mog rada je prehrana i domaćinstvo u Šokaca, koja su bila tradicionalna jela, što je opstalo do danas i koji su današnji načini pripreme. Bilo je zanimljivo, jer sam doznao mnogo o jelima, specifičnostima, namirnicama, gospodarstvu«, kaže Ivan.

Z. Vasiljević

Tavankutske slamarke u Bakovčici

BAKOVČICA – Već dugi niz godina škola u mjestu Bakovčica, nadomak grada Koprivnice, organizira Dan planeta Zemlje. Tim je povodom ove godine održana izložba slika od slame članica HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta. Izložbu je otvorila gradonačelnica Koprivnice i saborska zastupnica *Vesna Željeznjak*.

U ime gostiju iz Tavankuta nazočnima su se obratili vlč. *Franjo Ivanković* i *Kristina Kovačić*, koja je predstavila izložbu.

I. D.

Treći saziv Likovne kolonije »Panon-Mađarska 2014.«

SEGEDIN – Treći saziv Likovne kolonije »Panon-Mađarska 2014.« održan je u subotu u organizaciji Hrvatske nacionalne samouprave grada Segedina, tamošnje hrvatsko-mađarske kulturne udruge »András Dugonics« i HLU »Cro Art« iz Subotice. Kolonija je održana u etno kući »Balástya Őszeszék« u mjestu Balástya u blizini Segedina.

Na koloniji su sudjelovali članovi »Cro Arta« (*Eva Horvat Uzon*, *Katica Seleši*, *Tomislav Marjanović*, *Snežana Kiš* i *Jakov Makaji*) i njihove kolege iz Segedina (*Tamara Kočubej*, *Marta Peštalić* i *Erika Orgovany*).

Dogovoren je nastavak suradnje temeljem koje će se sredinom lipnja realizirati likovna kolonija »Panon-Srbija 2014.« a u rujnu »Panon-Hrvatska 2014.«.

Izložba grafika Matije Molcera

SUBOTICA – U baptističkoj crkvi u Subotici postavljena je izložba »Ecce homo« čiji je autor multimedijalni umjetnik *Matija Molcer*. Na izložbi je predstavljeno 18 autorovih grafika, nadahnutih Evanđeljem po Marku.

Uskrсни koncert KPZH »Šokadija«

SONTA – Pjevački zbor i tamburaški sastav KPZH »Šokadija« održat će uskrсни koncert u crkvi sv. Lovre u Sonti. Po tradiciji će

»Šokadinci« na sam dan Uskrsa (nedjelja, 20. travnja), pola sata prije početka velike mise, pjevati stare crkvene pučke napjeve.

I. A.

Klavirski recital Kemala Gekića u Subotici

SUBOTICA – Renomirani pijanist *Kemal Gekić* održat će u srijedu, 23. travnja, klavirski recital u Subotici. Recital će biti održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 20 sati. Na program su djela *Liszta*, *Beethovena*, *Rahmaninova*.

Koncert organizira udruga »Electe« u suradnji sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Okrugli stol u Osijeku i Somboru

SOMBOR – »Šokačka grana« iz Osijeka i UG »Urbani Šokci« iz Sombora organiziraju u petak i subotu, 25. i 26. travnja, Međunarodni okrugli stol »Urbani Šokci 9 – Panonija 2«. Tema ovogodišnjeg okruglog stola je »Kako se to može biti Europljanin i živjeti u Šokadiji«.

Prvog dana rada sudionici će se okupiti u Osijeku, a drugog dana, 26. travnja, u Somboru. Sudionici u kulturno-umjetničkom programu su članovi UG »Urbani Šokaci« i pjevačka skupina UG »Tragovi Šokaca« iz Bača. Okrugli stol u Somboru bit će održan u Gradskoj knjižnici, na dječjem odjelu, Trg cara Lazara, a početak je u 10 sati.

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni

PLAVNA – VI. dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića bit će održani u Plavni u subotu i nedjelju, 26. i 27. travnja, u organizaciji HKUPD-a »Matoš« i uz logističku potpo-

ru Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Manifestacija počinje u subotu u 9 sati otvorenjem Likovne kolonije udruge »Cro Art« iz Subotice na bačkoj tvrđavi. U 18 sati u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni slijedi sv. misa, a u 19 sati bit će svečano otvorenje manifestacije u OŠ »Ivo Lola Ribar«. U prigodnom programu će sudjelovati dječji folklor, tamburaški sastav i ženska pjevačka skupina HKUPD-a »Matoš« te gosti iz Subotice. Tom prigodom bit će obilježeno 100 godina od smrti A. G. Matoša i 120. obljetnica od rođenja dr. Josipa Andrića, a bit će predstavljena i monografija u povodu pet godina postojanja i rada HKUPD-a »Matoš«.

Drugi dan manifestacije počinje sv. misom u 9,30 sati, a potom slijedi Dječja radionica, otvorenje izložbe radova s likovne kolonije te nastup tamburaškog orkestra HKD-a »Šid« iz Šida. Dvodnevni će program pratiti izložba posvećena Antunu Gustavu Matošu i dr. Josipu Andriću iz privatne zbirke *Ljudevita Vujkovića Lamića* iz Subotice.

Z. P.

Rumski tamburaši u Somboru

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« bit će u subotu, 26. travnja, domaćin HKPD-u »Matija Gubec« iz Rume. Gosti iz Rume priredit će cjelovečernji koncert na kome će sudjelovati njihov Veliki tamburaški orkestra sa solistima. Koncert će biti održan u Hrvatskom domu, a početak je u 20 sati.

Inače, glede aktivnosti HKUD-a »Vladimir Nazor«, treba dodati kako će njihova folklorna sekcija sudjelovati 26. travnja na manifestaciji »Valjevski zlatni opanak«, kao jedino folklorno društvo iz Vojvodine. »Nazorovci« će se predstaviti bunjevačkim plesovima u koreografiji *Šime Beretića*.

Z. V.

Izložba slika iz kolekcije Stjepana Pohižeka

SUBOTICA – Nakon Sombora, izložba slika iz kolekcije zagrebačkog kolekcionara Stjepana Pohižeka stiže u Suboticu. Izložba će biti otvorena u ponedjeljak, 28. travnja, u galeriji Otvorenog sveučilišta, u 18 sati. Posjetitelji će tako moći vidjeti više od 30 djela suvremenih hrvatskih autora. Izložba je rezultat suradnje Likovnog kruga Pohižek iz Zagreba i HLU »Cro Art« iz Subotice. Izložena djela moći će se pogledati do 12. svibnja.

O 100. OBLJETNICI ROĐENJA I 50. OBLJETNICI SMRTI ALBE VIDA KOVIĆA

Korifej hrvatske crkvene glazbe

Skladatelj, muzikolog, dirigent i pedagog iz Bačke svojim je radom i stvaralaštvom dao velik doprinos hrvatskoj kulturi općenito

Hrvatska glazba 20. stoljeća gotovo je nezamisliva bez *Albe Vidakovića*, u kome je dobila veoma plodnog skladatelja, muzikologa, dirigenta i pedagoga. On je jedan od istaknutijih hrvatskih velikana iz Bačke, koji je svojim radom i stvaranjem dao velik doprinos hrvatskoj kulturi općenito.

Rođen je u Subotici 2. listopada 1914. godine, a kršten 4. listopada, kako stoji u Matici župe sv. Terezije pod brojem 1215 (kum na krštenju mu je bio *Albe Malagurski*). U Subotici dolazi u prvi doticaj s glazbom, te prve poduke iz ovoga područja dobiva u Glazbenoj školi, ali i privatno, kod istaknutih subotičkih glazbenika *J. Hermann* i *E. Matzaka*. Svoj glazbeni talent razvijao je i kao gimnazijalac u Travniku, gdje je u đачkom orkestru svirao violinu, violončelo i bas, pod vodstvom o. *Karla Stejskala*.

ZAGREB I RIM

Daljnja teološka naobrazba u Zagrebu otvara Vidakoviću nove putove stjecanja glazbenog znanja, te uz teološki studij uči glazbu kod *Franje Dugana*, orguljaša zagrebačke katedrale. Za vrijeme zagrebačkih dana počinje skladati, a 10. listopada 1937. godine je zaređen za svećenika u Subotici. Iste godine nastavlja studij crkvene glazbe na Papinskom institutu u Rimu, gdje studira kompoziciju, gregorijanski koral u klasi prof.

R. Casimirija i prof. *L. Reficea*. Uz to još studira muzikologiju i glazbenu paleografiju. Studije u Rimu završava 1941. godine, ali se zbog ratnog vihora ne vraća u Suboticu, nego se nastanjuje u Zagrebu gdje će razviti živu glazbeničku aktivnost kao regens chori zagrebačke katedrale, a na ovu službu kao i prebendarom Zagrebačke nadbiskupije imenovan je 1. ožujka 1942., te glavnim urednikom časopisa »Sv. Cecilija«. Uz to je od 1941. do 1948. predavao teoretske predmete i orgulje na zagrebačkom Konzervatoriju, a od 1951. crkvenu glazbu na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Tamo je 1957. godine osnovao Muzikološki seminar.

Premинуo je iznenada, od posljedica srčanog udara, 18.

Studije i članci

Svoj muzikološki rad ostvario je objavljivanjem 60 studija i članaka po stručnim i znanstvenim publikacijama *Sv. Cecilija*, *Rad JAZU*, *Ljetopis JAZU*, *Weiner Slavistsches Jahrbuch*, *Studien zur Musikwissenschaft*, *Chopin- Jahrbuch*. Za prvo izdanje dvosvećne *Muzičke enciklopedije JZL* (danas *Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža*), 1958.-1963., napisao je 246 stručna članka.

travnja 1964. godine u Zagrebu. Pokopan je 21. travnja u rodnoj mu Subotici, na Bajskom groblju.

SKLADATELJSKI OPUS

Kao svećenik, svoj je skladateljski opus ostvario najviše skladajući duhovnu glazbu (mise, moteti, oratorij, pučke liturgijske popijevke), ali ne treba zane-mariti ni svjetovni opus (solo pjesme, skladbe za simfonijski orkestar, skladbe za glasovir i dr.). Od opsežnog skladateljskog opusa valja istaknuti mise

od kojih su najpoznatije: *Missa Caeciliana*, *Missa Gregoriana*, *Treća staroslavenska misa*, *Missa Simplex* i dr., motete *Magnificat*, *Protege Domine*, *Zdravo o moj anđele*, *Gospode duša...*, oratorij *Tužba u hramu*, te više zbirki skladbi za liturgijska slavlja i pobožnosti (Devet marijanskih stihova, *Gospi u čast*, Četrnaest Divnoj dakle tajni ovoj...), litanije i drugo.

Od instrumentalnih skladbi prvo mjesto pripada skladbama za orgulje: *Koralni preludij Marijo slatko ime*, *Fantazija* i

fuga f moll, Preludij i fuga C dur, Preludio Gregoriano, te Preludij i fuga za violinu i klavir, Improvisata za klavir, Dječje skladbe za klavir, Adagio za violinu i klavir, te Allegro scherzando za orkestar, Suita za gudače, Preludij i adagio za orkestar, i Gudački kvartet u G mollu.

Na polju svjetovne glazbe posebno su vrijedne solo pjesme (Cincokrt, Vinac divojački, Tužna jadna, da sam voda ladna, Oj Ivane Ivaniću, Skitnja u zvjezdanoj noći, Jezgra, Daleko si), te dvije zborske skladbe (Kod čuprije i Božur).

Uz sve ovo svakako treba spomenuti i obradbe među koji-

Institut u Zagrebu

Svakako da je Vidakovićovo životno djelo osnivanje Instituta za crkvenu glazbu (1963.), pri Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu koji danas nosi njegovo ime.

ma je svakako najvažnija obradba zbirke *Vinka Jelića* Parnassia militia iz 1622. godine, koju je Vidaković priredio za suvremeno izvođenje.

»DANI ALBE VIDAKOVIĆA« U SUBOTICI

Iz ovoga kratkog prikaza ne možemo samo steći uvid u sve oblike Vidakovićeva djelovanja, nego samo glavne odlike velikog i plodnog rada. Budući da je ove godine dvostruka obljetnica Albe Vidakovića (100 godina od rođenja i 50. godina od njegove smrti), od 15. do 18. svibnja bit će održani »Dani Albe Vidakovića« u Subotici, koji imaju za cilj putem koncerata, međunarodnoga simpozija i prezentacija, osvijetliti i produbiti naše poglede na lik i djelo ovoga

čovjeka, koji je zadužio ne samo Suboticu i Zagreb nego i cjelokupnu hrvatsku kulturu, kao korifej hrvatske crkvene glazbe.

Ove redke zaključit ću riječima Vidakovićeva prijatelja sa studija, a kasnijeg predstojnika Papinskog instituta za crkvenu glazbu u Rimu *Ferdinanda Haberla*: »Stvaranja jednog čovjeka ostaju sačuvana i poslije njegove smrti. Stoga je naša radosna dužnost vjerno čuvati njegovu glazbenu i znanstvenu baštinu i dalje je razvijati. Tada će Albe Vidaković i dalje živjeti među nama kao putokaz i za novu stvarnost musicae sacrae«.

Miroslav Stantić

»PREPREKOVO PROLJEĆE« ODRŽANO U NOVOM SADU

Lirski naboj pretočen u zbirku

Ovogodišnje »Preprekovo proljeće«, tradicionalna književno-pjesnička manifestacija koju organizira HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada, održana je u subotu 12. travnja u prostorijama udruge. Središnja točka manifestacije bilo je predstavljanje zbirke pjesama »Preprekovo proljeće 2013.«, čiji su tvorci sami članovi društva.

Ova, peta po redu zbirka nadovezuje se na prethodne s istim lirskim nabojem, tek s nešto slobodnijim zamaskama i s većim brojem sudionika. Još jednom se svojim uradcima predstavljaju članovi književne sekcije ovog društva, a ovoga puta tu je i nekoliko mladih autorica. Pjesnici se služe štokavskim, čakavskim i kajkavskim narječjem hrvatskoga jezika, te ijekavskim i ikavskim izgovorom. Govoreći o knjizi, *Marija Lovrić* je istaknula kako ova zbirka dočarava svu ljepotu naše materinske riječi, potiče kulturno i umjetničko stvarateljstvo na materinskom jeziku, te daje osebujan prilog kulturi i književnosti etnikuma, te promidžbi i razvitku multikulturalnosti sredine u kojoj je

nastala, pridonoseći istodobno i njezinoj cjelovitosti. Posebno je naglasila zastupljenost dvojice autora – *Ivana Balenovića* i *Marka Kljajića*, koji su prošle godine nagrađeni važnim nagradama u području književnosti vojvođanskih Hrvata.

Svoje su pjesme govorili: *Siniša Božulić*, *Jelisaveta Buljovčić-Vučetić*, *Branka Dačević*, *Dubravka Herget*, *Marija Lovrić*, *Manda Jakšić*, *Ana Marija Kaluđerović*, *Bosiljko Kostić*, *Mila Markov-Španović*, *Mladen Franjo Nikšić*, *Marijan Piljić*, *Ljerkar Radović*, *Mladen Šimić*, *Tamara*

Probojčević, a u ime *Branimira Miroslava Tomlekin*a stihove je kazivala *Ana Marija Kaluđerović*.

Ovogodišnju manifestaciju otvorili su gosti, zbor HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina pod ravnanjem *Vesne Kesić Krsmanović*, izvođači skladbe *Prepreka* i *Štefanovića*. Nazočni su mogli čuti i pjesme koje je izvela ženska pjevačka skupina »Prepreka« u obradi *Dobrivoja Jankovića*. Manifestaciji su doprinos dali i gosti *Franjo Kopecki* i *Ivan Benak* iz Radionice pjesnika »Zanatlija« Čepin, kao i predstavnici HKUD-a »Vladimir

Nazor« iz Sombora, koji su čitali svoje pjesme.

Predsjednik HKUPD »Stanislav Preprek« *Marijan Sabljak* izrazio je zadovoljstvo zbirkom i manifestacijom, ističući kako ona ima mjesto u ovom gradu i izražavajući nadu da će i gradski čelnici prepoznati njezinu važnost.

Manifestaciji su također nazočili i predsjednik Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Darko Sarić Lukendić* i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*.

A. J. M.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Piše: Alojzije Stantić

Uništeni dolovi subatičkog atara

Isušen dō Mare Ivković Ivandelić - Pivčarke u Đurđinu

Dolove subatičkog atara vodom napajadu male rike Čik, a više Krivaja s pritokama, podigdi i od izvira nasto je manji rit (dio Kujundžićevog šora u Maloj Bosni i oko Skenderović Lešinog salaša na Venteleku, u Mirgešu itd.). Jedna pritoka Krivaje teče kroz Bajmak, iz njeg od dernice (klaonice, kod kalvarije) u đurđinski atar, u kojeg utiče ispod begije (čuprije) u surduku (klancu) di počima Stantićev šor salaša. Vode iz dolova i izvira u pustarama Tavankuta, Šebešića, Male Bosne, Venteleka (Pavlovca) i Načvina (Starog Žednika) sjednavadu se u Krivaju u srcu đurđinske pustare. U dolovima đurđinske pustare prokopali su matice vodotoka, iz priobalja ritova spustili vodu u maticu i u njoj postigli da voda brzo otiče na dolnjak (jug) i od onda u priobalju više nije pravila močvare. Stigli su do atara Bačke Topole – i tu stali.

SUŠENJE MOČVARA

[U Austro-Ugarskoj o vodama županije Bač-Bodrog starala se vodna zajednica /Bácsériviz társulat/ sa zvanijom u Bačkoj Topoli. I u Kraljevini Jugoslaviji vodna zajednica je otaleg gazdo-

vala s vodama u Bačkom okrugu. Od *Ante Dulića* učitelja iz Đurđina čuo sam da su iz vodne zajednice Topole 1938. obalazili Đurđinare, gazde dolova, tili su ih privolit za dozvolu proširenja matice toka vode da bi se retosiljali močvara u priobalju ritova. Đurđinari to nisu tili ni čut, a kamol pristat na to.]

Čini se ko da je na kraju pedeseti godina obnovljena ranija nakana za brži protok vode kroz krivudave ritove u đurđinskoj pustari. Onda više nije tribala dozvola gazda dolova, dilom su bili zadružni i državni, a privatnike za tako štogod niko nije ni pito. Smišljeno – urađeno. Aktivisti članovi Partije (Kom. partije) na sva usta (zdušno) su puku tumačili da će se od osušeni močvara steć zabadavad više rodne zemlje, više će se odranit ráne, a zajednici i svima nama od tog će bit hasne.

U Bačkoj Topoli nisu prokopavali maticu dola već su od velike doljače od grada do Karađorđeva i padine Malog Beograda napravili jezero kojeg vodom napaja Krivaja. Iz pustara subatičkog atara vode iz dolova Krivaje i njezini pritoka sjednavaju se priko đurđinske pustare u jedan tok, da bi se kod »Jurića« ulili u bačko-topolsko jezero. Čini se da je ovako ostva-

rena stara nakana. Usuđujem se tumačit da je uništavanje dolova farsa: kobajage (kao da) cilj je u subatičkom ataru napraviti reda sa vodama, lišit ga močvarni staništa oko ritova, najviše u đurđinskoj pustari. Onda sakriveni cilj, kad je posli ostvaren vidi se iz krilatice (lako se uočava) bio je samo vodu dovuć iz subatičkog atara u topolsko jezero.

Činjenica je da su onda u Jugoslaviji isušili dolove samo u subatičkom ataru. I to ide u prilog stvaranju jezera kod Bačke Topole. Osto je nedirnut Kapetanski rit od Mali Pijaca do Kanjiže, ritovi kod Nadrjljana, nuz Mrtvu Tisu, nuz Čik od Čantavira do Svetićeva, kod Martonoša itd.

DOLJAČE OKO KOČANDE I PURGLE

Ovom kontanju pomaže i neostvorena nakana Mesne zajednice Starog Žednika, sa kraja šezdeseti godina prošlog vika, da se u doljači oko Kočande napravi jezero za odmor i provod Žedničana na vodi i oko nje. Jezero bi hasnirali i Đurđinari. Misto bi za jezero bilo podesno i rad tog jel je u ritu priobalja i oko njeg bio šumnjak sa starim, razgranatim ritskim hrastovima,

sa debelim ladom na širokom priobalju. Kočanda je onda, a i posli posičeni (pokradeni) hrastova, misto ribolovaca. Kad bi se ta voda uredila i nadzirala, onda Žedničani liti ne bi morali ić plandovat u Bačku Topolu el u varoš (Subaticu).

Đurđinari su prija isušivanja dolova počeli molit, tražit pomoć, da se za odmor i plandovanje uredi Purgla, jedno od najlipči mista u dolovima Bačke. U najširem dilu, nasuprot žedničkog atara, široka je malo više od dvi duži (800 m). Priobalje je bilo bogato velikim drveslima kanadli (kanadski topola), više feli vrba i ritski rastova. Tribalo je urediti prilaz, priobalje i čistac (jezero) za kupanje i ribolov.

Nakanu Žedničani i Đurđinari nisu klapili već su na ovako moguće hasniranje prirodni blagodati potaknuti okolnim zemljama, koje su prirodni dar ritova oplimenili i udesili puku misto za odmor i plandovanje. Ne triba ić daleko, u Madžarskoj čak blizo nama mož vidit kako mož izhasnirat i ritove.

Moje nagađanje je (možda) zdravo smilo, al sve činjenice oko uništenja svi dolova samo u subatičkom ataru mi daju za pravo. Zato toliki žal (žaljenje) Đurđinara za dolovima.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Hrvatsko-Ugarska Kraljevina

»sprema se za obranu«

Piše: dr. Zsombor Szabó

Mladi, dvadesetsedmogodišnji sultan *Sulejman* na svom je prvom ratnom pohodu ostvario prvu veliku pobjedu osvajanjem dotad neosvojivog Beograda i time je otvorio »ozbiljnu rupu« u pograničnoj obrani Hrvatsko-Ugarske Kraljevine. Tu je pobjedu ostvario prije svega zahvaljujući nesposobnoj ugarskoj eliti, koja je više brinula svoje brige, nego što je vodila računa o obrani svoje zemlje. Naizgled, situacija nije bila tako tragična, jer je, zbog situacije u Perziji, sultan *Sulejman* s većinom vojske 15. rujna krenuo natrag u Tursku. Krajem kolovoza na trima lokacijama okupilo se oko 60 tisuća vojnika, koji su mogli odmah krenuti kako bi ponovno osvojili od opsade razrušene Zemun i Beograd.

Velikaši su se okupili na Mohačkom polju kako bi se posavjetovali i donijeli su odluku raspustiti vojsku (navodno je u logoru izbila kuga). Ustanovili su kako su za pad Beograda krivi malodobni *Bálint Török* i vremešni *Ferenc Hédervári* i njima je odmah konfiscirana i razdijeljena imovina, npr. nador kraljevine *Báthori* dobiva srijemski Čerević i pripadajući posjed *Bálinta Töröka*. Možda su trebali izginuti kao hrabri zapovjednici sa svojim ljudima. Sastanak je odredio da sljedeći Zemaljski sabor treba biti održan 6. listopada u Iloku, gdje bi se donijele konkretne obrambene odluke.

ZEMALJSKI SABOR U ILOKU

Zemaljski »oružani sabor«¹ u Iloku trebao je donijeti odluku o tome da granične utvrde koje su ostale u mađarskom posjedu treba izgraditi, opskrbiti hranom i vojnicima, da se izglasa »ratni porez«, a novac će biti potrošen za ove svrhe i za jesensko-zimski rat, koji će se pokrenuti protiv Turaka (Turci su nerado ratovali zimi, ranije uspjehe npr. Hunyadi je postigao zimi). Na koncu sabor nije održan u listopadu u Iloku, nego u studenome u Budimu. Nisu mogli niti izabrati glavnog zapovjednika, jer je *Zapolja*

1 Tako se zvao sabor, gdje su velikaši dolazili u pratnji svojih oružarnika, kako bi i na taj način dokazali da su spremni za borbu.

izjavio kako mu *Báthori* neće zapovjedati, tako da su obojicu proglasili »glavnim kaptanom«. Tada su donijeli još jednu kratkoročnu mjeru, da prevladaju nedostatak gotovog novca odlučili su »pokvariti« novac, kako se to tada govorilo. Današnjim riječima izazvali su inflaciju, te su svaki zlatnik probušili u sredini i tako su dobili materijal za kovanje novih moneta. Rezultat ove mjere je bio da su primjerice njemački plaćenici nerado dolazili u Mađarsku, zbog »lošeg novca« (Slična je mjera poduzeta u našoj nedavnoj prošlosti, u čijim »rezultatima« i danas »uživamo«).

PETROVARADIN 1522. GODINE

U južnom dijelu mađarske pogranične obrane sada je najvažnija utvrda postao Petrovaradin, osim njega uz Dunav još ozbiljno utvrđeni grad bio je Ilok. U donjem toku ove rijeke još su stajali utvrđeni Kovin, Krašo (Haram), Vršac, Oršava i Szörény (danas Turnu Severin). Ako ništa drugo, ove su utvrde mogle ozbiljno smetati Turcima prilikom

potreba zapovjednika *Mihályja Imreffyja* za vinom u Petrovaradinskoj tvrđavi. Po ovom popisu njemu, njegovim gostima i »stalnom osoblju« koje je boravilo u njoj pripada sljedovanje u vinu. Po popisu, dnevna potreba bila je 107 i ½ pinta vina (1pint = 1,41 l), što znači da je za 105 osoba »dnevni obrok« vina bio 151,5 litara vina, ili u prosjeku 1,5 l po glavi. Šest Cigana i mladići-paževi dobivali su dnevno samo 7 dcl po glavi. Interesantno je tko sve živi u tvrđavi. Ima četiri fratra (cisterciti), praktički samostan je ispražnjen, dvojica svećenika i zvonar crkve Blažene Marije. Od vojske tu boravi 12 konjanika, 16 stražara i trojica naoružanih vatrenim oružjem, ima i izvjestan broj pješadinaca, jer se spominje njihov zapovjednik, ali izgleda njima nije sljedovalo vino. Od zanatlija ima stalnih 3 tesara, po dvojica kamenoklesara i bačvara, kao i 6 kolara. Osoblje »hrani« po dva kuhara i pekara. Cigani su bili najvjerojatnije kovači, ali i glazbenici za zabavljanje zapovjednika i njegovih gostiju. Po ovome ne možemo zaključiti kako je vršena ikakva živa aktivnost

Tvrđava Bač, ostaci »barbakana« (sredina slike) i dvije kutne »rondele«.

plovidbe Dunavom. Petrovaradin je bio u vlasništvu Kaločko-bačke nadbiskupije, kao i utvrde na lijevoj obali Bač i Titel. *Menyhért Érdújhelji* u svojoj monografiji Novog Sada objavljuje jedan vrlo interesantan dokument.² Naziv spisa je: Praebenda vinorum in castro Varadini Petri existentium, »naški kazano«

2 Érdújhelji Menyhért: Ujvidék töténete. Popovics testvérek könyvnyomdája. Ujvidék, 1894. str. 71.

oko ojačanja zidova i kula tvrđave. Trojica tesara i dvojica kamenoklesara mogli su vršiti samo tzv. radove na održavanju objekata. Po svemu sudeći nešto je ipak građeno, npr. u ovo doba u Baču je izgrađen »barbakan«, okrugla obrambena kula na ulazu i na dva kuta »rondele«, ove su građevine bile sposobne nositi topove.

Izazovi suvremene kršćanske obitelji

»Izazovi suvremene kršćanske obitelji«, tema je »kojoj je na Korizmenoj duhovnoj večeri u Somboru, koju je organizirao Duhovni centar oca Gerarda, govorila Katarina Čeliković iz Subotice. U nadahnutom izlaganju u kojem je govorila o i svojim osobnim iskustvima i svjedočenjima Čelikovićeva je istaknula značaj obitelji, koja je u suvremenom životu pred velikim izazovima. »Obitelj možemo pratiti kroz tri kategorije, a to su socijalni, ekonomski i duhovni aspekt. Ukoliko kroz ta tri aspekta poredimo obitelji iz XX. i XXI. stoljeća vidjet ćemo velike razlike. Obitelj iz prošlog stoljeća imala je više djece, više generacija je živjelo u jednoj zajednici, djeca su bila poslušna, uloga roditelja je bila da podignu djecu kao poštene ljude, a stari roditelji bili su poštovani. U obiteljima je bilo poštovanja, razumijevanja i poslušnosti. Duhovni smisao u takvim obiteljima bio je najvažniji. U ovom stoljeću ekonomska baza postala je najvažnija, a duhovna linija biva sve kraća«, kazala je Čelikovićeva.

Ona je pročitala i nekoliko misli oca Gerarda o obitelji i braku - Svoju rodbinu najbolje voliš kad se za nju moliš, ljubav nema stanice, ljubav nema granice, Svaka je obitelj nebeski stan, ako je prisutni Isus u njemu zadovoljan...

Korizmena duhovna večer, na kojoj je govorila Katarina Čeliković, održana je u ponedjeljak, 14. travnja, u prostorijama Udruge Nijemaca »Gerhard« u Somboru.

Z. V.

Biciklima na Put križa

Više članova HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta obišli su u subotu, pred Cvjetnicu, na biciklima Put križa, birajući kao postaje 14 križeva postavljenih na otvorenome prostoru tavankutske župe, odnosno Donjeg Tavankuta, Ljutova i Gornjeg Tavankuta. Ispred križa tavankutske crkve započela je i uvodna molitva križnoga puta. Križni put se molio iz knjige »Bunjevački Put križa« Tomislava Žigmanova. Putanja koju je ova skupina slijedila bila je prema križu u Ljutovu, nakon toga čikerijski križ. Odatle je kroz tavankutsku šumu put vodio do križeva na starom groblju u Gornjem Tavankutu, kod kapele svete Ane, dok je sedma postaja bila kod križa na Rudićevoj gredi, mjestu koje označava lokalitet na kojem su pronađeni temelji nakađanje crkve. Osma postaja bila je

u Vuković kraju, potom su slijedili Lebović križ na skretanju u Crnkov kraj, Božanov križ, dok je deseta postaja bila u ataru Skenderovog kraja. Jedanaesta postaja bila je na imanju Mirka Skenderovića, a dvanaesta – najnoviji podignuti križ, koji je prije dva tjedna blagoslovio biskup mons. dr. Ivan Penzeš, a nalazi se na mjestu nekadašnje Skenderove škole. Vozeći se Malim tavankutskim putem, hodočasnici su došli do križa na Tavankutskom putu. Tu su

se pomolili na trinaestoj postaji kod Morkanovog križa, te četrnaestoj postaji ispred Berecovog križa. Završnu molitvu hodočasnici su izmolili ispred križa tavankutske crkve, odakle su na Put križa i krenuli. Uz ispraćaj i doček crkvenih zvona, ovi su hodočasnici ustrajno i u molitvi obišli veliki dio tavankutske župe, uz poruku kako je ovo njihov prvi, ali ne i posljednji molitveni put na biciklima. Prešavši oko 30 kilometara, podsjetili su se svoje sakralne baštine, ali i one prirodne: zvona za razbijanje leda, prelijepe šume, voćnjaka i ostalih poljoprivrednih i obiteljskih gospodarstva, kapele u Gornjem Tavankutu i jezera na Skenderevu.

I. D.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

VIJESTI

Križni put sa svijećama

Mladi župe Isusova uskrsnuća potrudili su se i ove godine organizirati križni put sa svijećama koji se održao na subotičkoj kalvariji. Ove je godine, 11. travnja, održan treći noćni križni put, koji su predvodili mladi, a namijenjen je bio svima. Po prvi puta vrijeme je poslužilo te je mnoštvo svijeća zasjalo subotičkom kalvarijom. Vladao je mir u kojem se moglo prepustiti razmišljanju u Isusovoj pregorkoj mucu koju je podnio za sve nas.

A. D.

Bdijenje uoči Cvjetnice

Bdijenje mladih uoči Cvjetnice održano je u subotu, 12. travnja, u biskupijskoj klasičnoj gimnaziji »Paulinum« u Subotici. Tema ovogodišnjeg bdijenja bila je Papina poruka za XXIX. svjetski dan mladih 2014. »Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!« Bdijenje je predvodio vlč. Dragan Muharem, dok su pjevanje predvodili VIS »Proroci« skupa s gostima, koji su bili u Subotici na duhovnoj obnovi, VIS-om »Matheus« iz Bizovca i VIS-om »Apostoli mira« iz Zagreba. Pred kraj ovoga susreta s mladima se susreo i biskup subotički mons. Ivan Penzeš, koji je nakon homilije mladima podijelio svoj blagoslov, kao i knjižne obilježivače s Papinom porukom.

Pobožnost križnoga puta na subotičkoj kalvariji:

Veliki petak 18. travnja u 10 sati – tijekom i nakon pobožnosti bit će prilika za svetu ispovijed.

Uskrsni koncert zbora »Sveta Cecilija«

Zbor »Sveta Cecilija« i Subotički tamburaški orkestar priređuju tradicionalni uskrsni

18. travnja 2014.

koncert, koji će biti održan 23. travnja u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila arkandela u Subotici (stara crkva). Početka je u 19 sati, a ulaz je slobodan.

Uskoro proglašenje svetih dvojice papa

Popularni poljski papa Ivan Pavao II. (1978.-2005.) i papa Ivan XXIII. (1958.-1963.), zvan i »dobri papa«, smatraju se dvama najutjecajnijim osobama modernog katoličanstva. Za status sveca Vatikan mora potvrditi dva čuda, ali sadašnji papa Franjo je odobrio kanonizaciju pape Ivana XXIII. na osnovi samo jednog priznatog čuda. Ivanu Pavlu II. je kao prvo čudo priznato izlječenje francuske redovnice koja je imala Parkinsonovu bolest, a za drugo je čudo priznato izlječenje žene iz Kostarike koja je patila od ozbiljne bolesti mozga, a koja mu se molila za pomoć na dan njegove beatifikacije. Kako prenose mediji 27. travnja 2014. godine papa Franjo trebao bi proglasiti svetima pokojnog papu Ivana Pavla II. i papu Ivana XXIII. Očekuje se da će ovaj događaj privući tisuće hodočasnika u Rim.

Svetište Majke Božje na Bunariću

Započinje liturgijsko slavlje na svetištvu Majke Božje na Bunariću.

27. travnja – II. vazmena nedjelja: nedjelja božanskog milosrđa, u 18 sati dvojezična sveta misa, početak hodočašća
3. svibnja – prva subota sveta misa u 9.30 sati

13. svibnja (utorak) – Gospa Fatimska, sveta misa u 18 sati

24. svibnja (subota) – Marija Pomoćnica, sveta misa u 18 sati

25. svibnja (nedjelja) – VI. vazmena nedjelja, sveta misa u 18 sati – blagoslov vozača i vozila

31. svibnja (subota) – Pohod Blažene Djevice Marije, sveta misa u 9.30 sati

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Isusovo uskrsnuće je temeljna Istina naše vjere. U Novom zavjetu pronalazimo različita izvješća o ovom događaju. Ona nam ga žele prikazati s različitih gledišta i staviti različite naglaske prema tome kakvim su skupinama vjernika u početku bili namijenjeni. Zato je nemoguće s povijesnom točnošću sastaviti jedinstveni prikaz o tome što se i kako događalo taj dan. No, Biblija nije povijesna knjiga i njen cilj nije povijesno točno prikazati događaje, nego uputiti na vjerske istine. S te strane možemo sa sigurnošću tvrditi da Isus Krist jest uskrsnuo i kao uskrsli se ukazao svojim učenicima koji su, kao njegovi svjedoci, tu radostnu vijest neumorno naviještali i za nju položili svoje živote. No, Isusovoj proslavi je prethodilo poniženje, njegovom uskrsnuću prethodila je smrt.

SMRT KAO POČETAK

Ako ćemo govoriti i razmišljati o Isusovom uskrsnuću, ne možemo preskočiti njegovu muku, smrt i onu agoniju koja je započela još na Masliskoj gori kada je očekivao svoje uhićenje. Isus tada, iako je Bog, proživljava strah jer je s nama dijelio našu ljudsku narav. Bio nam je u svemu sličan, osim u grijehu, te je i on imao ljudske osjećaje. Osjeća strah jer zna što ga čeka, zna da će za koji sat biti izvrnut porugama i poniženjima, mukama i na kraju smrti. Ali ne odustaje. To mu ne dopuštaju njegova

Pobijedio je smrt

ljubav prema čovjeku i ljubav prema Ocu. Zna da je smrt put u uskrsnuće, da je ona početak spasenja za one koje ljubi. Prihvatiti muku i smrt značilo je prihvatiti sramotu i privid neuspjeha. Jer, smrt na križu bila je sramotna kazna za najgore prekršitelje zakona, toliko sramotna da Rimljani na nju nisu osuđivali svoje državljane, nego samo pripadnike pokorenih naroda. No, svima nam je poznato da je i prije razapinjanja ismijan i ponižen od vojnika i od Heroda koji mu je obukao luđačku haljinu. Narod ga ismijava i ponižava dok visi na križu, ali zasljepljen je nevjerom i ne vidi da se ruga Sinu Božjem koji će uskrsnuti treći dan.

Njegovi su učenici i sljedbenici razočarani. Situacija u kojoj se Isus nalazi na Veliki petak njima izgleda kao potpuni krah Isusov, kao totalni fijasko cijelog njegovog djelovanja. Nisu tako zamišljali niti očekivali Mesiju. U velikom su strahu za sebe, boje se da će možda i oni tako završiti kao njegovi sljedbenici. Zato su se razbjegli i ostavili Isusa samog, zato Petar nije čuo da poznaje Isusa. Ne znaju da će njihov učitelj uskrsnuti treći dan i da je ovo samo trenutni privid njegova neuspjeha. Pobjeda tek dolazi. Križ je tek njena uvertira. Sva poniženja, odbačenost, muka i smrt samo su priprava za Isusovu proslavu. To će biti događaj koji će zapanjiti čovječanstvo, nepovoljiv i neshvatljiv ljudskim razumom, događaj koji će tražiti jasnu odluku, prihvaćanje ili odbacivanje.

USKRSNUĆE

Isus je pobijedio smrt, uskrsnuo je i za sobom ostavio prazan grob. U nedjelju uskrsnuća Gospodinova čitamo izvješće iz

Ivanovog evanđelja koje govori o tome kako je rano ujutro došla na grob *Marija Magdalena* kako bi pomazala Isusovo mrtvo tijelo. Budući da je našla prazan grob prvo što je pomislila bilo je da je Isusa netko ukrao. Ali, Marija promatra prazan grob isključivo s ljudskog stajališta iz kojeg je jedino logično objašnjenje to da je tijelo ukradeno. Na njene vijesti do groba trče *Ivan* i *Petar*. Ivan stiže prvi, ali boji se ući. U njemu prevladava strah od nepoznatog i neobjašnjivog. Petar stiže nakon njega, ali odmah ulazi. On ima više snage i hrabrosti, ali ostaje na razini viđenih činjenica. Dok je Ivan, koji, iako je stigao prvi, ulazi tek nakon Petra, bio otvoreniji djelovanju Duha. Snagom Duha on vjeruje da prazan grob znači da je Isus živ, da je pobijedio smrt. On se potpuno predaje vjeri bez pokušaja razumskog objašnjavanja onoga što vidi. Jer ljudski razum ne može iznjedrati objašnjenje koje je prihvatljivo jedino vjerom (usp. Iv 20, 1-9). Osobe koje nam Ivan prikazuje u ovom izvješću o Isusovom uskrsnuću predstavljaju različite ljudske poglede na činjenicu praznog groba koji postoje i danas. »Tako nam evanđelist dozivlje u pamet da je pristup praznome grobu moguć s raznih strana, s oprečnim motivima, ali da je pristup onome koji je ustao iz groba omogućen samo vjerom u Boga, Stvoritelja i Gospodara života i smrti.«¹ Svetkovina Uskrsa nudi nam prigodu da preispitamo svoju vjeru, nije li ona samo običaj i prihvaćanje ustaljenog ili je trajno opredjeljenje srca za Uskrslog.

1 Tonči MATULIĆ, Božje gospodstvo nad životom, u: Ante CRNČEVIĆ (ur.), *Povede ih na goru*, Zagreb, 2007., 85.

Tradicija koja se čuva

Uskrs, kao najveći blagdan kršćanstva, dan je kada slavimo uskrsnuće Isusa Krista. Dan na koji se slavi blagdan Uskrsnuća računa se 40 dana od Pepelnice, vrijeme koje se naziva korizmom. To je blagdan koji provodimo u obiteljskom okruženju i sve oko nas je puno ukrasnih jaja, zečeva, pilića i ostalih uskrsnih simbola. Svi ovi simboli imaju i svoje značenje od bojenja jaja, blagoslova hrane, pilića, šunke... Sve je to tradicija Uskrsa. Tradicija je i da se u subotu ode na blagoslov hrane, a navečer na vazmeno bdijenje ili u nedjelju ujutro na misu, nakon

čega slijedi svečani obiteljski doručak. Na uskrsnom stolu su šunka, kobasica, hren, pisanice te uskrsnji pleteni kolač. Tradicija je i tragati za skrivenim pisanicama u vrtu, što je za djecu posebno interesantno i zanimljivo. Dobro znana tradicijska uskrsna igra koja još uvijek živi, je udaranje pisanicama. Uzmete svoje jaje i izaberete protivnika, potom jedno drugo udarate vrhovima, a pobjednik je onaj čije jaje ostane cijelo i on nastavlja igru. Taj se običaj prenosi s koljena na koljeno, a većina običaja od dana naših baka i prabaka, žive i danas.

DJETINJSTVO I OBIČAJI

U ovo blagdansko uskrsne vrijeme, priču o tradiciji nećemo posvetiti samo pukom pojašnjava- vanju simbola i priči o Uskrsu, nego i ugodnoj osobi koja već četvrtu godinu živi u Subotici. Priča nam o tradiciji, o sebi i nekim svojim sjećanjima na Uskrs tamo odakle ona dolazi. Osoba s kojom danas dijelimo ove redove je *Ksenija Vincelj*.

Ksenija nam započinje njenu priču: »Stiglo je još jedno proljeće, a to znači i Uskrs pred vratima. U protekle četiri godine, koliko živim u Subotici, dva

Uskrsa sam provela u Subotici, te sam tako upoznala i neke nove običaje koji u mome kraju postoje, ali na malo drugačiji način. Inače, dolazim iz Hrvatske, točnije Pregrade koja se nalazi u Hrvatskom zagorju. Supruga sam i majka 3 dječaka. *Matija* ima 14 godina i, kao i brat *Ivan* koji ima 11 godina, pohađa Osnovnu školu 'Matko Vuković' i školuje se na hrvatskom jeziku. Tu je i najmlađi *Antonio* koji ima 5 godina, te pohađa vrtić 'Marija Petković - Sunčica'.

Neka njena sjećanja je vode daleko u prošlost u njeno djetinjstvo te nam dalje priča: »To je blagdan za koji se priprema- mo duhom i tijelom. Počinje se od Pepelnice. U korizmi, osim nedjelje i blagdana kad idemo na svetu misu, petkom idemo i na križni put. Nastojimo činiti više dobrih djela, ne jesti meso barem petkom, a na Veliki petak vlada poseban mir i tišina, ljudi na selu ne rade na zemlji i ide se u crkvu

»URBANI ŠOKCI« I »KRALJICE BODROGA« GOSTOVALI U ZAGREBU

Pljesak i povici »bravo, bravo«

Druga građana »Urbani Šokci« iz Sombora i Pjevačka grupa »Kraljice Bodroga« KPD Hrvata »Bodrog« iz Monoštoru bili su sudionici 23. svečanosti pasionske baštine u Zagrebu, gdje su šestog travnja sudjelovali na obilježavanju osamstote obljetnice crkve u Resniku. Cjelovečernji koncert »Korizma i Uskrs u Monoštoru« priređen je u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Resniku. Stihove križnog puta »Šokica sliđi Isusa do kalvarije« *Marice Mikrut* kazivale su autoricom i *Marija Šeremešić*, dok su »Kraljice Bodroga« pjevale korizmene i uskrsne pjesme. Program koji je izveden u Resniku prikazan je i u Somboru u crkvi Uzvišenja svetog križa u utorak, 15. travnja.

Dojmova s ovog koncerta je puno, a dio njih prenijela nam

je *Marija Šeremešić*, predsjednica UG »Urbani Šokci«. »Kada smo završili prvo je bio tajac, a onda se začuo pljesak i povici – bravo, bravo. Dobili smo pohvale za sam program i za križni put. Posebice su mi drage

pohvale koje smo dobili od dr. sc. *Stjepana Pepeljnjaka* koji je istaknuo da je sam program dobro osmišljen, da je križni put savršen i da je kompozicija čitavog nastupa bila decentno-fascinantna, da je interpretacija

stihova bila razumljiva i jasna s puno osjećaja, tako da je poantu postaje mogao shvatiti i onaj tko ne razumije svaku šokačku riječ, da su pjesme bile besprijekorno izvedene«, kaže *Šeremešićeva*.

Z. V.

Matija, Antonio, Ivan i mama Ksenija Vincelj

na obrede. U mojoj župi tijekom korizme nema krštenja niti svadbenih svečanosti.

USKRS KOD KUĆE

Na Veliku subotu u ranim jutarnjim satima počinje se pripravljanje hrana za blagoslov i ukrašavati kuća različitim uskrsnim motivima. Još kao mala voljela sam sudjelovati u pripre-

mi hrane za blagoslov. Moja baka je sve spremala kod kuće, a ja sam joj voljela pomagati i napraviti svoj kruh za svoju košaricu. Na Cvjetnu nedjelju u crkvu smo nosili maslinove grančice, ili drenovinu, to je grm koji ima žute cvjetove i raste na rubovima šume. Sjećam se bakinih priča da se te grančice moraju staviti u peć kada se peče jelo za blagoslov. Taj običaj je izumro

jer su peći zamijenili električni štednjaci. Ja sam čekala svoj trenutak farbanja jaja i to kuhanje u ljusci od luka, a nekad i bojama u prahu, pa bi na njih lijepili naljepnice. Baka je na uskršno jutro nosila jelo na blagoslov, a po njezinu dolasku slijedio bi bogat i svečan doručak - kruh i šunka, kobasica, francuska salata.«

Priča nam kako su kao djeca s roditeljima išli redovito na mise.

»Danas, kada sam i ja majka i imam svoju obitelj, hranu za blagoslov pripremam sama, osim svečanog kruha koji mi uvijek ispeče mama, jer je mojoj djeci on najbolji. Uvijek se traži šnita kruha više. Da bi u nedjelju svi mogli blagovati blagoslovljenu hranu, nosimo ju na blagoslov u subotu navečer kada se poslije svete mise blagoslivlja hrana. Djeca su najsretnija kada dođu na svoje, tj. farbanje pisanica. Ja bih to najradije izbjegla jer boje ima na sve strane, no nastojim održati tradiciju. Posebice je interesantno jaje s nekim likom iz omiljenog crtića. Možemo kupiti i ljepša jaja od naših, ali su nam naša najdraža. U mom se kraju od subote navečer, pa tijekom Uskrsa, čuje gromki zvuk kubure, tim pucnjevima pučani slave uskršno Kristovo. Puca se kod kuće, a na uskršno popodne ima organizirano pucanje u obližnjem mjestu Kostel, gdje dolaze i kuburaši iz različitih krajeva Lijepa Naše, čak i iz Dubrovnika. Večer na Uskrs obično provodimo na večeri kod mame, a ponedjeljak je rezerviran za druženje s prijateljima.«

Ksenija ističe da joj je osobito drago što je protekle dvije godine provela Uskrs u Subotici i to na svetoj misi u župi Uskršnuća Isusova, gdje je tog dana i proštenje, tako da je odlazak kući za ovaj Uskrs posebno iščekivanje.

Branka Dulić

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

MARKO KUJUNDŽIĆ, EKONOMSKI TEHNIČAR U MIROVINI

Kruh za socijalno ugrožene

Na biciklu sam ponekada znao donijeti i više od 26 vekni

Punih trideset i devet godina radnog staža odradio je Marko Kujundžić u Naftagasu, a umirovljeničke dane u najvećoj mjeri posvetio je aktivnostima pri franjevačkoj crkvi u Subotici. U ozračju sve bližeg Uskrsa, jedno njegovo kontinuirano činjenje zaslužuje posebnu pozornost. O čemu je riječ neka nam sam ispričava:

»U dogovoru s gospođom Milkom Bilinc iz sobe trećega reda iz jedne pekarnice donosim jedan dan stari kruh, a poslije se on distribuira onima koji nažalost nemaju dovoljno sredstava za kupovinu kruha po punoj cijeni. I to je to«, skromno će Marko.

PLEMENITOST NA DJELU

Naravno, ova lijepa priča o pomoći onima kojima je ona neophodna ne završava na ove dvije skromne rečenice. Na naše

inzistiranje Marko je morao ispričati kako je uopće došlo do realiziranja cijelog ovog njegovog, za mnoge nužno-korisnog angažmana.

»Sve se dogodilo posve slučajno, jer sam prije dvije godine zbog mog psa upitao jednog pekara ima li nekih starih ostataka od kruha. Pekar je odgovorio kako ima i da dan stara vekna kruha košta 20 dinara. Ja sam tu informaciju odmah prosljedio Milki, a ona je odmah pristala na organiziranje distribuiranja

ljudima koji su zainteresirani za ovu više nego povoljnu kupovinu kruha. I dan-danas ja redovito donosim kruh«, slegnuo je ramenima.

VJERA

Na pitanje je li mu teško ponekad na biciklu nositi brojne vekne kruha, Marko odgovara:

»Vjera mi mnogo znači u životu, a praktično djelovanje u obliku rada, pomoći i davanja za mene je najbolji način njezi-

nog prakticiranja. I nikad mi nije teško ništa učiniti za Crkvu. Što se tiče donošenja kruha, nekad je znalo biti i više od dvadeset vekni kruha, pa mi ni onda nije bilo teško donijeti ih na mom biciklu. Nažalost, sada je i ova kriza učinila svoje, pa ponekada i nema baš mnogo kruha za donijeti, ali svaki kojeg uspijem dobiti po toj povoljnoj cijeni nekome puno znači«.

KORIZMA

Što za Marka znači vrijeme korizme i kako on vidi svoj osobni doprinos u vremenu pripreme za najveći kršćanski blagdan?

»Korizma je vrijeme pripreme za Uskrs i kao i svaki vjernik nastojim u skromnosti promišljati o svojim djelima, a praktičnim činjenjem na najbolji mogući način doprinijeti nečemu dobrom – što bismo svi trebali činiti, i ne samo u vrijeme korizme. Svakoga dana i noći se molim dragome Bogu i uvijek s radošću nastojim uraditi što se od mene traži«.

RADOST USKRSA

»Uskrs, koji nam je sve bliži, nešto je najljepše za mene i ljudi bi trebali mnogo više posvetiti pažnje i brige jedni prema drugima. Jer nije važno tko je što po narodnosti ili vjeri, nego tko je kakav čovjek, i to bi trebao biti imperativ svima. A dobra djela i ljubav među ljudima svakodnevnica inspiracija. Za mene je važno da je netko čovjek. U punom smislu te riječi. I zato mi nikada neće biti teško ništa uraditi u franjevačkoj crkvi, bilo to čišćenje snijega, metenje ili donošenje kruha. Ili bilo što drugo što je u datom trenutku potrebno. I tako će biti sve dok budem tjelesno mogao raditi s radošću u vjeri prema dragom Bogu«, zaključio je priču skromni umirovljenik Marko Kujundžić, kojeg su mnogi od vas zasigurno vidjeli na njegovom biciklu, u franjevačkoj crkvi ili kako nešto radi ispred nje.

Dražen Prčić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Čuvari groba u Sonti

► **P**red čitateljima je još jedna fotografija iz starog albuma *Stipana Andrašića*. Nastala je ranih šezdesetih godina prošloga stoljeća u dvorištu crkve sv. Lovre u Sonti. Sa skupinom momaka, koji su odjeveni u starinske narodne nošnje sonćanskih Šokaca čuvali grob Spasiteljev, fotografirao se tadašnji župnik vlč. *Jakob Grunčić*. Vlasnik fotografije je treći s desna, a na snimci nedostaju dvojica čuvara i zamjenik zapovjednika. Ovaj tradicionalni običaj, pretpostavlja se, nastao je u Dalmaciji u 19. stoljeću. Isusov grob čuvali su žudije. U izvornom uprizorenju žudije čini 12 stražara predvođenih svojim zapovjednikom, tzv. »buzdobajem«, kao trinaestim članom. Najčešće su odjeveni u odore rimskih vojnika, a negdje i u odore mornara ili u narodne nošnje. Uprizorenje počinje na Veliki

četvrtak kada žudije izlaze pred oltar, gdje stražare izmjenjujući se po četvorica sve do Vazmenog bdijenja u ponoć s Velike subote na Uskrs, kada prilikom Isusovog uskrsnuća oni popadaju od straha. Nema pouzdanih podataka od kada se u crkvi sv. Lovre u Sonti u sklopu tradicionalnih obreda na najtužniji dan u godini, dan kada je prema kršćanskom vjerovanju raspet Isus Krist, grob Spasiteljev čuva od strane momaka odjevenih u starinske šokačke narodne nošnje. U vrijeme službe riječi o Isusovoj muc, klanjanja križu, pjevanja najtužnijih pučkih crkvenih napjeva i pričesti, ovi momci držali bi stražu pred otvorenim Božjim grobom. U većini crkava ovaj običaj je postojao ranije, ukinut je u vrijeme komunizma, a obnovljen u posljednjem desetljeću. U Sonti je održavan u kontinuitetu, o čemu svjedoči

dosta sačuvanih fotografija, među kojima je i ova. Isusov grob bi se čuvao na Veliki petak i Veliku subotu. Po Stipanovom sjećanju, tih godina odabirano je osam stražara, njihov zapovjednik i zamjenik zapovjednika. Stražari bi se u određenoj proceduri mijenjali pokraj Groba na svakih pola sata. Podsjetimo, nakon Isusove smrti na križu i njegovog polaganja u grobnicu na Veliki petak, skupina Židova s vođama okupila se nakon pashalne večere da razgovaraju o Isusovoj tvrdnji da će treći dan uskrsnuti od mrtvih. Oformili su odbor, koji je sljedećeg dana trebao otići do Poncija Pilata sa zahtjevom da se postavi straža pred Isusov grob, jer su strahovali da bi njegovi učenici mogli ukrasti Isusovo tijelo i proglasiti da je uskrsnuo. Idućeg dana su židovski svećenici izložili svoj zahtjev *Ponciju Pilatu*, koji je

odobrio deset rimskih legionara da čuvaju Isusov grob. U znak spomena na taj događaj od prije dvije tisuće godina, održava se čuvanje Kristova groba po svetima i crkvama na Veliki petak i Veliku subotu, što je tradicija koja je uspostavljena u gotovo svim župama, kroz stoljeća njegovana i krajnjom strpljivošću prenošena s koljeno na koljeno. Ova tradicija u Sonti živi i danas o čemu svjedoče, pokraj starih, i neke nove fotografije, doduše ne više crno-bijele, pomalo zamucene, nego kolor, vrlo oštire, s visokim sjajem. Najbitnije je što imaju dušu i jedne i druge, imaju zajedničku nit. Zajedničke su im nošnje u koje su stražari odjeveni, zajednički im je ponos s kojim te nošnje nose, a prije svega, zajednička im je ljubav prema vjeri, ljubav prema Spasitelju.

Ivan Andrašić

Zašto? Kako? Molim?

Koliko traje Uskrs?

Iako uskrsno vrijeme predstavlja slavlje Crkve koje traje punih 50 dana, današnji ga ljudi svode na obično obilježavanje i to tako da ga slave počevši od Kristove muke do samog dana Uskrsa. Uskrs je, naprotiv, dan koji predstavlja početak slavlja vazemnog otajstva, koje se proteže sve do Duhova – rođenja Crkve.

USKRS

- Svetkovina Kristova uskrsnuća
- Najveći kršćanski blagdan
- uvijek se slavi u nedjelju

USKRSNA OSMINA

- traje prvih 8 dana nakon Uskrsa
- svaki dan je kao svetkovina, osobito uskrni ponedjeljak

UZAŠAŠĆE

- Spomen na Kristovo uzašašće na nebo
- slavi se 40 dana nakon Uskrsa (uvijek četvrtak)

DUHOVI

- silazak Duha Svetoga i rađanje Crkve
- slavi se 50 dana nakon Uskrsa

NIU »Hrvatska riječ« darovala računar dječjem vrtiću »Marija Petković-Sunčica«

Uskrs u krugu obitelji

Proljeće nam je došlo na velika vrata. Vratile su nam se laste i rode. U prirodi se budi zelenilo, a sav okoliš je pun mirisa tek otvorenih cvjetova. Naše djetinje duše trepere zbog još jednog velikog iščekivanja. Svi znamo da nam se bliži jedan veliki blagdan – Uskrs.

Poput sve djece i ja sam u iščekivanju uskrsnog veselja. Za Uskrs će se okupiti cijela moja obitelj. Svi skupa ćemo uživati u ovom velikom blagdanu i jedni u drugima. U preduskrsnim danima djeca s užitkom pomažu roditeljima u pripremama, a osobito rado u šaranju i ukrašavanju pisanica.

Dan prije Uskrsa obidemo baku i djeda. Kako se djeca nadaju darovima od zeca, toga dana prave gnijezda. Ja obično uzmem bakinu košaricu, načupam biranu travu i tako napravim gnijezdo, u koje će mi zeko ostaviti darove. Na spavanje idem prilično uznemirena i jedva čekam da svane.

Za Uskrs moja obitelj ide na ručak kod bake i djeda. Kada se okupimo, prvo potražim gnijezdo s darovima. Poslije toga mi veliku radost prčinjava traženje pobjednika u kucanju jajima. Od ranog djetinjstva sam voljela otvarati darove. Jedino sam se jako čudila kad po kraj darova u gnijezdu uvijek ostane i zagrižena mrkva. Baka i djed su mi uvijek pričali kako tu mrkvu ostavi zec kad nam donese darove. Mislim da ću se Uskrsu uvijek radovati i da ću ovaj veliki blagdan uvijek slaviti u krugu obitelji.

Anđela Šimunov, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Zadane riječi upiši na odgovarajuće mjesto i u kružićima potraži točno rješenje križaljke.

PISANICE, MUKA, JAJE, RADOST, ŽIVOT, USKRSNUĆE, ZEKO, NEDJELJA, SLAVA, JUTRO I PROLJEĆE.

Valentina Nikolić, I. a, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Čekam Uskrs

Stiže nam Uskrs,
evo ga pred vratima,
ja ga čekam već satima.
S njim dolazi
i jedan zeko,
a ime mu je Vjeko.
Svakome je dao poneki dar,
a nekome i čarapa par.
Sada smo svi sretni,
došao je Uskrs proljetni.

Krunoslav Dulić,
OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin

Uskrs

U proljeće rano,
kad se priroda budi,
zbog dana jednog,
sretni su ljudi.

Na licu se vide
znakovi sreće,
Isus je došao,
napustit nas neće.

Svima vama i nama
sretan najljepši blagdan!

Sara Čelić, OŠ »I. L. Ribar« Plavna

Valentina Andrašić, II. a, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Uskrsna šansa

Uskrs je jako važan blagdan, jer je Isus uskrsnuo. Mi toga dana dobivamo drugu šansu. Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku, od zemljanog praha. Udahnuo mu je dragocjeni život. Ali čovjek je izgubio Božje povjerenje i naklonost Boga. Grijeih i laž su tome krivi. Zato je druga šansa koju nam je Isus darovao važna. Isus je ponio sve grijehe svijeta mukom na križu, da bismo mi dobili ovu drugu šansu. Moramo se truditi popraviti se i iskoristiti je, iako to nije uvijek lako.

Mateja Tot, OŠ »Sveti Sava« Subotica

Dani mađarske nacije u oš »Vladimir Nazor« u Đurđinu

Osnovna škola »Vladimir Nazor« iz Đurđina organizirala je projekt »Dani mađarske nacije« od 7. do 11. travnja. Za vrijeme trajanja projekta učenici su kroz radionice i aktivnosti bili u mogućnosti upoznati simbole mađarske nacije, geografske odlike Mađarske, povijest Mađara na prostorima Subotice, karakteristične suvenire, velikane, te izradu tradicionalnih mađarskih jela poput turos csusze i mezeskalacs. Posljednji dan projekta obilježen je gostovanjem citraške i folklorne sekcije

OŠ »Grof Sečeni Istvan«, koje su se predstavile mađarskim plesovima i glazbom. Na svečanoj završnici nazočni su bili član Gradskog vijeća zadužen za područje obrazovanja Blaško Stantić, te savjetnica gradonačelnika za područje kulture Etela Jerinkić. Ravnateljica škole Ljiljana Dulić istaknula je kako je ova škola dva puta podnosila zamolbe na pokrajinske natječaje, te da su oba puta odbijeni i da je provedba ovog projekta ostvarena samo zahvaljujući velikom uloženom trudu, dobroj organizaciji i požrtvovanosti nastavničkog kolektiva, uz malo sponzora. Biranje predstavljanja mađarskog naroda ravnateljica obrazlaže činjenicom da su učenici ove škole kroz školsku nastavu i gostovanja upoznati sa srpskom i hrvatskom kulturom i povijesti, budući da se na tim dvama jezicima i odvija nastava u ovoj školi, dok s mađarskim jzikom, koji se uči samo fakultativno u ovoj školi, učenici nisu imali toliko kontakta i prilika za upoznavanjem.

Je. D.

PETAK **18.4.2014.**

06:37 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:18 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Rijekom kroz Irsku, dokumentarni film
11:05 Ni da ni ne: Školska natjecanja
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Labirint
14:10 Abeceda zdravlja
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Riječ i život: Što poslije Velikog petka?
15:15 Kulturna baština: Tugovanje
15:45 Na Musteru do Uskrsa, emisija pučke i predajne kulture
16:15 Kralj vinograda, serija
17:00 Vijesti
18:15 Znanstveni krugovi
18:42 Iza ekrana
19:00 Kulturna baština: Rera
19:30 Dnevnik
20:10 Projekt: Zemlja - Food, Fire & Water, dokumentarna serija
21:10 Vatikan: Križni put iz Colosseuma, prijenos
22:50 Dnevnik 3
23:25 Klasika mundi - J.S.Bach: Muka po Mateju iz crkve sv. Marije od Anđela u Luganu (2. dio)
01:08 Biutiful, meksičko-španjolski film - Filmski maraton
04:45 Riječ i život: Što poslije Velikog petka?
05:15 Hrvatska uživo
06:15 Ljubav u zaleđu, serija

05:30 Najava
05:33 Alisa, slušaj svoje srce
06:15 Alisa, slušaj svoje srce
07:00 TV vrtić: Sunce
07:10 Ninin kutak: Uskrsni zeko - torbica za jaje
07:16 Tajni dnevnik patke Matilde: Patkobebe
07:30 Ezopovo kazalište, crtana serija
07:40 Veliki i Mali, crtana serija
07:50 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija
08:15 Vatrene kugla, serija
08:37 Školarci obavještajci,

serija za djecu
09:00 Školski sat: Pazi...snimili smo film!
09:30 Puni krug
09:45 Svaki dan dobar dan: Iz grada na selo
10:25 Pozitivno
10:55 Biblija
11:35 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija
12:00 Hotel dvorac Orth, serija
12:45 Slastičarski dnevnik Rachel Allen, dokumentarna serija
13:10 U ogledalu, nejasno - norveški film
14:45 Edgemont, serija za mlade
15:10 Doktor Who, serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat: Pazi...snimili smo film!
17:00 Puni krug
17:15 Briljanteeen
18:00 TračERICA
18:40 Večer na 8. katu
19:30 TV vrtić: Sunce
19:40 Tajni dnevnik patke Matilde: Patkobebe
20:05 Society Murders, američki film
21:45 Vera, serija
23:25 Zločinački umovi, serija
00:10 Nijemi svjedok
01:00 Noćni glazbeni program

06:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:20 Aladdin, animirana serija
07:50 Moji džepni ljubimci, animirana serija
08:25 Snažne žene, serija
09:05 Virus attack
09:25 TV prodaja
09:40 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
10:40 Odbačena, serija
11:10 Odbačena, serija
11:40 Villa Maria, serija
12:40 TV prodaja
12:55 Pet na pet, kviz (R)
13:45 Tajne, dramska serija (R)
14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
16:45 Cobra 11, akcijska serija
17:35 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Nacionalno blago, igrani film, avanturistički
22:40 Pasija, igrani film, drama
23:05 Eurojackpot
23:10 Pasija, igrani film, drama
01:10 RTL Danas, informativna emisija (R)
01:50 Kraj programa

SUBOTA **19.4.2014.**

06:57 Iza ekrana
07:30 Bend of the River, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:05 Normalan život
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija za branitelje
13:23 Duhovni izazovi
13:55 Prizma
14:45 Kućni ljubimci
15:15 Marija iz Nazareta, serija
17:00 Vijesti
17:15 Otvoreno more, prirodoslovni dokumentarni film
18:05 Manjinski mozaik: Uskrsne radosti
18:25 Lijepom našom: Drniš
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:10 Uskrsna čestitka kardinala Josipa Bozanića
20:25 Zvijezde pjevaju
21:55 Vladařica, serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Kurir, američki film - Filmski maraton (R)
00:55 Bliski susreti treće vrste, američki film - Filmski maraton
03:05 Subotom ujutro
04:45 Duhovni izazovi
05:15 Veterani mira, emisija
06:00 Prizma
05:16 Najava

05:19 Turistička klasa
05:49 Alisa, slušaj svoje srce
06:34 Alisa, slušaj svoje srce
07:19 Dim dam dum
07:24 Wot wo's, crtani film
07:34 Priče za sva vremena
07:44 Mali ljudi, serija
07:49 Mali ljudi, serija
07:54 Magično drvo, serija
08:19 TV vrtić: Zeko
08:29 Ured za zagonetke: Dijamantna zagonetka
08:35 Vedranovi velikani: Maja Čovo
09:15 Čarobno srebro s Modre gore, norveški film
10:40 Mjesto pod suncem - ostati ili otići
11:30 Kroz tvoje oči, dokumentarna serija
12:00 Dolina sunca, serija
12:42 Dolina sunca, serija
13:55 Zagreb: Rugby: Hrvatska - Litva, prijenos

15:40 Novi klinci s Beverly Hillsa
16:20 Direkt
16:50 Poklon, koncert
18:10 Top Gear
19:00 Simpsoni
19:25 Vedranovi velikani: Maja Čovo
19:35 Bembove priče: Čarobna pisanica
20:05 Zvezdani ratovi ep. VI: Povratak Jedija, američki film
22:20 Pat Martino - povratak virtuozu, dokumentarni film
23:45 Nijemi svjedok
00:35 Noćni glazbeni program

07:00 RTL Danas, (R)
07:40 Phineas i Ferb, serija
09:00 Sofija Prva, serija
09:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:10 Učilica, kviz za djecu
10:45 TV prodaja
11:00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
11:55 TV prodaja
12:10 Malcolm u sredini, serija
12:35 Malcolm u sredini, serija
13:05 Malcolm u sredini, serija
13:55 Legenda o medvjedu, film, animirani
15:40 Nicky Deuce, igrani film
16:30 RTL Vijesti
16:40 Nicky Deuce, igrani film
17:15 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo, emisija
20:00 Avatar - igrani film, znanstveno-fantastični film
23:15 Blade: Trojstvo, film, akcijski/avanturistički
01:20 Eksplozivni murjaci, film, akcijska komedija
03:40 Astro show
04:40 RTL Danas, (R)
05:25 Kraj programa

NEDJELJA **20.4.2014.**

06:35 Lijepom našom: Drniš
07:35 Najava
07:50 Gospodin Deeds ide u grad, američki film - Zlatna kinoteka
10:00 Vijesti
10:10 Vatikan: Uskrsna misa, prijenos
11:55 Vatikan: Urbi et orbi, prijenos
12:35 Dnevnik 1
13:05 Hrvatske uskrsne pjesme u izvođenju Oratorijskog zbora crkve sv. Marka pod

ravnatelj Vladimir Kranjčevića
13:50 Kulturna baština: Samostani na Pašmanu i Ugljanu
14:10 Juraj Habdelić, dokumentarni film
14:45 Mir i dobro
15:15 Marija iz Nazareta, (R)
17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:45 Sretna obitelj, serija
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 6/45
20:12 Potjera, kviz
21:00 Stipe u gostima
21:35 Damin gambit
22:20 Dnevnik 3
22:50 Klasika mundi: Beethovenova Missa solemnis iz dresdenske katedrale
00:20 Igrani film - strani
02:10 Damin gambit
02:50 Reprizni program
04:50 Mir i dobro
06:10 Vrtlarica

04:18 Najava
04:21 Labirint
05:06 Alisa, slušaj svoje srce
05:51 Alisa, slušaj svoje srce
06:36 Moomini, crtana serija
07:01 Tintinove pustolovine
07:26 Zvonko u Zemlji igračka, crtana serija
07:36 Vatrogasac Sam
07:46 Gladijatorska akademija
08:11 Mowgli, crtana serija
08:36 Mjesta ima na metli svima, crtani film
09:06 Tajni dnevnik patke Matilde: Patkobebe
09:20 Laboratorij na kraju svemira: Maglev
09:30 Pozitivno
10:00 Biblija
10:10 Pinokijeve pustolovine, britansko-američko-njemačko-francusko-češki film za djecu
12:20 Pustolovine u Dinotopiji, američki film
14:25 Friends For Life, film
17:30 Uskrsna regata, reportaža
17:50 Istarska rivijera, reportaža
18:10 sportska reportaža
18:35 Uoči SP, Brazil 2014. - dokumentarna serija
19:00 Magazin LP
19:25 Tajni dnevnik patke Matilde: Patkobebe
19:39 Laboratorij na kraju svemira: Maglev
20:00 Hrabro srce, film
22:55 Samo bez brige, film
00:50 Gospel u Komediji, snimka koncerta
02:12 Noćni glazbeni program

06.20 RTL Danas, (R)
07.00 Phineas i Ferb,
07.25 Svemogućci Spiderman
08.05 Hrabri Pero, igrani film
09.55 InDizajn s Mirjanom
Mikulec - nove epizode,
lifestyle emisija
10.45 Malcolm u sredini, serija
11.15 Malcolm u sredini, serija
11.45 Malcolm u sredini, serija
12.10 Biblija, epska mini-serija
13.05 Biblija, epska mini-serija
14.05 Čuvari uskršnjih priča,
igrani film, crtani
15.30 Uskršnja priča, igrani
film, crtani
16.25 Ljubav je na selu
16.30 RTL Vijesti
16.40 Ljubav je na selu
17.35 RTL Extra Magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Sulejman Veličanstveni
20.00 Priča o igračkama, igrani
film, animirani
21.45 Kriza - nova sezona,
humoristična serija
22.25 CSI: Miami, serija
23.20 CSI: Miami, serija
00.15 CSI: Miami, serija
01.15 Astro show, emisija uživo
02.15 Gospodar planina, igrani
film, drama
04.15 RTL Danas, (R)

PONEDJELJAK
21.4.2014.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Dvorci i palače Europe
11:10 Vela nedeja va Orlecu
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
14:10 Moje pjesme, moji snovi -
američki film
17:20 Seoska gozba,
gastroputopis
18:05 I to je Hrvatska:
Eufrazijeva bazilika (R)
18:50 Kazalište u kući
19:30 Dnevnik
20:07 TV Bingo
20:30 Ludi rimski carevi:
Komod, dok. serija
21:05 Zagonetka Uskršnjeg
otoka, dokumentarni film
22:00 Domovina, serija
23:00 Dnevnik 3
23:30 Stela-ciklus hrvatskog filma
01:00 Društvena mreža: Treća
dob
01:40 Potrošački kod
02:10 Reprizni program
03:40 Jezik za svakoga
03:50 Kulturna baština
04:05 Glas domovine
04:30 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
04:55 Reprizni program
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:33 Alisa, slušaj svoje srce
06:15 Alisa, slušaj svoje srce
07:00 TV vrtić
07:10 Crtani film
07:17 Čarobna ploča
07:30 Ezopovo kazalište
07:40 Veliki i Mali, crtana serija
07:50 Batman i hrabri
superjunaci, crtana serija
08:15 Vatrene kugla, serija
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Znanost za djecu (Boli
glava itd.)
09:45 Briljanteen
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Pariška arhitektura,
dokumentarna serija
11:30 Napravljeno po mjeri,
dokumentarna serija
11:45 Hotel dvorac Orth, serija
12:30 Slastičarski dnevnik
Rachel Allen, dok. serija
12:55 Podigni glas, američki
film
14:45 Edgemont, serija
15:10 Doktor Who, serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Znanost za djecu (Boli
glava, itd.)
17:15 DW: Shift
17:30 Village Folk: Vrtić u
seoskom gospodarstvu
17:40 Pariška arhitektura,
dokumentarna serija
18:10 Svaki dan dobar dan:
Novi život
18:50 Dr. Oz, talk show
19:40 Čarobna ploča
20:05 Svačionica: Svećenici,
talk-show

21:00 Tatica u suknji, film
23:05 Završni udarac, serija
23:50 Fringe, na rubu
00:35 Seks i grad, serija
01:05 Noćni glazbeni program

07.40 RTL Danas, (R)
08.25 Aladdin, animirana serija
08.50 Moji džepni ljubimci,
09.05 Virus attack, animirana
09.35 RTL Extra Magazin, R
10.45 Konferencija životinja -
TV PREMIJERA, film
12.55 Pidžama party, igrani
film, komedija
14.40 Pet na pet, kviz (R)
15.30 Čivava s Beverly Hillsa,
igrani film, komedija
16.30 RTL Vijesti
16.45 Čivava s Beverly Hillsa
17.35 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.25 Tajne, dramska serija
21.35 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.00 RTL Vijesti
23.25 Smrtonosna utrka, film
01.30 Kriza - nova sezona, (R)
02.10 CSI: Miami, serija (R)
03.00 Astro show, (R)
04.00 RTL Danas, (R)
04.45 Kraj programa

UTORAK
22.4.2014.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:12 Dvorci i palače Europe
11:05 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Drugi format
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Kralj vinograda, serija
17:00 Vijesti
18:20 Pravilo 72
18:50 Kazalište u kući, serija
19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
20:55 Dokumentarni film
22:10 Domovina, serija
23:10 Dnevnik 3
23:45 Putem europskih fondova
00:00 Remek-djelo ili zlodjelo
: Turner, dok. serija
01:00 Ivan Bakmaz: Šimun
Cirenac, snimka kazališne
predstave
02:07 Što vas žulja?
02:47 Društvena mreža
03:32 Dokumentarna reportaža
04:02 Pravilo 72
04:32 Duhovni izazovi (R)
05:02 Reprizni program
05:20 Hrvatska uživo
06:20 Ljubav u zaleđu, serija

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH
• Kronologija - Dogodilo se na današnji dan •
Jezični savjetnik • Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • »Popularne melodije« - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • »Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije« - narodna glazba (utorkom) • »Veliki
majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock
vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19.30 - 20.00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • »Kulturna povijest« (utorkom)
• »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje
dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktualije« (utor-
kom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« -
magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
• »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga
radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic
vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 »Vojvodanski tjedan«
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija
Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

05:30 Najava
 05:33 Alisa, slušaj svoje srce
 06:15 Alisa, slušaj svoje srce
 07:00 TV vrtić
 07:10 Crtani film
 07:15 Ninin kutak
 07:20 Danica
 07:25 Profesor Baltazar
 07:30 Ezopovo kazalište
 07:40 Veliki i Mali, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri
 superjunaci , crtana serija
 08:15 Vatrene kugla , serija
 08:37 Školarci obavještajci
 09:00 Školski sat
 09:30 Navrh jezika: Vazam, Vuzem
 09:45 Svaki dan dobar dan: Novi život
 10:25 Dr. Oz , talk show
 11:05 Phil Spencer: tajni agent za nekretnine , dokumentarna serija
 12:00 Hotel dvorac Orth , serija
 12:45 Slastičarski dnevnik Rachel Allen, dokumentarna serija
 13:10 Heck's Way Home (Heckov povratak), kanadski film
 14:45 Edgemont , serija
 15:10 Doktor Who , serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:00 Navrh jezika: Vazam, Vuzem
 17:15 Garaža: Synthetic Scar
 17:45 Novi dom, novi život
 18:15 Svaki dan dobar dan
 18:55 Dr. Oz , talk show
 19:35 TV vrtić
 19:45 Ninin kutak
 20:05 Top Gear
 21:00 Film
 22:40 Završni udarac , serija
 23:25 Fringe, na rubu - serija
 00:10 Seks i grad
 00:40 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:05 Aladdin, animirana serija
 07:30 Moji džepni ljubimci
 07:50 Virus attack
 08:05 Snažne žene, serija
 09:20 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:25 Odbačena, dramska serija
 10:55 Odbačena, dramska serija
 11:25 Villa Maria, serija
 12:35 Pet na pet, kviz (R)
 13:50 Tajne, dramska serija (R)
 14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
 16:30 RTL Vijesti,
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekkluziv Tabloid,
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22:50 RTL Vijesti

23.10 Lažljivac, film, komedija
 00:50 Smrtonosna utrka, film
 02:45 Astro show, emisija uživo
 03:45 RTL Danas, (R)
 04:30 Kraj programa

SRIJEDA 23.4.2014.

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatrepri
 10:00 Vijesti
 10:12 Dvorci i palače Europe, dokumentarna serija
 11:05 Što vas žulja?
 11:45 Jezik za svakoga
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim
 13:20 Reporteri: Zaljubljeni u oružje
 14:15 Jezik za svakoga
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Kralj vinograda, serija
 17:00 Vijesti
 18:20 Eko zona
 18:50 Kazalište u kući
 19:30 Dnevnik
 20:06 Loto 7/39
 20:11 Seoska gozba, gastroputopis
 21:00 Paralele
 21:30 Noć knjige
 22:00 Domovina , serija
 23:00 Dnevnik 3
 23:35 Home (Dom), švicarsko-francusko-belgijski film - ciklus Kino Europa
 01:10 Što vas žulja?
 01:55 Društvena mreža
 03:10 Reprizni program
 03:25 Paralele
 03:55 Noć knjige
 04:25 Eko zona
 04:55 Hrvatska uživo
 05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:30 Najava
 05:33 Alisa, slušaj svoje srce
 06:15 Alisa, slušaj svoje srce
 07:00 TV vrtić
 07:10 Crtani film
 07:15 EBU drama za djecu
 07:30 Ezopovo kazalište
 07:40 Veliki i Mali, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri
 superjunaci , crtana serija
 08:15 Vatrene kugla , serija
 08:37 Školarci obavještajci , serija za djecu
 09:00 Školski sat
 09:30 EBU dokumentarci - Izazovi

09:45 Svaki dan dobar dan:
 10:25 Dr. Oz , talk show
 11:05 Phil Spencer: tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 12:00 Hotel dvorac Orth , serija
 12:45 Slastičarski dnevnik Rachel Allen, serija
 13:10 Mowgli's First Adventure: In Search of the Elephant Eye Diamond (Mowglijeva prva pustolovina: U potrazi za izgubljenim dijamantom), američki film
 14:45 Edgemont , serija
 15:10 Doktor Who , serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:00 EBU dokumentarci - Izazovi (R)
 17:15 Generacija Y: Moje male ludosti
 17:40 Novi dom, novi život
 18:05 Svaki dan dobar dan
 18:45 Dr. Oz , talk show
 19:25 TV vrtić
 19:35 EBU drama za djecu (R)
 20:00 Nogomet, LP - emisija utakmice
 20:35 Nogomet, LP - prijenos utakmice
 22:30 Nogomet, LP - emisija i sažeci
 23:20 Fringe, na rubu - serija
 00:05 Seks i grad , serija
 00:35 Noćni glazbeni program

06:40 RTL Danas, (R)
 07:25 Aladdin, animirana serija
 07:50 Moji džepni ljubimci
 08:05 Virus attack
 08:25 Snažne žene, serija
 09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:40 Odbačena, dramska serija
 11:10 Odbačena, dramska serija
 11:40 Villa Maria, serija
 12:55 Pet na pet, kviz (R)
 13:50 Tajne, dramska serija (R)
 14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj! R
 16:30 RTL Vijesti,
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
 22:50 RTL Vijesti, emisija
 23:10 Kost, serija
 00:05 Kost, serija
 01:00 Lažljivac, film, (R)
 02:40 Astro show, emisija uživo
 03:40 RTL Danas, (R)
 04:25 Kraj programa

ČETVRTAK 24.4.2014.

06:37 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:15 Kad srce zatrepri
 10:00 Vijesti
 10:12 Dvorci i palače Europe, dokumentarna serija
 11:05 Što vas žulja?
 11:45 Abeceda zdravlja
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim,
 13:18 Paralele
 13:48 Reporteri: Tohebinajna, Izdaja afganistanskih kćeri
 14:18 Abeceda zdravlja
 14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:45 Društvena mreža
 16:00 Kralj vinograda, serija
 17:00 Vijesti
 18:20 Turistička klasa
 18:50 Kazalište u kući, humoristična serija
 19:30 Dnevnik
 20:06 Večer na 8. katu
 20:55 Labirint
 21:45 Domovina , serija
 22:45 Dnevnik 3
 23:20 Drugi format
 00:50 Što vas žulja?
 01:30 Društvena mreža
 02:45 Labirint
 03:30 Abeceda zdravlja
 03:40 Drugi format
 04:20 Turistička klasa
 04:50 Hrvatska uživo
 05:50 Ljubav u zaleđu, serija

05:30 Najava
 05:33 Alisa, slušaj svoje srce
 06:15 Alisa, slušaj svoje srce
 07:00 TV vrtić
 07:10 Profesor Baltazar
 07:16 Laboratorij na kraju svemira
 07:25 Crtani film
 07:30 Ezopovo kazalište, crtana serija
 07:40 Veliki i Mali, crtana serija
 07:50 Batman i hrabri
 superjunaci , crtana serija
 08:15 Vatrene kugla , serija
 08:37 Školarci obavještajci
 09:00 Školski sat
 09:30 Kokice
 09:45 Svaki dan dobar dan:
 10:25 Dr. Oz , talk show
 11:05 Phil Spencer: tajni agent za nekretnine , dokumentarna serija
 12:00 Hotel dvorac Orth , serija
 12:45 Slastičarski dnevnik Rachel Allen, dokumentarna serija
 13:10 Ms. Bear (Gospodica medvjedica), njemačko-kanadski film
 14:45 Edgemont , serija za

mlade
 15:10 Doktor Who , serija za mlade
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat
 17:00 Kokice
 17:15 Glas naroda: Rijeka, Pula
 17:45 Novi dom, novi život - dokumentarna serija
 18:15 Svaki dan dobar dan
 18:55 Dr. Oz , talk show
 19:35 TV vrtić
 19:45 Laboratorij na kraju svemira (R)
 20:05 Špijun među pingvinima, dokumentarna serija
 21:00 Nogomet, EL - prijenos utakmice
 23:00 Fringe, na rubu - serija
 23:45 Nogomet, EL - emisija i sažeci
 00:25 Seks i grad , humoristična serija
 00:55 Noćni glazbeni program

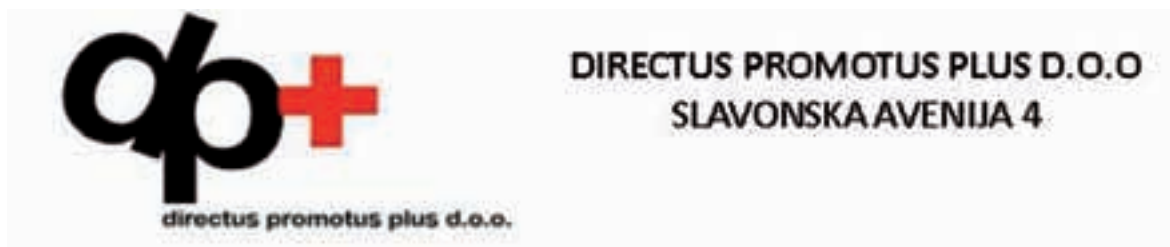
06:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07:25 Aladdin, animirana serija
 07:50 Moji džepni ljubimci, animirana serija
 08:05 Virus attack, animirana serija
 08:25 Snažne žene, dramska serija
 09:40 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10:40 Odbačena, dramska serija
 11:10 Odbačena, dramska serija
 11:40 Villa Maria, dramska serija
 12:55 Pet na pet, kviz (R)
 13:50 Tajne, dramska serija (R)
 14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Tajne, dramska serija
 21:15 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
 22:50 RTL Vijesti, informativna emisija
 23:10 Bez traga - nova serija, policijska dramska serija
 00:05 Bez traga - nova serija, policijska dramska serija
 01:00 Kost, kriminalistička serija (R)
 02:00 Kost, kriminalistička serija (R)
 02:55 Astro show, emisija uživo
 03:55 RTL Danas, informativna emisija (R)
 04:40 Kraj programa

Dobitnici nagradne igre »HRVATSKE RIJEČI«

NAGRADE:

TELEVIZOR (dar NIU »Hrvatska riječ«) – Branko Kovačić, Jo Lajoša 63/22. Subotica
 BIKIKL DIAMOND (Venera bike) – Biserka Jaramazović, Jaše Ignjatovića 77. Subotica
 OGLEDALO ZA KUPAONU (Bane doo, Starine Novaka 57) – Dragica Stantić, Mohačka 42. Subotica
 JEDNODNEVNI IZLET U BUDIMPEŠTU (Suboticatrans) – Magdalena Temunović, Skerlićeva 17. Subotica
 2 x 2 NEDJELJNA RUČKA U MALOJ GOSTIONI NA PALIČU – Geza Horvacki, Maršala Tita 10/A Đurđin i Svetislav Milanković, Josipa Lihta 63. Subotica
 ŽENSKA TAŠNA (Banjo shoes, Matka Vuković 3) – Marina Rudić, 26 Nova 30. Donji Tavankut
 ŽENSKA BLUZA (Boutique Mademoiselle, Petra Drapšina 4) – Ana Horvacki, Maršala Tita 10/A. Đurđin
 COLON CLEANSE (Prirodni izbor Wellness – SR, doo Subotica 024 456 83 57) – Josipa Vojnić Tunić, Kalora Milodanovića 13. Subotica
 VAUČER OD 7.000 DINARA ZA POLAGANJE VOZAČKOG ISPITA B KATEGORIJE (Auto škola Royal, Matije Gupca 56) – Anica Lulić, Aleja Maršala Tita 26/5. Subotica
 3 x TOALETNA VODA (Signal +, Rudić ulica 6) – Siniša Rajnović, Prvomajska 22; Kata Pelajić, Nikole Tesle 5. Plavna; Lajčo Alaga, Sivački put 25. Subotica
 SERVIS ZA KAVU (Futura, Rudić ulica 2A) – Darijo Crnković, Teslina 24. Subotica
 GRUDNJAK I ČARAPE (Primer, prizemlje Robne kuće Centar) – Jelena Ivković, Subotička 3/A. Mala Bosna
 VOĆNI PAKET (Fruit bar, Vladimira Nazora 3) – Mirko Dolenec, Donji Tavankut 709. Tavankut
 2 KUNIČA (Farma kunića Ane Karan) – Augustin Žigmanov, Andrije Medulića 19. Subotica
 DAR IZNENAĐENJA (STR Ibi, Trg Cara J. Nenada 9) – Barbara Bem, Cara Dušana 62. Novi Slankamen
 UMJETNIČKA SLIKA IZ FUNDUSA »CROART« – Gizela Kopilović Konkolj, Beogradski put 101 šesti ulaz 56. Subotica
 UMJETNIČKA SLIKA IZ FUNDUSA HKD »VLADIMIR NAZOR« (Stanišić) – Nikola Tonković, Boze Šarčevića 1. Stari Žednik
 UMJETNIČKA SLIKA IZ FUNDUSA HKC »BUNJEVAČKO KOLO« (Subotica) – Boris Dević, Maglajska 48. Subotica
 -OPTIČKO PODEŠAVANJE TRAPA – OPTIKA – Mila Rukavina, Ivana Antunovića 34. Subotica
 -MONTAŽA, DEMONTAŽA I BALANS 4 PNEUMATIKA – Mario Evetović, Šibenska 6. Subotica
 -KONTROLA I DOPUNA KLIMA UREĐAJA – Srebrenka Rudić Alcin, Senčanski put 4. Subotica
 (Auto kuća Vidaković, Starine Novaka 53, 024 566 226)
 STUDIJSKO FOTOGRAFIRANJE (Zoom photo, Dušana Petrovića 4, 024 553 978) – Martina Dulić, Salaš 3015. Đurđin
 USKRSNI DAR IZNENAĐENJA (Stil B, Štrosmajerova 18) – Matilda Bedić, Verušić 103. Subotica
 25 X TIMER ZA KUHANJE (Promostar, Somborski put 18):
 Zoran Nagel, Aleja Maršala Tita 4. Subotica
 Josip Dumendžić Meštar, Vojvođanska 1. Bođani
 Aleksandra Pakledinac, Garda 18. Vajska
 Anamaria Tumbas, Golubova 29. Subotica
 Jelena Ivanković, Pazinska 11. Subotica
 Larisa Skenderović, Salaš 258. Mala Bosna
 Zlatica Lacić, Ivana Milankovića 28. Subotica
 Veco Brejar, Istarska 41. Subotica
 Blaženka Cvijanov, Janka Veselinovića 14. Subotica
 Nikola Buljovčić, Gornji Tavankut 1507. Tavankut
 Justina Merковиć, Salaš 359. Mala Bosna
 Lozika Jaramazović, Kalora Milodanovića 13. Subotica
 Ružica Šimić, Braće Radića 144. Subotica
 Magdalena Ivanović, Suvajska 12. Sombor
 Josip Jaramazović, Vrnjačka 26. Palić
 Marija Vukov, Franje Kuhača 5. Subotica
 Ana Vuković, Čikerijska 2. Ljutovo
 Željko Paulić, Željeznička 103. Nikinci
 Vesna Vukmirović, Marije Bursac 16. Subotica
 Ana Kopunović, Braće Radić 146/9. Subotica
 Marinko Babičković, Banijska 11. Subotica
 Marko Tikvicki, Georgija Dimitrova 23. Subotica
 Jelena Lajčo, Dolenska 10. Subotica
 Kristina Tokodi Križan, Nade Dimić 19/9. Subotica
 Julije Bašić, Bikovački put 172. Bikovo

Terenski komercijalist m/ž (Hrvatska)

Directus Promotus Plus d.o.o je tvrtka osnovana 2010. godine. Od osnutka do danas postali smo jedna od vodećih tvrtki u direktnoj prodaji na hrvatskom tržištu.

Sa sjedištem u Zagrebu te uredima u Osijeku, Splitu, Šibeniku i Virovitici prisutni smo na području cijele Hrvatske, a sve s ciljem približavanja proizvoda i usluga naših partner tvrtki krajnjim korisnicima.

Naš tim čini više od 150 profesionalno osposobljenih djelatnika za predstavljanje proizvoda i usluga, a prati ih stručno osposobljena administrativna podrška.

Povjerenje koje nam ukazuju najveće tvrtke na tržištu dokaz su naše profesionalnosti i posvećenosti poslu.

Zbog proširenja djelatnosti i povećanja opsega poslovanja, Directus Promotus Plus d.o.o., partner firma RWE Energije zapošljava veći broj terenskih komercijalista u stalni radni odnos na području Osijeka.

RADNO MJESTO PODRAZUMIJEVA:

prepoznavanje potreba i mogućnosti kupaca,
predstavljanje proizvoda i usluga tvrtke,
odlazak na unaprijed dogovorene sastanke,
pronalaženje i direktno kontaktiranje novih kupaca.

OČEKUJEMO:

pozitivan i profesionalan stav prema radu s ljudima,
učinkovite komunikacijske vještine,
timski rad,
organiziranost i efikasnost.

UVJETI:

hrvatsko državljanstvo ili mogućnost dobivanja hrvatskog državljanstva

NUDIMO:

plaćen smještaj i hrana
plaća od 2.600,00kn – 8.000,00kn
edukacija i mogućnost napredovanja i rada u drugim poslovnicaama ukoliko će postojati interes od strane djelatnika – Zagreb, Split, Virovitica, Šibenik

Prijaviti se možete na e-mail adresu info@dpplus.hr.

Selekcija kandidata i razgovori za posao održat će se u Somboru, Novom Sadu i Subotici.

Kontakt podaci tvrtke:

Directus Promotus Plus d.o.o.
Slavonska avenija 4
10000 Zagreb
www.dpplus.hr
tel: +385 1 7788431
tel: 0800 600 906

GAŠPAR MATARIĆ, PLIVAČ, TRIATLONAC, VESLAČ

Šumarski inženjer, vrstan sportaš

Gašpar Matarić, master je inženjer šumarstva uposlen u Javnom vodoprivrednom poduzeću »Vode Vojvodine« i angažiran na poslu glavnog inženjera za zaštitu šuma. U njegovoj nadležnosti je briga o šumama duž kanalske mreže u cijeloj Vojvodini. Bila bi i to zanimljiva priča, ali ovoga puta povod za razgovor je sport, jer Gašpar je plivač, triatlonac i veslač. Konkretna povoda za naš susret je njegov uspjeh na Otvorenom državnom prvenstvu u masters plivanju, gdje je u starosnoj kategoriji od 30 do 34 godine u disciplini 50 metara leđno osvojio titulu državnog prvaka. U generalnom plasmanu bio je četvrti.

PLIVAČ OD PETE GODINE

Ovaj plivački uspjeh samo je jedan u nizu, koje je godinama kao plivač Gašpar osvajao. Proplivao je s pet godina, a na plivanje je krenuo uz stariju sestru Mariju. Aktivni plivač u Somboru bio je do 1998. godine i to u PK »Polet«. Poslije toga prešao je u Vrbas, gdje je postizao dobre rezultate, pa je čak bio u užem izboru i za sportaša godine. Od 1999. do 2002. godine trenirao je i natjecao se za beogradski »Partizan«. Među svoje najveće uspjehe ubraja drugo mjesto na državnom natjecanju u Pančevu 1998. godine na 50 metara leđno, u vrijeme dok se natjecao kao omladinac. Taj uspjeh bio mu je uzlazna karta za omladinsku reprezentaciju Srbije. »Ipak, kao najveći uspjeh izdvojio bih drugo mjesto koje sam kao pionir osvo-

jio u Sarajevu 1992. godine, u vrijeme nekadašnje Jugoslavije«, kaže Gašpar. Kada je kao plivač »Partizana« 2002. godine na republičkom natjecanju osvojio tri prva mjesta, jednostavno mu je ponestalo motivacije, prestao je s aktivnim treninzima i posvetio se studiju.

No, s plivanjem nije prestao i sada se natječe u master kategoriji, a na tim natjecanjima sebe vidi i kroz 20 godina. Pojašnjava nam da se tu bodovanje vrši na drugačiji način, jer su natjecatelji rangirani po godinama, i veći broj godina nosi veći koeficijent.

JEDAN OD OSNIVAČA TRIATLON KLUBA

Prestanak s aktivnim plivačkim treninzima i natjecanjima nije značio i kraj bavljenja sportom. Novi izazov Gašpar je našao u triatlonu i on je jedan od osnivača Triatlon kluba »Sprint«. »Ideja je još iz 2007. godine, ali klub smo službeno registrirali ožujka 2010. godine. Organiziramo dvije utrke godišnje u okviru Srpske triatlon unije i državno prvenstvo u biatlonu. Triatlon je rekreativni sport koji se najbrže razvija u svijetu. Kod nas još nije toliko rasprostranjen i kao sport još je u začecima, ali i ovdje dobiva sve više pristalica, pa je tako nedavno triatlon klub osnovan i u Subotici. Naš klub ima aktivnih dvadesetak natjecatelja. Uglavnom su to bivši aktivni plivači, koji se, kao i ja danas, natječu u master kategoriji ili se i danas aktivno bave plivanjem. Meni je najveći problem bio sprint, onima koji se nisu bavili

Gašpar je od 2011. godine i kapetan veslačke ekipe HKUD-a »Vladimir Nazor« – »Salašari somborski«, koja se natječe na Maratonu lađa na Neretvi

plivanjem problem je bio plivanje, a vožnja bicikla nije neki veliki problem«, priča Gašpar.

Nekada je trenirao šest puta na tjedan. Sada je, zbog obiteljskih obveza, broj treninga prepolovio. Danas mu prevashodni cilj nisu lični rezultati, već omasovljenje triatlon kluba. Mjesta zadovoljstvu ima, jer je somborski triatlon klub na Triatlon kupu Srbije bio četvrti.

VESLAČ NA NERETVI

Gašpar je od 2011. godine i kapetan veslačke ekipe HKUD-a »Vladimir Nazor« – »Salašari somborski«, koja se natječe na Maratonu lađa na Neretvi. Uskoro će početi pripreme i za ovogodišnji maraton, koji će sombor-

skom timu biti četvrti po redu. »Maraton je u kolovozu, a mi ćemo pripreme početi tijekom ovog mjeseca na kanalu. Nadamo se boljim rezultatima od onih koje smo postigli prethodnih godina. To je jedno zanimljivo iskustvo, jer vesla se u karakterističnoj neretvanskoj lađi s 11 ljudi u njoj. To je ozbiljna rijeka, drugačiji krajolik. Posebna priča je atmosfera i ja ni na jednom natjecanju nisam vidio toliko žara koliko na tom maratonu. I ljudi su tamo drugačiji, otvoreniji i srdačniji nego li ljudi ovdje«, kaže Gašpar i dodaje, da mu je kao kapetanu želja napraviti jaku ekipu veslača koja će na Neretvi svoj maksimum dati svih 22,5 kilometara, koliko traje utrka.

Z. Vasiljević

VELEPOSŁANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
BEOGRAD
Kneza Miloša 62, 11 000 Beograd
Republika Srbija

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu na temelju čl. 23. Zakona o registru birača i čl. 8. Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, daje slijedeću

Objavu biračima

IZBORI ZA ČLANOVE U EUROPSKI PARLAMENT IZ REPUBLIKE HRVATSKE
ODRŽAT ĆE SE 25. SVIBNJA 2014. GODINE OD 7.00 DO 19.00 SATI

u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu na adresi: Kneza Miloša 82/I kat i u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici na adresi: Maksima Gorkog 6

SVI BIRAČI OBVEZNI SU PROVESTI PRETHODNU I AKTIVNU REGISTRACIJU BIRAČA KAKO BI MOGLI PRISTUPITI GLASOVANJU NA IZBORIMA:

- Birači S PREBIVALIŠTEM u Republici Hrvatskoj koji će se zateći u inozemstvu na dan održavanja izbora trebaju obaviti PRETHODNU registraciju
- Birači koji NEMAJU PREBIVALIŠTE u Republici Hrvatskoj trebaju obaviti AKTIVNU registraciju

REGISTRACIJA BIRAČA OBAVLJAT ĆE SE, OVISNO O MJESTU GLASOVANJA, U VELEPOSŁANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU (KONZULARNI URED) I GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI

ROK ZA POSTUPAK PRETHODNE I AKTIVNE REGISTRACIJE BIRAČA ISTJEĆE 14. SVIBNJA 2014. GODINE

Državljanima Republike Hrvatske mogu obaviti uvid u registar birača, temeljem svog OIB-a ili MBG i prezimena, na internetskim stranicama Ministarstva uprave Republike www.uprava.hr. Na navedenoj stranici dostupni su i obrasci potrebni za aktivnu i prethodnu registraciju. Zahtjevi za aktivnu i prethodnu registraciju podnose se osobno u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i to radnim danom od 9.00 do 16.30 sati, a mogu se podnijeti i putem fax-a i e-mail adresa navedenih u ovoj objavi.

Zahtjev treba sadržavati ime i prezime, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta te kontakt telefon ili e-mail adresu. Zahtjev se vlastoručno potpisuje i prilaže se preslika (kopija) važeće identifikacijske isprave.

Za sve informacije možete se obratiti:

Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Konzularni ured, Beograd Kneza Miloša 82/I;
tel. (011) 3679 140; fax (011) 3613 566 ili e-mail: crocons.beograd@mvep.hr i
Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6;
tel. (024) 656 900 i 656 902; fax (024) 556 158 ili e-mail: gkrh.subotica@mvep.hr

Blagoslovom žita započinje »Dužijanca 2014.«

Prva redovita skupština Udruge bunjevačkih Hrvata »Dužijanca« održana je 10. travnja u župi sv. Roka u Subotici. Na skupštini su usvojeni platforma, plan i program, te financijski plan ovogodišnje »Dužijance 2014.« Istu večer predstavljena je knjižica »Dužijanca je zahvala Bogu i pohvala čovjeku« koju je napisao Lazo Vojnić Hajduk, a u kojoj su temeljne postavke razvojnog programa spomenute udruge. Nakon 21 godine, koliko je sve manifestacije Dužijance organiziralo HKC »Bunjevačko kolo«, organizacija je prenesena na novu udruhu koja je izabrala Organizacijski odbor na mandat od 4 godine. Iako velikih promjena u programu manifestacija Dužijance neće biti, neke će manifestacije prijeći na organizaciju drugih hrvatskih udruga ili umjetničkih društava, što će biti dogovoreno i precizirano sporazumom koji će potpisati obje strane. Planirana sredstva za ovogodišnju Dužijancu, po riječima direktora ove udruge Marinka Piukovića, iznose 3.846.000 dinara, što je za 600.000 više nego prošle godine. Piuković je također naglasio kako, ukoliko ne bude financijskih sredstava, neke će manifestacije morati izostati.

Prva manifestacija »Dužijance 2014.« jest blagoslov žita na Markovo, 25. travnja. Sveta misa počinje u 17 sati u crkvi presvetog Srca Isusova u Tavankutu, a nakon misnog slavlja formirat će se procesija do njive kod Etno salaša Balažević, gdje će mlado žito biti blagoslovljeno.

Prodajem noviju kuću iza Dudove šume, tro-sobnu s dvorištem, dodatnim prostorijama i garažom. Cijena po dogovoru. Tel.: 064 2525946.

Prodajem zemlju 5,62 ha od 2 parcele (cca 10 jutara), Šupljak (ko Palić), 3 km iza stare škole, produžetak senčanske ljetnje ceste, uz kanal. Cijena: 63.000 eura. Tel.: 061 2724822 i 063 1648043.

Izdajem opremljen stan veličine 25 m četvornih sa zasebnim ulazom. Ulica Branka Pešića 41, Zemun. Dogovor na broj telefona 011 3077036 ili 011 2104257.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem čutke, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, kapute s peržijanom, dunju, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanjski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak s ravnom pločom, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prko-licu, rolere, bijele i roze leandere. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepta italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okruglic-camci.co.rs

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grejanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čakšire i kožne čizme, rojtoš i plišan marama, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi italijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem nov dvoiposoban stan na I. katu 70m². Garaža i podrum, u ulici Bore Stankovića u Subotici. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. Stan je sređen. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću novu katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalnim priključcima i CG u centru Sombora. Tel.: 025 5449 220 ili 064 2808432.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar - kredenac za dnevnu sobu - sa stolom, stolicama i »virangašima«, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: leanikolas17@yahoo.com

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem automobil Opel Astra coupe bertone 1,8 2003. Tel.: 024 754760.

Prodajem štrikači stroj stoni »Empisal« skoro nov. Tel.: 025 5742136.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kemberidž valjak (2 m širok iz jednog dela) - vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavenska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Hrvatska likovna udruga »CROART« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC »Bunjevačko kolo«, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8-14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 25.4.2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: LANA I LEA TURKALJ

Krštenje bliznakinja

Rođenje djeteta velika je radost, kako za same roditelje, tako i za cijelu obitelj. A u slučaju kada se rode blizanci, osim punih ruku posla, sreća je još veća. *Adam i Jasmina Turkalj* iz Monoštoru studenoga prošle godine postali su još jednom roditelji, i to bliznakinja *Lane* i *Lee*. Njihov trogodišnji braco *Matej* veoma se obradovao sestricama.

Priču o krštenju malenih *Lee* i *Lane* saznajemo od njihove bake, odnosno mama-stare, kako se to kaže u Monoštoru, *Marije Turkalj* – čuvarice šokačke kulture i tradicije, te bivše dugogodišnje predsjednice KUDH-a »Bodrog«, pa joj ovom prigodom, kao i ponosnim roditeljima, čestitamo.

Jasmina Kusturin i Adam Turkalj vjenčali su se 2008. godine, a vjenčanje i prosidbu obilježili su stari šokački običaji. Rođenje prvog djeteta – *Mateja* 2011. godine uvečalo je sreću mladoga para, budući da je dječak bio prva prinova u cijeloj obitelji. Evo tri godine kasnije, rođenjem bliznakinja obitelj Turkalj se proširila, pa sada baka *Marija* broji četvero unučadi, budući da stariji sin *Marin Turkalj* sa suprugom *Tatjanom* ima jednog dječaka – *Petra*.

Adam je angažiran oko obiteljskog posla s mesnicom, dok je Jasmina na rodiljskome dopustu, iako oboje kažu kako djevojčice ne predstavljaju preveliku obvezu, dobre su bebe.

Krštenje je održano u crkvi sv. Petra i Pavla u Monoštoru, 2. ožujka. Svečani obred vodili su vlč. *Goran Vilov* i đakon *Stipan Periškić*, a istom je nazočio i msgr. dr. *Andrija Kopilović*. Braća *Matej* i *Petar* ponosno su držali svijetle tijekom obreda,

dok su kume djevojčica – *Tatjana Turkalj* i *Sandra Kusturin* propisno odigrale svoje uloge.

O ljubavi baka prema unučićima kažu kako se ne može govoriti dok i sam ne dobiješ svoju unučad, pa tako baka – mama-stara *Marija* kaže kako je veoma ponosna, osobito na svoje najmlađe unučice, veseli se svakom vikendu, jer je tada *Lana* i *Lea*

posjećuju, te su sva djeca na okupu kod bake. Jedva čeka da ove male ne Šokice počne spremati u preljepe šokačke nošnje, koje će im sama napraviti.

Prisjeća se zanimljive obiteljske anegdote, dok su još Adam i Marin bili mali, prilikom jednog obiteljskog okupljanja govorilo se o tome koliko će tko imati djece. Petogodišnji Adam odrešito je izjavio kako će imati petero djece i da će mu trebati sve što posjeduju Turkalji, iz tog razloga. Marin je rekao kako će imati samo jedno i da mu od imanja ništa ne treba. Na pitanje bake Mande tko će Acino petero djece podizati, on je odgovorio »Onaj tko preživi!« Nakon dosta smijeha, izjave su zabilježene na papir i prisutni svjedoci su ih potpisali, za uspomenu i čitanje kada Adam i Marin porastu. Kako stvari stoje, možda će im Adam i ispuniti svoj plan iz djetinjstva, mada se ipak mora prvo konzultirati i sa suprugom Jasminom!

Zdenka Mitić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Uskrsna trka

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja jevo ja se latijo jurnjave po dućani tražit ovaj mojoj kojikake huncutarije za svece, napala me ova moja kugod da joj božem prosti posljednji Uskrs pa šta ćemo kuvat, pa šta ćemo peč, joj kako se okreće još

ću postat i reduša. Kažem joj lipo šunka, divenica i jaja, za užnu pivčiji paprikaš od onog pivca što se tuče, a za kolač nek opravi pogače i lakumića, a mož malo i kiflica bili, a ona nika pobisnila, av iz ženom dobro kažedu ljudi da je žena valjana i bog bi se ženijo, kad je onda sunila na me: »Ta ti si najdrukčiji izijo te ko te opravijo takog starovinskog, ti nevdiš da kad odemo u goste da je svudank pet šest feli koji kakog ila a ti samo tiraš ko nimac tra la la, ko da smo mi najzaostanutiji.« Sad mi baš digla cuker višlje neg što mirač moš pokast. »Ta mani me se ženo božija kugod da ne znadeš šta ću ti kajst, od mene moš gustirat kake god očeš novotarije ta znaš da ja to neću svakako ist, meni je dosta i bokalić vina, a na astalu šta se nađe.« »Ti bi samo ločko, a za nas te baš briga onog ti tvojeg.« Eto je sad, ti bi se baš nika svađala gledim ja, pa šta da ti pripovidad, ne sičaš se da mi još prija trist koju godinu u naši svatovi došlo rđavo kad sam pojo komadić torte, od to dobo nisam ni košto tu sladu. »Av pa ja ću bome poludit nuz ovog čovika, došlo mu rđavo od zalogaja torte a što je popijo tri boce vina prija torte to nije spomenijo.« Vidim ja da ću opet proć Lucinim sokakom pa se lipo spakovo, uzo ceger pa u dućan da bi bijo mir u kući, kad sam izašo iz Ivković šora naiđe moj Pera bisan sve sikće i skoro prošo kraj mene a ni faljnīs. Stani Periša di si navro, di gori? Ta mani me još i ti čovče, ne da gori neg s plamenom gori, napala me moja gospoja da nisam ni začeg i da me sve mrzi kad su sveci pa sam krenijo da joj podonesivam šta joj triba. He he he, nisam izgledam samo ja na tapeti ima nas još, mislim se ja u sebi, pa se mislim kako ću ja skrenit vodu na svoju vodenicu i nadošlo mi bome. »Pere moj nemoj se ti stim sekirat take su žene, s njima nemoš izać na kraj ni pišće ni na kolima, neg sad kad si ušo u ženine novce ajmo mi lipo u mijanu pa ćemo izgustirat kakog kolača ćemo peč, a i malo prodivanit, ta nismo se vidili već tri dana pa da se podsitimo nuz dvi litre vina kako je kadgod bilo lipo kod nas u Ivković šoru za Uskrs. Ja sam jedne godine krenijo šorom u polivačinu na vodeni ponediljak i nisam došo na salaš do mladog uskrsa, di sam sve bijo ni danas se ne možem sitit«. Pera se niki razveselijo čim se divani o mijani pa će: »Dobro ti i kažeš, kupićemo malo jeptinije ženama a ostalo potrošit na pametnije stvari, svaka ti čast Braniša još uvek dobro kontaš, neg ajmo prvo pokupovat njima da ne budemo ruženi, nebi nam bilo prvi put da smo sasvim zaboravili rad čega smo poslati.« Ajd čeljadi moja zbogom, lipo provedite svetce.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Gazda može kako oće,
rabadžija kako mora

Bač Ivu opet uvalila nikaka zla volja. Oće li kadgoda i dojt sebe jel neće, to samo Bog znade. Ko da je ograjiso, ide po dvoru i samo jako duše krož nos, a i taksa je dobijo digod koji šljokac. Još je priksinoć i prikono, ka je na televizije vidijo kako nikaki rabadžije već godinu ipo radu ko ludi za bumbaču bijo jako bisan. I baš gleda, sve što napravu gazda oma lipo i prodade, isplati šta je komu dužan, države podmiri nježno, jedino za nadnice nema, pa nema i rabadžije oće, neće, moru čekat.

Piše: Ivan Andrašić

E, sad jim prikupilo, pa poizlazili, jedni na drum, drugi na štreku, a treći prid opštinu i još pritu da više neće ni jist dok jim država ne isplati no što su već davno tribali dobit. Bač Iva se samo čudi kako, ako je tako kako pripovidu, već davno ne gladuju. A i pita se, kako bi jim država i mogla isplatit ako nisu ni nadničili kod njoje, nit su njeve te fabrike. Isto se to pitu i vi što vladu. Nek njima to isplati njev gazda, države je nježno isplatijo. Otrnijo televiziju, veli to i ni ništa novo, kaka država, take i pripovičke. Već ji je vraganajst put čo. I ne samo čo na televizije, neg je i njegova tako štogoda ositila na svoje kože, a bome i on. Ona i njezne druge radile u fabrike, pa što su više sati na dan radile, nadnice jim na misec bile sve manje. Ni ni to dugo trajalo, gazdarica jim sasvim pristala i plaćat, kaže nek čutu i budu srične što se baram imadu di dojt ugrijat. Za niko vrime ni više dala ni ložit. I tako, malo po malo, došlo dotle da više nisu ni radile za nju, neg njevu fabriku i nji u arendu uzo drugi gazda. Ona jim ostala dužna lipi nadnica i tude se država ni tila mišat. Svi što su dolazili, kazali samo je tužite, pa ćete već sve dobit po zakonu. Našle one fiškajla, lipo mu platile i on je oma tužijo. I bome, prošlo već nekoliko godina, one po zakonu još uvijek čeku da na sudu dojdju na red, a nadnice će dobit na kukovo lito. A š njima se sve napravilo tako ko da je vo nova fabrika, pa su one došle u nadnicu ko da je gazda uzo skroz nove rabadžije, pa je zoto dobijo lipe novce od države. A ni bač Iva se ne može jako pofalit. U nadnicu uvijek ide od danas do sutra. Nikada ne zakasni, štogod gazde kažu, na vrime i uredno napravi, jedino se ni zno jako usričit pa radit digoda di ne moraš štodirat oće li posla bit i sutra. »E, kako mi Bog ni do da imadem malo kraću jezičinu, a dužu pamet, pa da se ko naš kum Tuna znadem ulagivat oko ni što dilu mista za državnima jaslama? Gle samo, on izučijo za klomfera, njegova isto ko i ti za šnajderku, a danas obadvoj privrću i broju nikake papire«, veli i priko astala pogladi njegovu po obrazu. »Neka tako, dobar si ti mene i taki kaki si, a ko zna, možda se mi ne bi ni znali vladat ko oni, pa bi oti jasli brzo otpali«, veli ona i pristavi kafu. Bač Iva se samo pomalo gorko naškobijo i zagledo u otrnitu televiziju.

MISLI POZNATIH

- **Rickenbaker:** Hrabrsot je kada činite ono čega se bojite.
- **Ford:** Ne postoji osoba koja može učiniti više od onoga što misli da može.
- **Jung:** Za potpuno osvešćenje je neophodan bol.

KVIZ

Antonija Krasnik

Koje godine i gdje je rođena hrvatska dizajnerica Antonija Krasnik?

Gdje je stjecala umjetničku naobrazbu?

Tko su joj bili mentori?

Po čemu je znamenita za povijest hrvatskog dizajna?

Što je bio njezin glavni kreativni izraz?

Čime se još bavila?

Što će ostati posebice apostrofirano u njezinom opusu?

Kada i gdje je umrla Antonija Krasnik?

Rođena je 1874. godine u Lovincu
U Zagrebu i Beču
Bela Čikoš Sesija, Robert Frangeš – Milhanović, Koloman Moser
Bila je prva primijenjena umjetnica i dizajnerica
Slikarstvo i kiparstvo
Dekoratvni oblikovanjem metala, stakla, nakita, tekstila...
Osebniji izraz estetske senzibilitetnosti
Umrle je 1956. godine u Zagrebu

FOTO KUTAK

Sretan Uskrs!

VICEVI

Pita Josip svog prijatelja Ivicu:

- Grliš ti nekada svoju ženu?
- Kako da ne. Svaki puta kada autom idem u rikverc!

Pita učiteljica malog Pericu:

- Imaš osam jabuka. Trebaš dati Darku četiri, koliko će ti ostati jabuka?
- Osam – odgovori mališan

Stamena nada Uskrsa
ispunila Vam život!

BUNJEVAČKI
PU
KRIZA

Zahvalni za obnovu i čuvanje
naše sakralne baštine.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

JP SUBOTICA-TRANS

TELEFON: +381 24/4150212, 555-466, FAX 556-548,
ta.sutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Obilazak dvoraca 23. 4.-28. 4. 2014.

Aranžman obuhvata:
Prijevoz turističkim autobusom na danoj relaciji
Smještaj u hotelu u Münchenu na bazi ND
Smještaj u hotelu u Garmisch-Partenkirchenu na bazi 1x ND
Stručnog vodiča tokom celog putovanja
Lokalni vodič za Salzburg, München

Cijena aranžmana: 235 eura

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

Svim sugrađanima koji slave Uskrs
želimo da najveći kršćanski blagdan
provedu u miru, dobrom zdravlju i sreći,
da radost blagdana podijele sa svojim
najmilijima i prijateljima.

Neka nas predstojeći blagdanski dani
podsjetite i na važnost međusobnog poštovanja
i razumijevanja, neophodnost razvijanja
duha tolerancije i značaj njegovanja
različitosti, po čemu je naš grad prepoznatljiv.
Čestitamo vam ovaj veliki blagdan,
uz tradicionalni pozdrav:

Sretan Uskrs!

Predsjednik Skupštine grada, Ilija Maravić

Gradonačelnik, Magdolna Jenő

